

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti álmásokon 12 fill.

Főszerkesztő: **Dr. PAP ZOLTÁN**
Ezerirodalmi főmunkatárs: **EÖTVÖS KÁROLY**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A jégsphinx.

Budapest, szeptember 3.

Évek teltek, száz, ezer, millió évek és a sarkon szüztisztán, fehéren hullott a hó. A libbenő fehér pelyhek folytonosan temettek; az idej hó eltemette a tavalyit, a jövő évi az ideit. A föld kihűlt kérge magához lánczolt minden pihét; amint a sok szögű, finom jégtümozaik a kemény rögön meglapult, soha el nem olvadt. Nap csókja föl nem szivta, az ég magas kékségeit lassan elfelejtette. Czfira ábráit összetörve, nem tudott többé repülni s tehetetlenül várta, hogy eltemesse egy következő havazás.

S mindez a hó, mely száz, ezer, millió év óta temette egymást, soha nem ismerte élő lény lábnyomát. A lábnyomok messze fölhatoltak az örök hó zónáján. Leghamarabb fogytak el az ember, az eszkimó ember nyomai. A jegesmedve széles mancsának, a foka egyetlen uszonyainak a benyomódása ennél is sokkal északabbra hatolt. Következett azonban egy kör, melyen túl nem terjedtek semilyen nyomok. Ez a kör szüz hómezővel, fehér halál országával övezte a soha nem látottat, a világ teremése óta talányt, a sarkot, a jégsphinxet. A megfejthetlent.

Csodálatos, hogy ez a rejtély milyen makacs, ellenállhatatlan erővel izgatta az emberiség fantáziáját, azóta, hogy a tudomány elméletileg tudomást vett a jégsphinx létezéséről. Amióta csillagászat és matematika fölmérte a földet s ki-

jelölte azt a pontot, mely körül a föld, mint egy kötötüre tűzött alma forog. Csökönös, fanatikus makacssággal vergődtek ettől kezdve a nyomok feljebb, mindig feljebb, egyre közelebb a jégsphinxhez. A szüz, érintetlen hóból folyton folyvást többet hódított meg az emberi láb. A szüz hó pedig úgy áll boszút, hogy a hódító lábbal együtt magánál marasztalta a vakmerő embert is; a jégsphinx fátyolát bontogató kis csapatok mindig nagyon megtizedelve, ázva, fagyva, tönkretéve kerültek vissza a fehér halál országából. S a jégsphinx fagyosan, szemérmesei, kegyetlenül őrizte tovább a titkát.

Bárha egyre bizonyosabbá lett, hogy nem őrizheti sokáig. A lábnyomok már is egész közel kusztak hozzá: Nansen, vagy az abruzzói herceg nem voltak messzebb tőle, mint amennyire esik Budapesttől például Kolozsvár. Idehaza kényelmes Pullmann-kocsiban ringatózva nyolcz órai ut. Odafönn egy kínos lehetlenség, mely elől a pusztá életért menekülve kellett meghátrálnia a legaczelosabb akarataknak.

Az amerikai dr. Cook azonban most azt jelenti, hogy ő leküzdte a lehetlent. Váratlanul, minden előzetes reménykedés és minden előkészítés nélkül tudatja a világgal, hogy ami Nansennek és az abruzzói hercegnek nem sikerült, azt ő megcselekedte: elérte az északi sarkot.

A sarkutazások egész históriáján kell végigfutni az emlékezetnek, hogyha tel-

jes mértékben át akarjuk érezni a dr. Cook táviratának szenzációs izgalmát. Olyan sokat, olyan rettenetes nagyot, szinte emberfölöttit mond ez a távirat, hogy az első impresszió nagyon hasonlít a konsternált megdöbbenéshez. A második impresszió a kicsiny hitű kételkedés. Olyanok, akik maguk is ott jártak, akik fagyval, jéggel küzdve maguk próbálták ki a földadat grandiózus nagy-szerűségét, nem mernek hinni az első szónak. Csaknem másfél esztendő óta a föld egy amerikai zászló rudja körül forog. De ezt még többször, sokszor kell hallanunk, amíg ténynek tudjuk elfogadni. Az egész tudományos világ egyetlen izzó, várakozó izgalom. A nagy tudományos sikerek közé azonban csak akkor lehet elkönyvelni a dr. Cook expedícióját, hogyha a valószínűsítő tények egész legiója támogatja, magyarázza, a megértés számára közelférhetővé teszi az első távirat rövid szenzációs hírét.

Ha dr. Cook — aki pedig komoly tudós és kiváló utazó hírében áll — nem az utolsó század legnagyobb szélhámosa, akkor ezek a megerősítések most már nem maradhatnak el. És várni kell dr. Cookra személyesen annak a megítélésében is, hogy az expedícióból mennyi tényleges haszna lesz a tudománynak? Sok valószínűleg nem. Nansen és az abruzzói herceg, messzi előrehatolása földterítette már ennek a távol-eső világnak a természetrajzát. Dr. Cook, amikor elindult, pontosan tudta, mit,

A falusi életből.

Irta: Móricz Pál.

(Utánnomás tilos.)

Aron kovács.

A szentmihályi utszelen, az árok mellett terpeszkedett a nádfedeles vályogház. Körülkerítésre sem érdemesítették. Nem volt itt mit oltalmazni. Az itt lakos szegényembernek elég gondot okozott családjának a fentartása is. Aron mester, a zsidókovács gazdálkodott ebben a szélvészterpé fedelű urasági zsellérházban.

Kitűnő szál ember volt ez az Aron kovács. A Szent Irás lapjain olvashatunk ilyen szál emberekről. Amaz időben növekedtek ilyen szálas emberek, midőn a zsidók még maguk szántogatták az igéret földjét.

Aron mester domboru mellén feszült a bőrkötő. Hónaljig gyűrt ingujjas, koromfűstös, duzmadt karjával, harapogó-kemény markával játszva forgatta az öreg pörölyt. A tuskón lapult a tüzesvas, midőn Aron mester oldalba vágta a hőtől zizergő vasat. A kevély tüzes vas csakugy köpködte az ezernyi szikrát...

... Az ilyen munka áldott munka. A szálfa ember homlokáról harmatozó verejték, mint drága gyöngyszem pergendezett a nyiszorgó tüzes vásra. Megszentelte a vasat. Szentséggé avatta a munkát...

Csattogott pöröly. Szikrázott az izzó vas. Aron mesternek, nagyszakállas Aron mesternek embernyi legényfia, a barna-piros arcú Dávid,

Manassé, meg Ruben régi-régi keleti melódiákat dudoltak. Szikrázott az izzó vas...

Lovakat vittünk vasaltatni a kovácsműhelyhez. Apró gyermek voltam még akkor. Aron kovács nevetve emelt le a ló hátáról.

— Mi akar lenni az urficska?

— Huszárcapitány! — feleltem büszkén a nagy csizmás őriásnak. És addig sündörködtem körülötte, kemény markával megsimította fejemet.

— Jól van, no! Hát csak fujtassa...

Lábam nyomintására, a körtefa ráma közé szorított kormos ránczu „fuvó” süvítő fuvására csapdostak, szálldostak a lángok a paraszos kohóból!... Mintha csak tüzes szárnyu tündérek repdestek volna ki a koromvárból?

— Urficskám, lassabban! Aron mester barátságosan bölintott felém... Addig illette, forgatta pörölye alatt a szikrázó vasat, mignem patkóvá görbült az egyetlen vasdarab...

Dávid, Manassé, meg Ruben régi, régi keleti melódiákat dudoltak. Szikrázott az izzó vas. Csattogott a pöröly. Nyihogtak, vihogtak a lovak, édes atyám ragyogó szőrű, erdélyivér nemes lovai.

Motóla mulatozásai.

Motóla szomszéd zömök, kövér emberke volt. Télen-nyáron bárányszőr kucsmával oltalmazta fejét. A tokaji hegy felől fűtyörésző zord szél bele-belekapaszkodott lógós fültincsébe. Apró fekete szeme vidáman hunyorgott szőrös

arcából. Inkább piszós, mint kányaorru volt Motóla. Kenetlen csizmája sarkát félregacsolta. Horpatag csizmaszárából fityegett a csizmahuzó füle. Azért nevezték Motólának, mert hánytatette kezét-lábát, mint a motóla-kerék.

Motóla szomszéd boltjában minden szükségletét raktáron találta a kisigényű hajdu. Motóla szomszéd a menyecskéknak buzáért, kukoriczáért is szívesen szolgált portékával.

Hát még a pipára kapadozó kamaszok!... Ezeknek a fickóknak volt igazán kedves barátjuk Motóla.

— Tudja Petike? ... Mindegy nekem a tojás is! És az „anyámasszony” kezes tyukocskái alól kikerített tojásokért olyan selyembajtós, szagos meggyfaszáru, piros „czifra pipával” kedveskedett Petikének, hogy az öreg görög Popovics boltos még igaz pénzért sem árult ilyen pipát.

Ámde azért, Motóla szomszéd, még sem czifra pipáival, egyéb más finom portékáival, — micsoda nyirágseprők! — hanem hejhujás, hangos mulatozásaival örökitette nevét. Mert midőn például „purim” következett, a kóser pálinkát, kóser borocskát sem vetette meg Motóla szomszéd. Sőt cigányt is parancsolt az udvarára. Muzsikus Tuskó Béni, pikulás Körté Ádám voltak a kedves cigányai. Ádám, mintha csak kását fújt volna, duzzadt pófával visittatta pikuláját. Béni ódondivatu „marsot” hangolt.

— Ujuju! Jujuju! Süvegét füleire csapta. Sarkig érő, kigombolt kabátját szelnek engedte Motóla. Toporgós táncleptekkel indult

milyet talál ott. Maga a sarok csak egy matematikai pont, ennek elérése inkább sportsiker s nem pozitív haszonnal járó tudományos eredmény. De ritka becses és nagyfontosságú azért, mert annak dokumentuma, hogy a kutató kíváncsi ember előretörése előtt nincsen lehetlenség.

Budapest, szeptember 3.

Kossuth Ferencz hazaérkezése. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter kurájának befejezése után szeptember nyolczadikára tervezi visszaérkezését Budapestre. Most azt jelentik Karlsbadból, hogy a miniszter hétfőn, szeptember hatodikán, reggel hét órakor indul visszafelé Bécsen keresztül s tervezhez képest nyolczadikán, szerdán érkezik meg Budapestre.

Apponyi és a hittanoktatás. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter egy újságíró előtt nyilatkozott azokról a támadásokról, amelyekkel a román egyház részéről illetik néhányan azt a rendeletet, amely a hittanoktatásról szól. A miniszter újból hangsúlyozza, hogy a támadások alaptalanok, mert a rendelet nem sérti a nemzetiségek nyelvét s egyáltalában nem vonatkozik a felekezeti iskolákra, hanem csak az államiakra. Itt is csak a népiskolák három felső osztályában követeli meg a hittannak magyarul is való tanítását. A rendeletnek pedagógiai motívumai vannak s célja az, hogy míg a profán tantárgyakat magyarul tanítják, addig a hittannak más nyelven való tanításával ne ébredjen ellentét a gyermek fogékony lelkében vallási élete s az államnyelv által képviselt állampolgári kötelezettségek között. A magyar nyelv így valami profánnak látszik, amely nem érdemes arra, hogy belső lelki életével vonatkozásba kerüljön. Csak rosszakaratú rágalom foghatja rá a rendeletre, hogy az egyház jogaiba avatkozik. Legtöbb bizonyíték arra az, hogy a többi egyházak főpapjai egyáltalában nem foglaltak állást a rendelettel szemben.

A szerb kereskedelmi szerződések. Dr. Rössler külügyminiszteri osztálytanácsos Budapestre érkezett. Rössler utazása kétségtelenül összefüggésben van a szerb kereskedelmi szerződés ügyével. Ugyanis néhány nap előtt a szerb külügyminiszter meglátogatta gróf Aehrenthal külügyminisztert és a találkozás alkalmával a kereskedelmi szerződé-

sek megkötéséről is szó volt. Rössler budapesti utjának valószínűleg az a célja, hogy itteni kormánykörökben kipuhatólja, hogy a magyar politikai körök milyen nézetben vannak a megkötendő kereskedelmi szerződések felől.

Új csapatfőfelügyelő. A király 1909. július 29-én kelt legfelsőbb elhatározásával varesi Varesanin Marian gyalogsági tábornokot, a 15. hadtest parancsnokát és a bosnyák országos kormány főnökét csapatfőfelügyelővé nevezte ki Szerajevó székhelyvel és rendkívüli állásának megfelelően tágabb parancsnoklási jogokkal ruházta föl a Boszniában, Herzegovinában és Dalmáciában székelő parancsnokságok fölött. Őszig Varesanin tábornok megtartja a 15. hadtest parancsnokságát is. Katonai körökben elterjedt hírek szerint ősszel a zárai katonai parancsnokság megszűnik és helyébe Mosztárban új hadtestparancsnokságot a (tizenhatodik) szerveznek.

Mozgalom a harmadik egyetem ügyében. A szegedi, makói, hódmezővásárhelyi, temesvári és szabadkai egyetemi hallgatók mozgalmat indítottak a harmadik egyetemnek Szegeden való felállítására tárgyában. Ebben az ügyben az egyetemi hallgatók emlékiratot terjesztettek a kormány elé, mely emlékiratot több ezer, részben Budapesten, részben Kolozsvárott beíratkozott egyetemi polgár írja alá. Az emlékirat előkészítésére szombaton az egyetemi hallgatók gyűlést tart Szegeden. A gyűlésnek dr. Kelemen Béla főispán és Becsey Károly orsz. képviselő lesznek védői.

A román sajtó Apponyi ellen. Az összes magyarországi román lapok rendkívül hevesen támadják Apponyi minisztert legutóbbi erélyes nyilatkozata miatt. A bukaresti lapok is hosszú cikkekben foglalkoznak a konfliktussal és szintén hevesen támadják Apponyit. A „Conservatorul“ vezércikkében azt mondja, hogy a miniszter három és fél millió románt akar anyanyelvétől megfosztani. A kormányparti „Viituro“ szintén a román érsek álláspontjára helyezkedik. A „Minerva“ az ellentétek kiegyenlítését óhajlja.

Goldis László országgyűlési képviselő a „Slovensky Tyzdennik“ című tót lapba cikket írt, melyben hosszabb történelmi fejtegetés után azt mondja, hogy a magyar politikának az a célja, hogy a görög-katolikus román egyház teljesen a gyarországi római katolikus egyház vezetésére alá kerüljön, amit úgy akarnak elérni, hogy a katolikus autonómia szervezése alkalmával a görög-katolikus

román egyházat is az autonómia szerves részévé tennék. A görög-keleti egyházzal szemben pedig az a végcél, hogy annak román nemzeti jellege megszüntetessék. Ezt úgy gondolják elérhetőnek, ha a magyarországi görög-keleti egész egyházat a karlócai szerb patriarchatus vezetésére alatt ismét egységessé tennék. Ha majd ugyanis a görög-keleti magyar egyház szervezve lesz és sikerül az első görög-keleti magyar püspököt felszentelni, akkor soha többé a karlócai patriarchatusi székbe szerb vagy román ember nem kerül, hanem e közjogi méltóság szintén csak sovíniszta magyar egyénnek volna mindig betöltve és csak idő kérdése lesz azután az, hogy mikor lesznek az összes görög-keleti püspökök tiszta fajmagyarok. Ezt az állapotot készítették elő a magyar kormányok évtizedek óta. E cél szolgálatáért az újabb iskolatörvények, ezt akarták szolgálni a kongruatörvénnyel s azzal a rendelettel is, hogy az állami iskolában a román egyházak hitoktatói a vallástant magyarul tanítsák.

Az orvosok kongresszusa.

Budapest, szeptember 3.

Az orvoskongresszus a mai napon befejezte eredményekben gazdag érdemleges munkásságát. Már csak formadolog, a kongresszus ünnepélyes bekezdése van hátra, mely holnap délelőtt lesz a fővárosi Vigadóban. Ezzel az aktuálisan végleg lezárul egy fényes erkölcsi sikerű, szines és mozgalmas, évtizedekre kiterjedő jelentőségű tudós összejövetel közös kritikai munkássága. A kongresszus központi helyiségeinek épületében, a régi műegyetemen, melyben pár napig nyüzsgő, mozgalmas sokadalom sürgött-forgott, becsukják a kapukat és lereteszlik a závárt; az utcákról bevonják a szines trikolorokat és a főváros elveszti az utóbbi napokban világvárosi képét. Minden, ami szép és emlékeztető volt és elmúlt, az fáj. Ehhez az érzéshez benűnk egy büszkeséggel és örömmel vegyes érzés járul, hogy ennek a nagyjelentőségű tudományos eseménynek színhelye ami országunk és a mi fővárosunk volt, melynek szép és intim emlékei az idegenek lelkében — saját szavaik szerint — soha nem muló nyomot hagytak; a mi országunk és a mi fővárosunk, melynek tudományos társadalma nemcsak hogy lépést tart a külföld kulturálmáival, hanem sokban azoknak előtte áll. Az az ország, mely a tudományos világnak egy Semmelweis Ignácot és egy Fodor Józsefet adott, nem alázódik le annyira, hogy tehetetlen nemzetcskék aljas orvtámadásai ellen vé-

Simon zsidóékhöz és a többi felebarátjához, kedves komájához szomszédolni.

Tuskó Béni hegedűjén reszketett a hur.

Ádám tele tudóból repedezettte rikoltós pikuláját.

Motóla ur utczahosszant tánczolt, tapsolt. A rátarti hajduk megállottak nézésére. A vas-tag hajdubajusz alól jóízűen mosolyogtak. Kedvesen mosolyogtak a mókás tánczot. Szélszárnyra bocsátott kabátu Motóla szomszéd hejhujás vig hányavetiségét.

Utban Jeruzsálem felé...

Nyurga, szikár ember volt az Űrge. Magános özevgy ember. A református templom szomszédságában rogyadozott nádfedeles házikója. Az öreg Űrge ebben árulgatta szerény portékáit. Ezen gyöngye kis szatócüszlet jövedelméből élésküldött. A péntek estét várta legnehezebben. Nálánál korábban egyik hívő sem kapcsolta be a rozoga boltajtót. Bár a nánási sár nevezetes hírű tapadós mivoltáról, ez az öreg ember pakioncsattos félcipőjét, fehér harisnyáját, térdigkurta nadrágját, bokaverő kabátját emelkedett érzések között öltötte fel. Fővege különös, rókabőrrel prémezett bársonykalap volt. Még koczkás, sárga zsebkendőjét is nyakába kötötte, azután ha esett, ha fújt, méltóságosan ballagott a zsinagógába Űrge.

Arról volt nevezetes ez a szomorú arcu, árvahodott öreg ember, hogy mindig amaz szentvárosba, a siratott Jeruzsálembe készült. Az volt a legédesebb vágyódása, hogy a Szent Földön fejezhesse be örömtelen életét. Ezért

koplalt évek óta. Jeruzsálemért bűjtölgetett. Az utazásra, — a szentföldi szép éleire — ő, ti zédrusok! szájától vonta el, szájától kuporgatta össze a rézgarasok korszakában olyan ritka ezüstpénzeket.

Azonban felette gyéren szaporodtak azok a kellemesen csengő ezüst-tallérok. Sőt mindinkább keschedett, évről-évre éleesebben köhécselt az öreg árva ember.

Téli zuzos volt a virradat. Hetivásár napján tanakodtak a járókelők.

— Mi van az Űrgével? Miért nem nyitja ki a boltot?

Az egyik birkabőrkuccsmás hajdukoma hamiskásan hunyorított a gyülekezetre:

— Oly régóta készült, hát most már bizonyosan el is ment Jeruzsálembe.

— No, ez már igaz is lehet, Csuka komám! — helyeselték a többi hajduk. Nevetgélve oszladozott a közönség.

Elmúlt a hetivásár; de az Űrge egész nap nem nyitotta ki a boltot. Sőt, ami eleddig sohasem történt meg vele, a péntek esti imádkozásról is elmaradt.

A templom pitvarában találgatódtak a vén emberek.

— Valjon, hol lehet ez a Golddiener Sámuel?

— Hová maradt el?

— Miért nincs itt?

— Szó nélkül talán csak mégsem indult utnak?

De hiába volt minden beszéd! Sámuel

nem jött, Sámuel aznap este mégsem jött fel a zsinagógába. Nem jött fel hódolatát bemutatni az Urnak.

Másnap már az előjáróság is érdeklődni kezdett a vén Sámuel holléte iránt? . . .

Fagyos szombati napon, Kállai lakatos nyitotta fel az erősen vasalt házajtót.

Farkasordító hideg, zuzmarás szoba volt a vén Sámuel lakása, mint amely szobát egész télen nem fűtik.

Mivel az ablakfüggöny is le volt eresztve, félhomály volt a szobában. — Sámuel! Barátom! Hol vagy? — reszketős hangon szólalt meg a gabonakupecz vén Mendel. E remegő hangokat tompán verték vissza a hideg falak.

Az egyik csendkatona az ablakhoz lépett. A jégvirágos üvegtáblákról félrehuzta a kopott „firhangot.“ Bágyadt fénynyel villantott be a borongós téli napsugár.

Osszeborzongtak a hivatalos emberek. Nagy Arnócz csendkatona hátrább lépett az asztaltól. Rekedtesen mondta:

— Ott fekszik!

A seprellen szobaföldön nyújtózott Sámuel. Valami öreg héber könyv is ott hevert mellette. Fordították szikár testét. Nemzetes Horváth Imre, a csendbiztos, csapott a kezével.

— Ennek már kámpecz! Ez már halott!

Az árva Űrge szomszéd, hiában készülődött oly sokáig, sohasem jutott el amaz szent városba, Jeruzsálembe, melyet faluhelyeken ma is siratnak a kegyes emberek, szakállas vén emberek.

dekezz

magát

A

gasló

és idej

szállt

London

akartál

Müller

lefolyt

döntöt

gresszi

1913-

A

kező t

G

tartott

degene

elő áll

gyenge

kölcsil

az em

juk a

den i

aránt

ember

nemze

Még r

felelni

rosszal

lapotol

dás ne

láplák

kozik

tatja s

wisszat

népek

kal na

keiket

betege

tények

hogy

évre c

hogy

nagyo

lékeny

számá

hogy

fogás,

egész

Kivána

inkat

előtt,

jenek

jóslata

A

Előző

tömeg

berni

perség

Végül

melyer

midőn

dében

után

Bosto

hazán

részre

londo

bécsi

gén t

kos d

mazás

kerül

A

seldor

„A be

táta,

iránt,

Good

adást.

séger

iránt

referá

Módo

az az

ehhez

ton l

A

ban

tartó

rolog

ban

fővár

közöl

arra

vizmi

dekezzék. A cseh-román-szerb bojkóit magamagát emésztette meg.

A mai nap tanácskozásainak egyik kimagasló pontja volt a jövő kongresszus helyének és idejének megállapítása. Három nemzetiség szállt sikra saját országa érdekében, az angolok Londont, a németek Berlint, a japánok Tokiót akarták a jövő kongresszus színhelyének. Müller Kálmán kongresszusi elnök vezetésével lefolyt tárgyaláson a többség London mellett döntött. A jövő, XVII. nemzetközi orvoskongresszust tehát Londonban fogják tartani 1913-ban.

A mai nap érdekes tanácskozásairól következő tudósításaink számolnak be:

A mai tanácskozások.

Gruber müncheni professzor érdekes előadást tartott az átöröklésről és higiéneről. Az emberiség degenerációjáról szólott. Ellentétben a szabadban élő állatokkal azt tapasztaljuk, hogy számtalan gyenge beteggel, elnyomorított, szellemileg és erkölcsileg alárendelt individuumokkal találkozunk az embervilágban. Ha szorgosabban vizsgáljuk az állapotokat, azt találjuk, hogy minden nemzetenél a szellemileg és testileg egyaránt kifejlődött egyének száma kevesbedik. Az emberanyag egészsége és munkaképessége minden nemzetenél fontosabb, mint bármely kulturintézmény. Még rosszabb a helyzet, ha arra a kérdésre akarunk felelni, hogy a népesség állapota javul-e vagy rosszabbodik. Határozottan rosszabbodnak az állapotok, de az a nagy kérdés, hogy a rosszabbodás nem-e fenyegetően halad előre. A gyermekek táplálkozása körül határozott visszafejlődés mutatkozik egyes néposztályoknál. Az anya nem szoptatja szívesen gyermekét, talán az emlőmirigyek visszafejlődésére vezethető ez vissza? A kultúr népek asszonyai ma már sokkal nehezebben, sokkal nagyobb fájdalommal hozzák világra gyermekeiket. A nyilvános intézetekben ápolt elmebetegek száma évről-évre szaporodik, ezek a tények vigasztalanok, bár másrészt épületes, hogy a halandóság vegyes kultúrnépeknél évről-évre csökken. Nem tartja előadó valószínűnek, hogy ez az állapot sokáig fenmaradjon. A legnagyobb gondot kell fordítanunk arra, hogy örökéletűség útján ne szaporítsuk a degeneráltak számát. Az öröklés tanának terjesztése által kell, hogy átmenjen a köztudatba is egyben az a feltevés, hogy csak egészséges emberek képesek egészséges leszármazottakat adni az emberiségnek. Kívánatos, hogy előkelő családok tagjai, családfeleiket fentartsák. Az orvosok hivatása mindenekelőtt, hogy ezen eszméknek szolgálatába szegődjenek és csak ha ezt teszik, teljesül be Gladstone jóslata, hogy az orvosok a népek vezetői.

A fülörvosok záróülése.

A fülörvosok ma tartották meg záróüléstket. Előzőleg még Cozzolino nápolyi tanár értekezett a fülmegbántalmak kezeléséről, majd Schönemann berni tanár beszélt a külső hallójárat felszívóképességéről. Hozzászóltott dr. Sugár (Budapest). Végül Spira krakói orvos tanár tartott előadást, melyet élénk vita követett. Ünneplés percz volt, midőn Lichtenberg magántanár ékes német beszédekben bezárta a szakosztályi üléseit. A három év után megtartandó fülörvos kongresszus helye Boston s elnöke Politzer Ádám bécsi professzor, hazánkfia lesz. A báró Lenwald-féle díjat két részre osztották, az egyik felét odaitélték Grey londoni fülörvos-tanárnak, a másik felét Neumann bécsi magántanárnak. Politzer tanár a gyűlés végén tudatta a díszes társasággal, hogy 5000 frankos díjat alapít a legjobb fülörvosi dolgozat jutalmazására s a díj a legközelebbi kongresszuson kerül kiosztásra.

A szakosztályok ülése.

Általános és kísérleti kortán. Lübarsch (Düsseldorf) elnököl. Elsőnek Lóte (Kolozsvar) referált „A békák veszettsége” czimén. Kísérleteivel kimutatta, hogy a hüllők is érzékenyek a veszettség iránt, ha a békák útján rájuk átoltható. Utána Goadby (London) az ólommérgezésről tartott előadást. Lóte (Kolozsvar) ezután a madarak veszettségéről értekezett és kimutatta, hogy a veszettség iránt a ragadozó madarak is érzékenyek. Ugyanő referált azután a vérsajt-számlálás módosításáról. Módosításának lényege abban áll, hogy a vért és az ehhez szükséges az egész vérsajtszámláló hálózaton levő vérsajtkeletet összeszámolni.

Mikrobiológia. A bakteorologiai szakosztályban Vas Bernát professzor, kiváló bakteorologusunk tartott nagyérdelű előadást „A budapesti bakteorologiai vizpróba eredményei” czimvel. Előadásában összegezi és feldolgozza a vezetése alatt álló fővárosi bakteorologiai intézet 1897-1908-ig eszközölt bakteorologiai vizsgálatainak anyagát és arra az eredményre jut, hogy a káposztásmegeyeri vízművek által szolgáltatott víz, mely a főváros

nagy részét ellátja, ennek a vízműnek 1904-ben történt kiépítése óta bakteorologiai szempontból kifogástalan. Az egy kcm.-ben talált csiraszám állandóan 60 alatt van, rendszeren azonban 10 és 30 közt ingadozik. — Az u. n. Weinkutból eredő és a Lipótváros egy részét ellátó víz is megfelel minden higiéniai követelménynek. A csiraszám 1905 óta állandóan 100 alatt van. — Az Obudai-Ujlaki vízművek bakteorologiai állapota szintén javult az évek folyamán. Ez a vízmű a város jobb-partját látja el. A csiraszám egy kcm.-ben rendszeren 100 alatt van, néha azonban növekszik a bakteoriatartalom, mely növekedés kisebb mérvű és rövid tartamu ugyan, mégis az illető vízmű szűrőképességének ingadozása mellett szól. — A kiváló tudós érdekes előadását a szakosztály nagy tetszéssel fogadta.

A mikrobiológiai szakosztály mai utolsó ülésén Monti tanár (Pavia) elnököl. Wallgren (Helsingfors) a gümös sarjszövet specifikus szövetelemeiről tartott érdekes előadást, amelyet vetített képekkel kísért. Pawnowsky kiewi tanár a tuberkulózis bacillussal végzett immunizáló kísérleteiről számolt be. Turck tanár (Chikago) azokról az érdekes vizsgálatairól számolt be, amelyekkel a gyomorfelekély aktiológiáját tanulmányozta. Ezután a szakosztály magyar elnöke Preis Hugó egyetemi tanár (Budapest) tartott érdekes előadást, amelyben a lépfene kórokozójával évek hosszú során át végzett kísérleteinek eredményeiről számolt be. Előadását pompás fényképfelvételekkel illusztrálta. Utána a külföldi tudósok, valamint a megjelent hazai szakosztályi tagok szívélyesen üdvözölték Preist az előadásában lefektetett jelentős sikerhez. A szakosztály működésének befejezte előtt Monti elnök és Preis tanár mondottak köszönetet a szakosztály tagjainak.

Therapia. Bókay Árpád tanár elnököl. Az első előadó Lenkei Vilmos volt, aki hosszú évek alatt szerzett azokról a tapasztalatairól számolt be, amelyek a légfűrdőknek a vér belső surlódására vonatkoznak. Rotschuh aacheni orvos a lép és iszapfűrdők kitűnő hatásáról értekezett. A szakosztály igen nagy érdeklődése mellett mutatta ezután be Nagelschmidt azt az új villamoskészüléket, amelynek segítségével mélyen a testben fekvő szervek is erősen felmelegíthetők, sőt daganatok elroncsolhatók. Glück Tibor új inhalációs készülékét mutatta be. Végül Farkas Márton az általa kezdeményezett intermiáltó vizkurákat ismertette.

Belorostan Korányi Sándor báró, a szakosztály ügyvivő elnöke felkérte Henoch stockholmi professzort az elnöki széknek elfoglalására. A titkári teendőket Benedict, Torday Árpád és Körömczy Emil látták el. Romberg tübingai tanár a vérérdények szerepéről értekezett. A belső bántalmaknál igen fontos szerep jut a vérérdények állapotának, kivált a vérérdény feszességének és a vérérdények átjárhatóságának. Fertőző bántalmaknál a vérérdények tágulása a betegre életveszélylyel jár, amennyiben ez a szívre oly nagy munkát ró, hogy szívbénulás keletkezhetik, vesebántalmaknál a vérnyomás fokozódik úgy az üterekben, mint a hajszáledényekben, mi miatt a véráramlás sebessége fokozódik a külső bőrfelületen. Szív bántalmaknál a vérérdényműködési zavarnak fontos szerepe van az agybeidegzés zavarai mellett. Richter berlini professzor Senator klinikáján végzett kísérleteiről számolt be. Richter a vese-vizikór kóroktanáról szólva, fontos szerepet tulajdonít a vesék, a bőr és a savóshártyák vérérdényi átocsátási képességének és ezzel a régi Cohnheim-Senator-féle tant megerősíti. Benze tanárségéd (Budapest) a vizebetegek kóroktanáról szólott, beszámolva több éven át állatokon és embereken végzett kísérleteiről. Állatokon, melyeknek mindkét veséjét kiirtotta, ha azok vizet nem kaptak. Ebből előadó a vesebajos vizebetegek keletkezésének új magyarázatát adta, hogy t. i. nem a kívülről bevitt víz visszatartása, sem a vérérdények fokozott vízbocsátó képessége, hanem a szervezet vízegyensúlyában bekövetkezett kóros elosztódás adja a vizebetegek keletkezésének magyarázatát. A szivbajosok vizebetegeknek oka lényegesen más, mint a vesebajosoké; ott a keringési viszonyok megváltozásában, nem pedig a veseműködés hiányos voltában kell keresni a vizebetegek okát. Petró (Upsala) a heveny tüdővízenyőrről értekezett. Henschen stockholmi professzor a szívnek ama zörejeiről értekezett, amelyek minden szervi elváltozás nélkül keletkeznek. Thayer baltimorei professzor felhívja a figyelmet fiatal egyéneknek hallható oly zörejekekre, amelyek nem járnak szivbajjal. Wenkewach (Groningen) a szabálytalan szivműködés okairól értekezett az előző előadások kapcsán. Kövesi Géza (Budapest) a veseműködés vizsgálatának módjait behatóan tárgyalja. Kifejti az általa első ízben ismertetett módszerét, amelylyel a vese működési képességének csökkentését lehet kimutatni, amelyből egyszerűen következtetést lehet vonni, hogy a gyulladós vesebántalom mely alakja áll fenn s hogy a kóros folyamat a vesék működését mily mértékben tá-

madta meg; Albarran (Páris) annak nagyfoku használhatóságát bizonyította.

Wenkewach és Barker (Baltimore) foglalkoztak a szabálytalanul működő szivműködések magyarázatával. Wenkewach arra a rendkívül fontos tapasztalására hívta fel a szakosztály figyelmét, hogy a sziv szabálytalan működésének okát a nagy felső vívderek falának alsó részében kell keresni. Aschoff freiburgi tanár kórbonczani és szöveti vizsgálatai szintén megerősítik Wenkewach észleleteit. Strubel (Drezda) megfigyelései is ezt igazolják. Az ülést Giuffrè (Palermo) előadása fejezte be, aki a súlyos munkát végző szicíliai halászhalk szivzavarairól értekezett.

Az utolsó ülésen Hirsch (Krakau) értekezett a méh kötőszövetes daganatainak a hűgysavas diathesisrel való összefüggéséről. Czernaczky (Lwow) az exsudátumok és transsudátumok proteinsav tartalmáról értekezett. Bodon (Budapest) angol nyelven tartott érdekes előadást a mirigyek belső elválasztásának szerepéről a cukorbetegség előidézésében. Menyhért (Budapest) a cukorbetegség kezelésében új elméleten alakuló terapiáját ismertette. Comanos Pache (Cairo), a khedive orvosa és Egyiptom kormányának hivatalos képviselője tartalmas előadásban rajzolta az egyiptomi egészségi viszonyokat. Band (Wien) thermopenetrációs készülékét ismertette. Kingscots (Edinburg) amphirema, cukorbetegség, asthma és egyéb betegségekkel való gyógyító eljárását ismertette. Oldh (Budapest) a kolera gyógyításának eddig még eléggé nem méltányolt módját adta elő 43 évi tapasztalat alapján. Huertas (Madrid) a spanyol pedagógiájáról ismertette. Halász (Budapest) a hasnyálmirigy elváltozásairól és annak a cukorbetegséggel való összefüggéséről értekezett. Második előadásában pedig a különböző cukorfajoknak a vastagbélben való felszívódásáról és biológiai viselkedéséről szólott. Végül Brauer elnök (Marburg) köszönetet mondott az elnökségnek a kongresszus pártalan szervezéséért. A szakosztályi ülése Korányi Sándor báró zárószavaival ért véget.

Sebészet. A régi képviselőház üléstermében ma délelőtt 9 órakor már nagyszámu hallgatóság jelenlétében kezdődtek az előadások. A sebészek folytatták a projekciókat. Keating Hart (Marseille) a fulgurálás technikáját és elért eredményeit vetített képeken mutatta be. Előadásának az kölcsönzött érdekességet, hogy a rákbetegségek villanykezelését ő fedezte fel s fulgurálás neve alatt terjedt el ez a módszer a rákbetegség elleni küzdelemben. Mivel hazánkban számosan alkalmazták ezt a módszert, igen tanulságosak voltak magának a felfedezőnek, Keating Hartnak bemutatásai. Ezután folytatták a vakbélbőlső kérdéséről folyó vitát, mely hivatalos volt arra, hogy végleg eldöntse a beavatkozás javallatait és idejét. A tegnapi ülésen nem kevesebb, mint 26 előadó foglalkozott e kérdéssel, ma pedig Szabó Dénes tanár (Kolozsvar), Engström (Helsingfors), Ruere (Páris), Lucas Championnére (Páris), Adohlgemuth (Berlin), Psaltoff (Smirna), Herczel (Budapest), Braatz (Königsberg) szólaltak fel. A vitában nemcsak a sebészeti osztály tagjai, hanem a belgyógyászati és nőgyógyászati szakosztályok több képviselője is résztvett. Sonnenburg (Berlin), Lenhartz (Páris) és Walther (Páris) éltek a zárás jogával s a vakbélbőlsőnél a sebészi beavatkozás szükséges és sürgős voltát hangsúlyozták. Soresi (Nework) az etheraltatásnak általa feltalált új módját ismertette és kutyákon rögtön be is mutatta. Továbbá a vérátömlesztésnek szintén nagyon ügyes módszerét demonstrálta. Skewos Zervos (Smirna) mutatta azokat az állatokat, amelyeknek a különböző szerveket (lég, vese, szem, herék) sikerrel átültette. A végtagok és urológiai bántalmak sebészeti tárgyalásaival fejeződött be e nagyfontosságú VII. szakosztályi ülése. Dollinger Gyula professzor az ügyvivő elnök.

A sebészeti szakosztály orthopádiai alosztályában Robert W. Lovett (Boston) értekezett a hűdött lólabámütétekről, Jones (Liverpool) pedig az artrosisról. Wulsius (Heidelberg) az orthopádiai gépekről tartott előadásában méltatta az utóbbi időben a gépek és műtétek gyógyító hatásait. Muskát G. (Berlin) „Az orthopádia az iskolákban” czimén tartott előadást. Redard (Páris) a hátgerinczgörbületekről referált, míg Widder dr. (Budapest) fényképekben mutatta be a hátgerincz és oldalgerinczűllet sebészi és orthopádiai kezelését. Le Fort (Lille) gyermekcsont elgörbülésekről. Kopits (Budapest) egy újabb alaku csigolyatartó fűzőről, Gaurdon (Bordeaux) a veleszületett csípőzület ficzáról tartott előadást. Fred H. Albee (New-York) a derformált izületekről mutatott be képeket és végül Fränkl (Berlin) a veleszületett dongalólabának meleg levegővel való gyógyításáról számolt be. Farkas László (Budapest) és Walther (Páris) a hasüreg sebészeti kóréből tartottak előadást. Herzl (Budapest) a vese körüli gennyedéseket tárgyalta. A tárgysorozat utolsó pontja a végtagok sebészete volt. Erről a témáról Ribera Y. Sans (Madrid), Kuzmik (Budapest), Csikós (Debreczen), Dollinger

Gyula és Balázs Dezső (Budapest) tartottak előadásokat. Ezután Dollinger elnök beszámolt a szakosztály eddigi működéséről. Tartottak 17 referáló előadást 97 kommunikációt, 64 diskusziót, összesen 178 előadást. Megállapította, hogy a szakosztály nemcsak a legnépesebb, hanem egyúttal a legproduktívabb szekciója volt a kongresszusnak. Lucas Championnere (Páris) lelkes szavakban köszönte meg Dollinger elnök és a tisztikar fáradozásait.

Gyermekgyógyászat. Armand Delille (Páris) a vérszegénység formáiról számolt be, Caraminas (Barcelona) a kanyaróra vonatkozó észleleteit közölte. Az agy némely ritkább veleszületett rendellenességei őt szóló előadást Yonkavszky távollétében Deutsch Ernő titkár tartotta meg. Lukács (Budapest) anyagcsere-kísérleteiről számolt be. Hutinel párisi tanár meleg szavakkal ünnepli Bókay tanárnak s munkatársainak működését s lelkesen emlékszik meg hazánk kulturájáról. Ajánlja egy nemzeiki gyermekorvosi szövetség megalakítását. Nagyérdekű volt dr. Schütz Róbert (Budapest) a Phosphatine Falieres világhírnévként örvendő tápszerről tartott előadása, kimutatván kísérletei alapján azt, hogy különösen a rhachitikus, valamint a fogzási bántalmakban szenvedő gyermekeknél a csontképződésre alig van kiválóbb készítmény a Phosphatine Falieres tápszernél. Erdőkes volt ugyancsak dr. Bauer Lajos rendelő főorvos előadása a skarlát-betegek utólagos lázairól. E lázakat szerinte a skarlát-méregnek a bél idegduzzaira gyakorolt bénító hatása idézi elő, miáltal a bélmozgás lényegesen meglassul és a visszamaradt baktériumból felszívódó mérgek anyagok idézik elő a lázakat. Igen fontos ezért a bélhuzam alapos kitisztítása. Bókay János professzor a szakosztály ügyvezető címke meghatározottan mondott köszönetet a szakosztálynak nagyfontosságú működéséről. Hutinel javaslatát szavazás alá bocsátotta, egyhangúlag megalakították a gyermekorvosi szövetséget.

Szülészet és nőgyógyászat. Az ülésen Tauffer, Zweifel, Heinrich és Recasseus elnökök. Először Wertheim kért szót, aki a Carcinoma-vitáról félreértés folytán lekésett, hogy ehhez a témához hozzászólhasson. Kijelentette, hogy továbbra is híve a legmesszebb menő radikális hasi műtétnek. Az eredmények javítását a narkózis megrövidítésétől és az infekció veszélyének csökkentésétől várja.

A napirend során a pete implantációja módjának kérdése következett most. Heinrich (Helsingfors) referált elsőnek erről a témáról. Peters (Wien) referált ezután ugyanerről a kérdésről. Calderini a superfoetativra hozott fel néhány példát. Gottschalk (Berlin) egy igen korai 14 napos petét demonstrált vetített görbesővű képekben. Hofbauer (Königsberg) ismerteti kísérleteit a fejlődött pete és az anya vérsavójának salátságairól. Heinrich vetített képekben mutatta be a méh nyálkahártya fertőzési módjait a különböző baktériumokkal. Rouvier (Algir) a váll kifejtésére szolgáló horgot mutatót be. Lovrich (Budapest) medencevegyi fekvésnél a karoknak a Müller-féle eljárással való kifejtésének előnyeiről referált 500 eset kapcsán. Artom di Sant Agnese (Róma) az ostermalaeia aetiologiájáról és kezeléséről beszélt. Lewi Ettore (Flórens) az ostermalaeia kérdéséhez szótolt hozzá. A szakosztály utolsó ülésén Zweifel és Tauffer tanárok elnökök. Dr. Tóth István (Budapest) a méhen kívüli terhesség operálásáról tartott előadást.

Massini (Róma) pubiotomia technikáját tárgyalja. **Conrad** (Budapest) a gummikesztély sterilizálásáról referált. **Meszáros** (Szeged) pedig egy új műszert mutatott be. Tauffer elnök ezután megköszönte a megjelenteknek a részvételt és azt, hogy szereplésükkel hozzájárultak a szakosztálynak igen fényes eredményre jutó működéséhez. **Bar** a külföldi résztvevők nevében igen meleg szavakban emlékezett meg a magyar résztvevők és különösen Tauffer tanár érdemeiről. A magyar tudományosság és az ország boldogulását őszinte szívből óhajtja. Tauffer tanár zárószavával a szakosztály ülései véget értek.

Idegbajok. A mai ülésen **Mingazzini** (Róma) elnökölt. Az első előadó **Donáth** (Budapest) volt, aki a paralyzis progressiva gyógyításáról beszélt miclein befecskendezések alkalmazásával. Előadásához **Halban** szólott hozzá. **Hajos** (Budapest) a hátgerincszorvadásnál előforduló mozgási zavarok gyógyításáról referált. **Bálint** (Budapest) a savós agyhártyagyulladásokról érkezett. **Nagelschmidt** (Berlin) a magas feszültségű árammal való gyógyításáról, **Jendrassik** tanár (Budapest) pedig a neorasthenisról érkezett.

A bőr- és bubaetegségek szakosztályában a kelések (furunculosis), pattanások (acne) és syco-sis (szakálsbetegség) újabb vaccinas (oltási) gyógykezeléséről tartott érdekes előadást dr. **Seller** József budapesti bőrgyógyász. Az eredetileg **Wright** (London) által ajánlott eljárás az aktív immunizálás elvein alapszik. **Schiff** (Bécs) arra való tekintettel, hogy lelkiismeretlen egyének reklámjaikkal félrevezetik a közönséget és maradandó kárt okoznak a hozzájuk fordulóknak, meg-

állapítani kívánja, hogy a kozmetika csakis és szorosan a bőrgyógyászat körébe tartozik. **Bredal** (Padova) és **De Amicis** (Nápoly) a bubabetegség kórokaival érkeztek. **Gaston** (Páris) elnök ezután bezárta a szakosztály ülését és hálás elismeréssel köszönte meg Róna elnöknek és **Basch** ügyvezető titkárnak, valamint a többi magyar kollégának fáradozásait és kiváló rendezését.

Urologia. A mai napon **Haberern** tanár előklésével tartott tudományos tárgyalásait befejezte. A magas színvonalú fejtegetéseket a híres párisi iskola legkiválóbb képviselői vezették be. Tudományos munkálataikkal, de különösen a betegek elért sikeres gyogyeredményeikkel a magyarok váltak ki leginkább. E fejtegetéseket tapasztalataikkal kibővítették: **Remete**, **Motz** (Páris), **Steiner**, **Feleki**, **Raskat**. **Rosving** kopenhágai tanár a hólyag-vesemenedeze fertőzéseit méltatta. Magyar részről **Boross** Ernő számolt be eddigi eredményeiről; a vesemenedeze-mosásokat az oltásokkal egybekötve, mindaddig jó sikerrel. **Tuffier**, **Kümmel**, **Casper** bevezető előadását **Illyés** tartalmas referátuma követte a vese sebészeti bántalmairól. A hólyagbántalmak tárgyalását **Estor** (Montpellier) nyitotta meg a hólyagkiirtás kérdésével, amelyet mint magyar előadó **Rihmer** szorgalmas munkájával támogatott. A hólyagrepedésről **Farkas** László, a hólyagtüberkulózisról pedig **Farkas** I. tartott érdekes előadást. A hólyagtükrök haladásáról és klinikai jelenségeiről **Remete** tartott érdekes előadást, amelyhez **Bransford** (Amerika), **Ringleb** (Berlin), **Boross** (Budapest) szóltak hozzá. A szakosztályi ülés végére maradtak udvariasságból a magyarok, akik közül **Austerweil** (Arad), **Boross**, **Emődi**, **Hahn**, **Meisel**, **Picker** és **Brosz** tartottak előadást.

Orv- és gégebetegségek. Az elnöki tisztet **Hudson-Mak** (Philadelphia) és **Fischer** (Berlin) látták el. Az első referátumot **Broekaert** (Gand) tartotta a recurrens paralyzis kérdéséről, a másodikat pedig **Katzenstein** (Berlin) a phonotikus centrumokról. Az ezt a követő vitában résztvettek **Flatau** (Berlin), **Gutzmann** (Berlin), **Fischer** (Berlin), **Laubmann** (Berlin), **Onody** (Budapest); a zárzó jogával mindkét előadó élt.

Flatau (Berlin) ezután a phonetikuss Hrerapia fontosságáról érkezett. Előadásához **Hutzmann** (Berlin), **Zwaardemacker** (Berlin), **Wanner** (München) szóltak hozzá.

Ezt követte **Gutzmann** (Berlin) előadása a sikkenémák hangjáról és beszédmodoráról. **Flatau** felszólalása után **Hudson-Maknen** (Philadelphia) tartotta meg előadását a légyszájpadhüdekről. **Stern** (Wien) a gége-orrgyógyászat és a beszédzavarok közti viszonyról érkezett és végül **Tóvölgyi** Elemér (Budapest) előadása következett az énekesek gégehurutiájának kezeléséről. Előadásához **Flatau** (Berlin) szóltak hozzá.

A délutáni ülésen **Cisneros** (Madrid) és **Flatau** (Berlin) elnökök. Előadást tartott **Vausant** (Filadelfia) a forró légkezelésről orr- és fül-bajoknál. Ezt követte **Moskovitz** (Budapest) előadása a kagylóműtétek után előálló zavarokról. Majd **Tóvölgyi** (Budapest) egy új műtétet ismertett kagylóütlengés ellen. Hozzászólott **Flatau** (Berlin), mire **Tóvölgyi** zárzó jogával élt. Majd **Morelli** (Budapest) előadása következett. Előadásokat tartottak még **Poli** (Genova), **Pollacsek** (Budapest), **Ruprecht** (Bréma) és **Gröss** (Bécs). Ezzel a tárgysorozat kimerült és **Navratil** tanár rövid beszéd kíséretében bezárta az ülést. A külföldi tagok nevében **Flatau** (Berlin), **Grant** (London) és **Gradengó** (Turin) mondtak köszönetet az elnöknek és szívélyesen bucsúztak a szakosztály tagjaitól.

Stomatológia. **Ginria** (Genova), **Amoedo** (Páris) és **Bogue** (New-York) elnökök. A szakosztály vitájának tárgyát ma főként az állkapocs melléküregeinek lobjai, genyedő folyamatai és azoknak oktana s komplikációi képezték. Előadókként szerepeltek **Logan-Turner** (London) és **Wedgett** (London).

A kimerítő vitában résztvettek **Arkövy** tanár (Budapest), **Goadby** (London), **Cruet** (Páris), **Robin** (Páris), **Smuth** (Amerika), **Fenchel** (Hamburg), **Thurner** (London) és **Schamberg** (London).

Az élénk vita után **Smreker** (Wien) mutatta be kísérleti eredményeit porcellán és aranytömésekről. Kísérleteit nyomban be is mutatta a szakosztálynak. **Breitbach** (Drezda) 16.000 bromoethyl narkózis alkalmazásával szeizett tapasztalatairól számolt be. E tárgyhoz dr. **Szabó** (Budapest) és dr. **Rhein** (New-York) szóltak hozzá.

Rhein és **Schamberg** tanárok (Newyork) tartottak ezután érdekes vetített képekkel tarkított előadást a Röntgen-sugaraknak a fogak és száj operatív kezelésénél való fontosságáról. Majd **Thurner** (London) érkezett a foghuzások után visszamaradó fogak normális elmozdulásáról. Az előadásához fűződő vitában résztvettek: **Jackson** (London) és **Bogue** (London). Végül **Jackson** tanár (London) tartott érdekes, projectiókkal illusztrált szemléltető előadást a fogak regulációjáról.

A **Hygiéna**. **Rembold** tanár (Stuttgart) elnök. Az első érkező **Wistein** Rosina asszony

(Chicago) volt, aki arról érkezett, hogy a tea és kávé túlságos fogyasztása minő káros a gyermekek egészségére. Előadásához **Elgoold-Sheldon** asszony (Kairó) és dr. **Bexheft** (Budapest) szóltak.

Christians (Genf) a genfi kantonban életbe léptetett egészségügyi lakásnyilvántartás intézményeit ismertette.

Medvei (Budapest) a házasulandók orvosi vizsgálatának szükségességét fejtegette, élénk eszmecserét idézve fel a szakosztály tagjai között, akik közül dr. **Barsi Jenő** (Budapest), **Hantz** és **Rembold** szóltak a tárgyhöz.

A szakosztály napirendje ki lévén merítve, **Rembold** tanár a külföldi tagok nevében meleg szavakkal köszönte meg a budapesti kollégák szives vendéglátását. Az elnökség nevében **Magyarevits** Mladen, a székesfőváros tisztí főorvosa szívélyes szavakban mondott köszönetet a szakosztály tagjainak működésükért és meleg szavakkal bucsúzott az idegenektől.

Tropikus betegségek és hajózási orvostan szakosztályt **Ruffer** tanár nyitotta meg. Az első felolvasó dr. **Tauffer** (Fiume) volt, aki a magyar kivándorlás egészségügyi viszonyairól tartott érdekes előadást. **Laverán** és **Ruffer** hozzászólása után a szakosztály a következő javaslatot fogadta el:

A kongresszus kívánatosnak tartja, hogy minden állam szervezze egy a kivándorlók, mint a visszavándorlók egészségügyét, mert ezek rossz egészségügyi viszonyai állandó veszélyvel fenyegetik az államokat.

Ezután **Kaller** a mekkai zarándoklás egészségügyi szolgálatáról érkezett és az elkerülhetetlenül szükséges újabb intézkedések tervezetét ismertette. **Kobler** ugyanezen tárgyról szólt. **Ruffer**, **Belleli**, **Kaller** és **Laverán** hozzászólása után a szakosztály a következő határozati javaslatot fogadta el:

Miután az 1903-iki értekezlet idejében a Hedjas-i vasút még nem létezett és így erre vonatkozó szabályzat nincs, az említett értekezlet megállapodásai csak a tengeri utra vonatkoznak. A jelen kongresszus kívánatosnak tartja, hogy ez a kérdés mielőbb illetékes bizottság által tárgyalassék.

A kormány estélye.

Ma este volt a Park-Klubban a nemzetközi orvoskongresszus tagjainak tisztelőtára az az estély, amelyet gróf **Apponyi Albert** vallás- és közoktatásügyi miniszter adott a kormány képviselőit. Az estélyre hivatalosak voltak a kongresszus külföldi tagjainak elitje családjaikkal, azonkívül a magyar társadalom sok előkelősége. Ott voltak többek között gróf **Zichy Aladár**, a király személye körüli miniszter, **Tóth János** és **Molnár Viktor** államtitkárok, **Bezerédj Viktor** és neje, továbbá **Náray Szabó Sándor** kultuszminiszteri min. tanácsos, **Wlassics** József és neje, **Thurn-Taxis** Miksa herceg, gróf **Vay Péter** pápai protonotárius, **Szemeré Miklós**, gróf **Degenfeld Imre**, báró **Aczél Imre**, **Boda Dezső** főkapitány, **Fontenai de Vico** francziai főkonzul és neje, azonkívül a nemzetközi orvoskongresszus elnöksége részéről **Müller Kálmán** udv. tanácsos, főrendiházi tag, **Grosz Emil** főtitkár, **Korányi Frigyes** báró, **Bárony János** egyetemi tanár, **Kosztika Emil** fő-törzsorvos, **Farkas László** udv. tanácsos és még mások. Az estélyre érkező vendégeket a Park-Klub előtti uton óriási közönség várta, amely a fényesen kivilágított klub és környékében gyönyörködött. A bejáratnál **Apponyi Albert** gróf és felesége fogadták a vendégeket, akik az inasok sorfala között vonultak be a tündéri módon kivilágított termekbe, 9 óra után a vendégek nagyobb része már megérkezett, mire felvonultak az emeleti nagyterembe, ahol fél óráig társalogtak, majd lementek a földszinti helyiségekbe, ahol rendkívül gazdag buffet várta a mintegy ötszáz főnyi vendégsereget. **Apponyi Albert** gróf és neje, továbbá a Klub igazgatói, **Szapáry Pál** gróf és **Jekelfalussy Zoltán** csász. és kir. kamarás kaulauzolták a vendégeket, akik a klub összes helyiségeit és az ezer és ezer lámpa fényében ragyogó parkot is megtekintették és lépten-nyomon elragadtatásuknak adták kifejezést a Park-Klub czélszerű és pazar berendezése felett. A társaság a késő éjjeli órákig a legvidámabb és legfesztelenebb hangulatban maradt együtt. Az est folyamán a mai napnak azon eseményéről beszélgettek nagyobbára, hogy a nemzetközi kongresszust jövőre Londonban tartják meg, amelyre az angolok nagy előkészületeket tesznek.

Az egész est folyamán **Berkes Béla** zenekara szobnól-szebb magyar nótákkal szórakoztatta a vendégeket.

A kongresszus apró hírei.

Moravcsik tanár ebédje. A XIII. szakosztály elnöke, **Moravcsik Ernő** Emil udv. tanácsos, egyetemi tanár, a szakosztály működésének befejezése után vendégül látta a szakosztály összes tagjait a

Continental-szállóban rendezett fényes ebéd, amelyen 70 személy vett részt. Az első felköszöntőt a vendéglátó mondotta. Utána van Deventer hollandi delegátus üdvözölte a házigazdát. A Marie (Páris) a francia, Kopossov (Simbirsk) az orosz, Kéval (Páris) a párisi szakosztályi tagok nevében fejezte ki üdvözlését, majd Anton tanár (Halle) az idősebb és fiatalabb szakférfiak együttműködésére üritette poharát, Tamburini tanár (Róma) a szakosztály elnökét és titkárát üdvözölte a szakosztály eredménydus működése alkalmából. Weygand tanár (Hamburg) csodálattal adózott a magyar szakférfiak tudományos működésének, Sommer tanár (Giessen) néhány lelkes szó kíséretében átnyújtotta a szakosztály emléktárgyát az elnöknek. A társaság sokáig maradt együtt lelkes hangulatban.

Báró Korányi Sándor estélye. Báró Korányi Sándor a nemzetközi orvoskongresszus belgyógyászati szakosztályának tagjai tiszteletére tegnap este a Park-Clubban fényes vacsorát adott, amelyen körülbelül 150-en jelentek meg, köztük a világ legjelesebb belgyógyászai.

A jövő orvoskongresszus helye és ideje. Az orvoskongresszus állandó nemzetközi bizottsága ma este Müller Kálmán elnöklésével ülést tartott, amelyen döntöttek a legközelebbi nemzetközi orvoskongresszus helyéről és idejéről. A bizottság elhatározta, hogy a legközelebbi kongresszust négy év múlva Londonban fogják megtartani.

A nemzetközi orvoskongresszus zárulása. Holnap, szombaton d. e. 10 órakor lesz a nemzetközi orvoskongresszusnak zárulása a fővárosi Vigadó nagytermében. A zárulás programja a következő: I. Jelentés a nemzetközi szemészeti pályadíjról. II. Jelentés a párisi díjról. III. Jelentés a moszkvai díjról. IV. Jelentés a nemzetközi fülészeti díjról. V. Szakosztályok indítványai. VI. A következő nemzetközi kongresszus helye és idejének megállapítása. VII. Állandó nemzetközi bizottság megalapítása. VIII. Kormánykiküldöttek felszólalása. IX. A vallás- és közoktatásügyi miniszter beszéde. X. Budapest székesfőváros polgármesterének beszéde.

A nemzetközi orvoskongresszus pályadíja. A nemzetközi orvoskongresszus pályadíja az ugynevezett Lenval-díj, amelyet minden öt évben ítél oda a nemzetközi kongresszus a legjobb orvosi munka szerzőjének, ma került döntés alá. A kongresszus nehéz választás előtt állott, mert mintegy husz komoly jelöltje volt a nagydíjnak, amelynek megszerzését mindenütt nemzeti dicsőséggel tekintik. A döntés ezúttal nekünk hozott dicsőséget, mert a pályadíjat Neumann Henrik magyar és Grey angol orvosoknak ítelték oda. Neumann Henrik miskolci születésű, de már 1893 óta Bécsben működik, azonban büszkén vallja magát ma is magyarnak. Érdekes körülmény, hogy a kitüntetett magyar orvos Politzer bécsi professzornak volt a tanítványa, aki szintén magyar származású, mert bár világhírt és sok kitüntetést kaphatott katedrájának, érzelmeiben mégis magyar maradt mindig és ma is magyarul beszélt a kongresszuson. A pályadíj magyar nyertese a narkózis nélküli fejkérelések tanulmányozása körül szerzett nagy érdemeket és a kongresszus az agytályogokról írt és magyar, német, francia és angol nyelven megjelent könyvét koszorúzta meg. A döntés büszkeséggel tölt el minket, de fájdalmas az a tudat, hogy kiváló embereink mind künn más országoknak szereznek dicsőséget.

Az orvoskongresszus kirándulásai. A nemzetközi orvoskongresszus tagjai a tudományos munkásság befejezése után csoportonként más-másféle vidéket keresnek fel. Elmennek Kolozsvárra, a Tatrába, a Balatonhoz, Herkulesfürdőre, Konstantinápolyba, Athénbe, Triestbe, Fiuméba, Boszniába, Dalmáciába. A kirándulásokban való részvételre még jelentkezéseket elfogadnak.

Trencséntelepéről írják: Az orvoskongresszus tagjai közül pénteken délután pár százan ellátogattak Trencséntelep fűrdőhelyre.

Katonaorvosok estélye. A budapesti katonaorvosok tegnap este fényesen sikerült estélyt rendeztek az orvoskongresszuson jelen volt idegen katonai orvosok tiszteletére a tisztí kaszinó helyiségében. Hazay tábornok a honvédelmi minisztérium képviselőjében ékes szavakkal üdvözölte a megjelent orvosokat, akik tarka egyenruhákban a remekül feldiszitett teremben gyönyörű képet nyújtottak. Megjelent Müller Kálmán az orvoskongresszus elnöke is. Beszélt Kratschmer vezértörzsorvos, Kepes és Myrdacz vezértörzsorvosok és Delorme, a francia katonaorvosok főnöke az idegenek nevében. A Hoffmann és Illés törzsorvosok által rendezett vacsorát Katona Géza szolgáltatta fel kifogástalanul.

Spanyolország konzulja Don José Gallarty Girbal és neje csütörtökön délután fogadták az ideérkezett spanyol orvosokat és családtagjaikat kelenhegyi-uti villájukban. A megjelent spanyol orvosok: Angel del Larra, Antonio Simonana, Ramon Jimenez, Antonio Cisneros és José Gamero tanárok, a kormány kiküldöttei, valamint a spa-

nyol orvosok és hölgyek teljes számban. A fényes ünnepélyen számos pohárköszöntő hangzott el a magyar királyra, a spanyol királyi párira, a magyar vendégszeretetre és a spanyol konzulra.

KÜLFÖLD.

A szerb kormányválság. A minisztertanácsnak tegnap tartott ülése, amely minden várakozás ellenére megegyezésre nem vezetett, ma reggel folytatódott. Az ülés előtt Novakovic miniszterelnök kijelentette, hogy a nacionalisták túlzott követelése a megegyezést megnehezítik. Mindazonáltal hiszi, hogy az elérhető lesz. A minisztertanács délig tartott. Befejezése után a következő közleményt bocsátották ki: Ribarac igazságügyi miniszter lemondása nem — mint egyes lapok állították — személyes vagy politikai motívumokra, hanem elvi természetű okokra vezetendő vissza. — A közös érdekek megítélésénél a megtartott tanácskozások alatt, amelyek a Ribarac lemondásával beállott krízis minden egyes kérdésében és megnyilatkozásaiban ez alkalommal tekintetbe jöhetett, a kormány tagjai között való egyetértés megszilárdult. E szerint a kormányban képviselt pártok közös munkálatainál fennálló akadályokat elhárították. A kormány, tagjainak kölcsönös bizalma és a korona s a parlament segítségére támaszkodva, amidőn a mostani állásában megmarad, teljes odaadással folytatja kötelességének tudatában azt a munkát, amelyet a haza érdekében programjába felvett, s szilárdan el van határozva, hogy e kötelességet a közügy érdekében teljesíteni is fogja.

A csár kegyencse. Pétervári udvari körökben sokat beszélnek Obolenszki herceg váratlan menesztéséről. Obolenszki herceg, aki a cárnak ifjúkori játszótársa és tegeződik is vele, a kabinetirodának főnöke volt. Az ő tanácsára a csár a szibériai aranybányák kezelését másokra bízta s néhány nap előtt a bányák egy volt hivatalnokára jelentést tett a cárnak, hogy az aranybányák csakugyan rengeteg összeggel többet jövedelmeznek, de a csár pénztárát egy év alatt 40 millió rubellel dezsámták meg. Erre a csár fölmentette állásától Obolenszki herceget, aki segítségért az özvegy anyaczárnához fordult, mert ártatlannak tudta magát. Az anyaczárné szerény feltételek mellett alkalmazta Obolenszki herceget.

Gyógyog herceg és Pasics. A belgrádi királyi kónak tegnap izgalmas jelenet színhelye volt. Stojanovicnak és Pasicsnak, a két miniszterjelöltnek kihallgatása éppen véget ért. Stojanovic már eltávozott a király dolgozószobájából, míg Pasics még egy ideig a királynál maradt, hogy megnyerje terveihez való hozzájárulását.

Midőn ezután Pasics eltávozott a király dolgozószobájából, György herceggel találkozott, aki felelősségre vonta a minisztert a szerb sajtó egy részében ellene megjelent támadások miatt és Pasicsot mondotta e semmirekellő hajszá értelmi szerzőjének. A herceg, aki igen izgatott hangulatban volt, azzal vádolta a minisztert, hogy intrikáival ő idézte fel a jelenlegi válságot, hogy a kormány gyeplőjét ismét kezébe kerítse, mivel a nem radikális pártokból kikerült miniszterek ellenőrzése kényelmetlen ránézve.

Pasics csillapítani igyekezett a herceget és vádjai ellen védekezett, ami azonban Györgyöt még nagyobb haragra lobbantotta. Kiabálni kezdett, hogy Pasics intrikus, akinek összes törekvése csak arra irányul, hogy atyját és a Karagyorgyevics-dinasztiát megbuktassa.

— Valóságos szerencsétlenség az országra — mondotta — hogy a király ezt még nem látta be és most is az Ön befolyása alatt áll. Én még idejekorán átláttam az Ön üzelmén, Ön eleinte az annexió válság folyamán engem csak megerősített agresszív magatartásomban, sőt buzdított. És ugyancsak Ön volt az, aki később álnok módon éppen erre a viselkedésemre való hivatkozással kényszerített arra, hogy a trónöröklésre vonatkozó jogaimról lemondjak.

A lármára figyelmessé lett a király is, aki gyorsan felismerve a helyzetet, távozásra kérte a

minisztert, fiát pedig magával vonta dolgozószobájába. Az ajtóban György herceg még visszafordult és Pasics felé ezt kiáltotta:

— Ön engem és családomat tönkre akar tenni, de ez nem fog Önnek sikerülni. Be fogom bizonyítani, hogy én erősebb vagyok, mint Ön.

A király szobájában azután — hír szerint — roppant heves jelenet keletkezett a király és György herceg között.

A francia kormány és Muley Hafid. A francia konzul aug. 30-án Muley Hafidnak a francia kormány részéről kifejezett azt az óhaját terjesztette elő, hogy tiltson meg minden olyan megfenyítéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy megcsonkításokat, avagy lassan bekövetkező halált idézzen elő. Muley Hafid formális kijelentést tett, hogy efféle megfenyítések többé nem ismétlődnek.

Török események. Konstantinápolyi jelentések szerint Hilmi basa lemondása esetében Szaid basa új-török kabinetet fog alakítani, amelyben a Tanin szerkesztője, Sahid bég, közmunakügyi miniszter lesz. A Tanin azt írja, hogy az albán fölkelés a legnagyobb figyelmet érdemli. Ezt a vad népet főnökeiken kívül a papok is vezetik, akik mindenütt katolikus propagandát igyekeznek kifejteni. A templomok tele vannak Ferencz József király képével és az osztrák befolyás ragadó hegyi patak módjára rohan végig az országon. A kormány megtiltotta a Mária Terézia-talérok és az Arábia és Egyiptom részére szánt aranyok forgalomba hozatalát.

A maczedóniai bolgárok között nagy fölháborodást keltett a Szandanszky centralista bolgár párti vezér ellen elkövetett merénylet, amelynek következtében Szandanszky megsebesült. Török körök e támadást annak csalhatatlan jelül veszik, hogy a bolgár-macedón bizottság ismét szakadást akar előidézni a pártok között és újra gyarapítani akarják az új-török uralom elé tornyosuló akadályokat.

A szultán ma Brussában tartotta meg a szelámlíkot. Délután a szultán résztvett a löversenyen, majd pedig meglátogatta a kiállítást. Hire jár, hogy Nuradunghian miniszter helyébe, akinek a kabinetben való megmaradása lehetetlennek látszik, Karasso izraelita képviselőt nevezik ki közmunakamiszterré, ha majd a nagyvezér Brussából hazatér. Az Itihad a belügyminiszterrel folytatott interviút közöli, aki kijelentette, hogy a miniszterek nem képesek tovább Nuradunghianal együttműködni.

Rojalisták tüntetése. A párisi reggeli lapok jelentik, hogy tegnap ötven rojalista, akik Camelots du Roinak nevezik magukat, Real del Sartez vezetésével benyomultak a Luxemburg-palotába. Sértő fölírásokkal ellátott koronát hoztak magukkal, amelyet Scheurer-Kestner szobrára akartak helyezni. Mikor azonban a rendőrök meglátták, mind elszaladtak, csak vezetőjük állott a rendőrtisztviselő előtt és megütötte, mire letartóztatták. Később a camelot-k ismét a rendőrség előtt összegyűltek, hogy megszabadítsák társukat. E közben heves összeütközés támadt a camelot-k és a köztársasági diákok között, amelyek során bottal verték egymást. Harmincz embert ezután letartóztattak, kik közül tizenkettőt fogva tartottak.

A görög katonai mozgalom. György király rendeletet írt alá, amelylyel a trónörökös és Miklós herceget a rendelkezési állományba helyezte, András hercegnek három évi szabadságot adott, Christoforos hercegnek, a trónörökös fiának pedig megsosszabította szabadságát. A trónörökös azért kérte a rendelkezési állományba való áthelyezését, mert nem akart olyan állást betölteni, amelyet a kamara meg fog szüntetni. Thorbás ezredet a király legközelebbi athéni hadosztályparancsnokká fogja kinevezni. Majdnem biztos, hogy a parlament többsége támogatni fogja az új kormányt. A katonatiszti bizottság küldöttséget menesztett Naromichalin miniszterelnökhöz és közölte vele, hogy elvárja a katonatisztek programjának megvalósítását s ha a kormány erre képtelen, majd jön egy másik minisztérium, amely a parlament többségével megvalósítja a katonatisztek programját, mert a tisztikar nem fog meg-

szünni követeléseit hangoztatni, mivel a nép vele tart.

A helyzet Perzsiában. Az ellentállás, amelyet a volt sah az asszerbaidan-i birtokainak a kormány részére való átengedése tárgyában tanúsított, megszüntnek mondható. Az orosz követségi palotában tegnap egyrészt a kormány kiküldöttel, másrészt az orosz és angol megbízottak között tartott konferencián jegyzőkönyvet vettek föl, amely szerint a volt sah elutazásának a jegyzőkönyv aláírását követő három nap alatt kell megtörténnie és a sah részére évi 100.000 tomanz nyugdíjat biztosítani.

Sad ed Baule volt perzsa miniszter a Ruskoje Slovo munkatársának Mohamed Ali sah lemondásáról a következő érdekes részleteket beszélt el: Harmadnapra, hogy a forradalmárok bevonultak Teheránba, a sah el volt tökéve, hogy az orosz követségen keres oltalmat és csak nagy nehezen sikerült őt szándékától eltéríteni s meggyőzni arról, hogy jobb lesz a nép követeléseit teljesíteni, semmint valamely idegen államtól kérni oltalmat. Megszövegeztem a firmant, amelyben a sah teljesíti a nép követeléseit s másnap kellett volna a manifestumnak megjelennie. Reggel aztán azzal a hírrel fogadtak, hogy a sah elutazott, miután az angol követségről két ember jött és hosszasan tanácskozott vele. Közvetlenül a tanácskozás után Sultanabadban véres tüközet volt, a sah megrémült és az orosz követségre menekült.

György herceg hívei. A belgrádi helyőrségnek néhány tisztje arra ajánlkozott György hercegnek, hogy a Zvonó és Dnevni Liszt című összekülvő lapok szerkesztőit kihívják s ha ezek az elégtételt megtagadják, e lapok kiadóit és szerkesztőit megfenyítik. Okanovics őrnagy, az összekülvők pártjának vezére, számos fenyegető levelet kapott, amelyek felszólítják, hogy Szerbiát azonnal hagyja el, mert különben meg fogják gyilkolni.

TÁVIRATOK.

Edvárd király elutazása Marienbadból.

Marienbad, szeptember 3. Edvárd király ma délután 4 óra 15 perczkor Égeren és Calais-on át hazautazott Angliába. Az itt töltött időről nagy megelégedéssel nyilatkozott és kijelentette a kerületi kapitánynak, hogy jövő évben okvetlenül el fog jönni.

Az angol királyi pár Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szeptember 3. (Saját tudósítónktól.) Az angol nagykövet közölte a portával, hogy az angol királyi pár a jövő év áprilisában egy egész hetet fog tölteni Konstantinápolyban s megnézi a török fővárosnak és a környéknek minden látványosságát. Előzetesen a királyi pár a Földközi-tengeren körutat fog tenni s mikor a Dardanellákba érkeznek a királyi yachtja, egy angol pánczélos flotta csatlakozik hozzá s el fogja kísérni további útján.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárlatai.

New-York.		szept. 1.	szept. 3.	szept. 2.
Baza	locobuza	107 ⁷ / ₈	108 ⁵ / ₈	108 ¹ / ₄
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	105 ⁷ / ₈	107 ¹ / ₄	106 ¹ / ₄
	decemberre	102 ¹ / ₄	102 ¹ / ₂	102 ¹ / ₄
	májusra	—	—	—
Tengeri	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	75	75 ⁷ / ₈	75 ³ / ₈
	decemberre	66 ³ / ₄	67 ¹ / ₄	67
Chicago.				
Baza	szeptemberre	97 ³ / ₄	98 ³ / ₄	98 ³ / ₈
	decemberre	93 ⁷ / ₈	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂
Tengeri	szeptemberre	65 ⁵ / ₈	66 ⁵ / ₈	66 ¹ / ₈

Newyork szept. 3. Gyapot Newyorkban helyben 12.85 (12.80 tegnap), gyapot okt. 12.50 (12.41), gyapot decemberre 12.59 (12.47), gyapot Neworleansban helyben 12⁷/₁₆ (12⁷/₁₆), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsir Western steam 12.70 (12.70). Zsir Rohe és Brothers 13.— (13.—).

Chicago, szept. 3. (Zárlat.) Zsir szept.-re 12.27 tegnap (12.22), zsir októberre 12.27 (12.22), szalonna short clear 12.43 (12.43), sertéshus szept.-re 22.87 (22.85).

Az északi sark.

Budapest, szeptember 3.

Ha igaz a hír, melyet a tudományos világ egyelőre kétséggel fogad, hogy dr. Cook-nak sikerült az északi sarkot elérnie, akkor a kutató emberi szem elől immár nincs elrejtve a földnek egyetlen pontja sem. Évszázados misztikum, ezeregyéjszaka fantasztikus meséi oszlanak szét az emberi ismeretszomjúságnak és tudásvágyának erre az újabb hatalmas dokumentumára. Kopenhágában lelkesen, nagy ünnepi előkészületekkel várják Cookot, aki személyes magyarázatával alkalmasint minden kétséget el fog oszlatni arra nézve, hogy az általa, az északi pólusnak tartott földrész még nem az északi sark lenne. — Az Egyesült-Államok főállamügyésze, Wickersham kijelentette, hogy a zászló kitűzését a birtokbavétel követi, vagyis az Egyesült-Államok a dr. Cook által felfedezett földre igényt tartanak, ha azt értékesnek fogják találni.

Cook expedíciójának a költségei egy newyorki távirat szerint 45,000 frankot tesznek ki. Annak az alumínium-szánnak, melyet Cook északsarki expedícióján használt, a súlya alig 1 és fél kilogramm, míg Peary szánya 9 kilogrammot nyomott. Dr. Cook a brüsszeli observatórium igazgatójának is megtelegrafálta, hogy sikerült az északi sarkot elérnie. Az igazgató annak idején Cookkal résztvett ennek délsarki expedíciójában. Cook akkor nagy életveszélyben forgott és csak az igazgató elszánt-sága mentette meg. Azóta barátságban élnek egymással.

Az amerikai sajtó öles hasábkokban tárgyalja a Cook-féle expedíciót és annak 1907-ben történt előkészületeit, amelyekre akkor a nagy nyilvánosság kevés figyelmet vetett. A „Newyork Herald“, amely elsőnek közölte Cook szenzációs táviratát az északi sark fölfedezéséről, büszkeséggel hangoztatja, hogy egy amerikaiak sikerült elérnie a célt, amelyre száz év óta valamennyi nemzet sarki kutatója törekedett. Cooktól tegnap újabb távirat érkezett, amely kiegészíti az eddigi jelentéseket. Cook ebben azokat a veszélyeket ecseteli, amelyeknek ő és az expedíciója oda- és visszafelé utjakban ki voltak téve. Ellentétben az eddigi hipotézisekkel, az északi sarkon nem jegestenger, hanem egy hóval borított szárazföld terül el. Egész Amerika feszült várakozással néz Cook megérkezése elé, amelyet e hónap végére várnak.

Ugy látszik, Cook nemcsak arra az egy táviratra szorított, amelyet Newyorkba küldött, hanem a szélrózsa minden irányába menesztette a jelentéseket a sikeréről. Ez az eljárás kissé ellentétben áll azzal a titokzatossággal, amelylyel az egész fölfedező-utat inszczenizolta. Ennél az expedíciónál minden a titokzatosság jegyében folyt le. Mint Londonon át jelentik, az ötlet egy vadászat alkalmával vetődött fel és Cook felesége volt az egyedüli, aki tudott férje vállalkozásáról. A nagy nyilvánosság az egész expedícióról semmit sem tudott és maguk a washingtoni nemzeti földrajzi társaság hivatalnokai is kénytelenek voltak bevallani, hogy az expedícióról csak igen keveset tudtak. Általában már lemondtak a reményről, hogy a bátor kutató még valaha visszatérjen.

Nelville George ezredes Cook utazásáról következőleg nyilatkozott: — Miután a mai jelentéseket elolvastam, jobban mint valaha, meg vagyok győződve arról, hogy az a hír, mely szerint Cook fölfedezte az északi sarkot, nem való. Én azt hallottam, hogy a királyi földrajzi társaság a jelentésnek nem adott hitelt. Ha ez igaz, a legnagyobb nyomatékkal ismétlem, hogy az, hogy Cook az északi sarkot fölfedezte, lehetséges ugyan, de fölültébb valószínűtlen.

A londoni királyi földrajzi társaság igazgatója nem lát okot annak a föltevésére, hogy Cooknak a teite nem sikerült volna. A kritikát vissza kell tartani, míg részletesebb jelentések nem érkeznek.

Shakleton hadnagy nyilatkozata szerint Cook jelentésében az a legfeltűnőbb, hogy 83 Celsius hőmérséklet tapasztalt a fagyponthoz. Ilyen hi-

deget eddig csak laboratóriumokban mesterségesen tudtak előállítani. Egy kiváló londoni kórházi orvos kijelentette a „Daily News“ munkatársa előtt, hogy ő nem akarja, ugyan azt mondani, hogy ember ilyen hőmérsékelnél már nem élhet, de bizonyos, hogy Cook jelentésének ez a legfeltűnőbb része.

Amundsen sarkutazó a „Daily Mail“-nek azt a feltevését, hogy Cook csak a delejes északi sarkot érte el, teljesen tarthatatlannak mondja. A delejes északi sark az északi sarktól 1200 kilométernyire van. Kizártnak tekinthető, hogy Cook utirányától ennyire eltért volna. Különbben be kell várnai, míg Cook Kopenhágába érkezik.

Egy újságíró felkereste Kepes Gyulá dr. vezértörzsvost, a m. kir. honvéderorvosi kar főnökét aki — mint ismeretes — résztvett a Payer és Weyprecht északsarki expedíciójában s annak minden fáradságát és küzdelmét végigszenvedte.

Dr. Kepes véleménye szerint Cook elbeszélése teljes hitelt érdemel és bizonyosra vehető, hogy csakugyan elérte az északi sarkvidéket, mert ilyet nem állíthatna, ha útjában tényleg odáig el nem ért volna. Az, hogy előrenyomulásának egyes részeit meg tudja nevezni és ki tudta számítani azt a helyet, amelyen jelentése szerint megállapodva, az északi sarkra ért, kétségtelenül bizonyítja, hogy Cook a tudományos világ első bajnoka, aki ember által eddig nem ismert helyre jutott.

A számítás, amelynek alapján megállapította, hogy hol van, igen egyszerű, mert vagy a déli 12 órai nap állásából, vagy télen az álló csillag helyzetéből a tudományos világ által ismert mérések és számítások alapján megállapíthatta azt a távolságot, ameddig eljutott.

Cook állítása szerint ő a 86. szélességi foknál elhagyta a szárazföldet s jégmezőkön haladt tovább. A szerencsének nagyban kedveznie kellett a bátor utazónak, mert azok az óriási jégmezők, amelyek az északi sarkvidék mentén elterülnek, legalább az én tudomásom szerint, nem mindig egyenesek és nem mindig járhatók. Óriási jéghegyek és eltörlesztett jégtömegek állják útját mindennemű közlekedésnek s ha Cook állítását teljes hitelt érdemlőnek vesszük, mint ahogy vennünk kell, akkor azok a jégmezők, amelyeken ő haladt, egyenesek voltak, de ennek dacára is emberfeletti, heroikus munkát kellett végeznie, hogy a téli éjszakák sötétjén keresztülhaladva, ember által eddig sohase járt, ismeretlen világrészeket eljutott tudományos útjának végső pontjáig, az északi sarkig.

Kepes dr. északsarki útjában a 83-84. szélességi fokig ment. Ez a hely, mint említettük, 360 tengeri mérfölddel van innen a Cook által elért végső ponton. Ott még Kepes dr. és az expedíció tagjai szárazföldön jártak s még mindenütt szárazföldet láttak.

A legértékesebb eredménye Cook útjának az, hogy míg eddig a geográfusok azon tanakodtak, hogy a sarkvidék szárazföld-e vagy tenger, nyílt-e vagy zárt tenger, most már kétségen felül áll, mert a Cook fölfedezéséből tudjuk, hogy zárt jég övezi az északi sarkvidéket.

Azok a rövid tudósítások, amelyek Cook útjáról eddig nyilvánosságra kerültek, nem nyújtanak kellő felvilágosítást az iránt, vajjon csinált-e megfigyeléseket és méréseket? Az, hogy az északi sarkra érve, onnan csakhamar visszaindult, ez arra enged következtetni, hogy se méréseket, se megfigyeléseket nem tett, nagy kárára a tudománynak, mert mindeneseire rendkívül értékesek és rendkívül fontosak lettek volna a megfigyelés és kutatás eredményei. De enélkül is övé a dicsőség, hogy emberfeletti küzdelmek és rettenetes szenvedések árán a tudományos világot azzal a fölfedezéssel lepte meg, hogy elért az északi sarkhoz, ahol emberi lénynek nyoma nincs és nem is lehet.

Legújabb.

Skagen, szeptember 3. Déli félkettőkor jelent meg a láthatáron a Hans Egede gőzös, amely dr. Cook-ot hozza. A hatalmas hullámverés dacára

sikerült a F...
gőzörsre jut...
Cook kijele...
nyugati, m...
Grönlandb...
kiket kettős...
végül már...
21-én regg...
amit déli...
ból. Az ész...
utánna mé...
sarkon ne...
gét nem m...
gáló műsz...
hőmérsékle...
kon kitzte...
rét annak...
az ismert...
kat és mag...
cziója rette...
át. Az ész...
A visszaut...

Nyolc...
nyere nem...
lehet az...
Nyolczvan...
kenyérhője...
amely egy...
gyentlent...
azt, hogy...
és tölem k...
tuk és nek...
Valós...
valószínű...
és én csak...
amig ben...
a kezében...
egyáltaláb...
a dolgot...
idegzetük...
kinozzák...
törődnek...
ezeknek...
hogy az é...
csarnoki...
kötelesség...
sitónak a...
csarnokbó...
dolguk, fo...
lalkozzana...
van egyéb...
emésztő...
lőzés a k...
reccipe sz...
hasadjon...
sági tag...
azon az...
ügyét kell...
szatolta...
gondosko...
dolog, de...
tanács es...
családnak...
reknél, ak...
annyira...
volna a h...
a három...
— ó, ök...
minden...
vagy ki...
azok itt...
Mind...
rencsétlen...
egyiknek...
mellét til...
lők. Mind...
fizeti öke...
pedig nei...
boszulják...
Es ha a...
mindegy

sikerült a Ritzau-féle távirati iroda levelezőjének a gözörsre jutni és dr. Cook-ot meginterviewolni. Dr. Cook kijelentette előtte, hogy Grönlandból előbb nyugati, majd északi irányban nyomult előre. Grönlandból való elindulásakor 10 eszkimó kísérte, kiket kettős csoportokban küldött vissza, úgy hogy végül már csak kettő maradt mellette. Április 21-én reggeli 7 órakor érte el az északi sarkot, amit déli tizenkét órakor állapított meg méréseiből. Az északi sark elérése előtt már 14 nappal és utánna még 8 napig végzett méréseket. Az északi sarkon nem talált szárazföldet. A tenger mélységét nem mérhette meg, mert nem voltak erre szolgáló műszerei. Egész utazásán a legalsó hőmérséklet 33 Fahrenheit fok volt. Az északi sarkon kitérte az amerikai lobogót. Utazásának sikerét annak tulajdonítja dr. Cook, hogy felhasználta az ismert segédeszközöket: az eszkimókat és kutyákat és maga is az eszkimók módjára élt. Expedíciója rettentő szenvedéseket és nélkülözéseket élt át. Az északi sarkhoz való utazás három hónapig, a visszautazás 9 hónapig tartott.

A ráérok.

Nyolczvan családnak az élete, boldogsága, kenyere nem kicsi dolog, — kinzóan nyomozó tudat lehet az, ha ránehezedik valakinek a lelkére. Nyolczvan család...! Háromszáz elkényszeredett, kenyérhéjon rágódó, tanzulusi vágytól égő száj, amely egyetlen mondatot tud csak motyogni, kegyetlen, megrázót, közönségest és fájdalmasat, azt, hogy: éhes vagyok! Háromszáz ember éhes és tölem kér kenyeret és nekem kell segíteni rajtuk és nekem kell elnémiánom a kegyettségüket.

Valószínű, hogy ez csak beteges érzékenység, valószínű, hogy ez nem egészséges gondolkodás és én csak addig veszem ezt a dolgot a lelkemre, amíg benne nem az én fejem fő. Azok, akiknek a kezében a nyolczvan családnak a kenyere van, egyáltalában nem fogják föl ilyen tragikusan ezt a dolgot. Nem érzékenykednek, nem rontják az idegzetüket háromszáz éhes nyomorúságával, nem kinozzák magukat mások sorsával, sőt nem is törődnek velük. Nem. Egyáltalában nem. Pedig ezeknek az uraknak az volna a foglalkozásuk, hogy az éhesek kenyérdolgát eligazítsák. A vásárcsarnoki bizottságnak például az volna a kötelessége, hogy elintézzék annak a nyolczvan árusítónak a kérvényét, akiket kihajítottak a vásárcsarnokból és akiket elvették a kenyeret. Az ő dolguk, foglalkozásuk, kötelességük az, hogy foglalkozzanak a kérvéllyel. De az uraknak biztosan van egyéb dolguk is, fontosabb, agyat, ideget nem emésztő, lelket nem kábító dolog, például pikkolózás a kávéházban vagy mi egyéb és a régi recepte szerint kidobják a koldust, nehogy meghasadjon a szívük fájdalmukban. A bizottsági tag urak még csak meg sem jelennek azon az ülésen, amelyen a nyolczvan kisasáros ügyét kellett volna tárgyalni. És a tanács is viszatolta magától a gondot: törődjék vele más, gondoskodjék róla más. Munkát elvégezni: szép dolog, de el nem végezni: sokkal szebb és a tanács eszerint cselekedett. Most aztán nyolczvan családnak a sorsa újra ott van azoknál az embe-
reknél, akik közül egyetlen egy sem érdeklődött annyira az éhezők iránt, hogy csak el is ment volna a bizottsági ülésre. A nyomorultak pedig, a háromszázak, a kidobottak, a Tantalusz törzse: — ő,ők várhatnak. Várhatnak, mert hiszen nálunk minden nyomorult csak vár. Amíg éhen nem hal, vagy ki nem vándorol innét... Mert az urak, azok itt nagy urak... Ráérok...

Minden hivatal, minden hatóság ebben a szerencsétlen országban ráér. Nem sietős a dolga egyiknek sem. Azok az urak, akik az asztalok mellett ülnek, mind az örökké pihenők közül valók. Mindegyik egy-egy lusta lazzaroni. Az állam fizeti őket, rosszul, szűkmarkuan, de fizeti, ők pedig nem dolgoznak és ezzel nem az államon boszulják meg magukat, hanem a közönségen. És ha az államnak mindegy, mért ne legyen mindegy valamelyik bizottságnak is? És ha

nem háromszázról, de háromezerről volna szó, nem volna mindegy a hivataloknak, meg a hatóságoknak, meg mindenkinek, akire a más ügye pénzért rábízott ebben az országban? Mért siessenek? Nem az ő dolguk, ők ráérnek. Ráérnek, örökkön örökké, mindig és mindennel ráérnek.

A lusta, nem dolgozó, örökké ráérő kelet leszár-mazottjai ülnek minden hivatalban és a legnagyobb nyugalommal tudják nézni a pusztulást, amit az ő fejlődést megállító semmittevésük okoz.

Még az utca, ez a mindig rohanó is lassabban jár mifelénk, mint mácutt. A vágató világvárosi utcákra kell csak gondolni, ahol a levegő egyetlen láz, ahol minden perc aranyat ér, ahol őrlítő rohanásokkal váltakozik a kaleidoszkop képe... Ott munkásemberek vannak, ott produkáló emberek élnek, ott csirák kelnek ki és nőnek őriáscá, — ott... ott élet van. Itt csak vegetálás. A konkurrencziás foglalkozásokban még rákényszeríti az élet az embereket a sietésre, de ott, ahol minden hig agyvelő megkapja a maga havi gázsiját, akár tíz ügyet intéz el, akár százat, ott nagy ur lesz mindenből és ott elkezdődik a boldog, grandseigneurial ráérés kora.

De a lezölások onnan felülről, könnyen esnek. A dekadenciát például a ráérok szeretik ráolvasni a lázasan dolgozókra, a munkában megnyűtt idegzetűkre. A dekadencia pedig nagyon is megvan, — a ráérés, az improduktivitás, a nemdolgozás, a hivatalok impotenciája, — mindez micsoda, ha nem bukás, nem elmaradás? Nagyrettenetes, kétségbejítő dekadencia az, amikor háromszáz embernek hónapokig kell éhezni, hogy harmincz vagy három egy órával tovább lustálkodhassék.

Vagy különben... Talán igazuk is van a ráéroknek. Az a nyolczvan rongyos... Maguk tehetnek róla, hogy nem intézik el a dolgukat. Mért nem születtek nagy urak... Akkor egyikük kedvéért is rohant volna ülésezni ez a bizottság...

EGYHÁZAK.

— (Református vallásánítás a fővárosi iskolákban.) A budapesti református vallásánítók szerdán délután 6 órakor értekezletet tartottak a Lónyay-utcai gimnázium dísztermében. Az értekezletet dr. Szabó lelkész nyitotta meg, akl néhány szóval leszúrta a református vallásánítás alapelveit; azután megállapította az értekezlet az összes fővárosi iskolákban ezidén tanítandó vallásórák számát és idejét. Az értekezlet ezzel véget ért.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Szombat, szeptember 4. — Róm. kat.: Rozália. — Prot.: Rozália. — Görög-ország: aug. 22. Agatonik. — Zsidó: El. 18. — A nap két reggel 5 óra 22 perczkor, nyugszik este 6 óra 35 perczkor. — A hold két este 9 órakor, nyugszik dél-élt 10 óra 33 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. XVI. Nemzetközi Orvosi Kongresszus VII. nap. 10 órakor: Bezáró-ülés a Vigadóban. Bemutató előadás a Vígsházban este fél nyolcz órakor.

A Magyar Műkedvelők nyári mulatsága a Sós-fürdőben este 9 órakor. Az osztálysorsjáték húzása fél 9 órakor. Lóverseny délután 3 órakor.

A „Magyarok bejövetele“, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9 órától 6 óráig. Belépő-díj 1 korona. — Allandó kiállítás a „Könyves Kálmán“ szalonjában. Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér.) Nyitva egész nap. Belépő díj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum ásványtára 9-2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10-5-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum déleltől 10 órától délután 1 óráig és 3 órától 7 óráig. — Az Iparművészeti Muzeum 9-6-ig. — A Széchényi Muzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — A Ráth György Muzeuma 10-4-ig. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig és 3-4-ig. Nyitvalevő könyvtárak: Az Akadémia Könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9-12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tan-szerkiállítás 3-6-ig.

Mikor az európeerek barbárok.

* * *

Tegnap éjszaka egy budapesti rendőrtisztviselő hivatalos minőségében olyan emberül viselkedett, hogy ha belügyminiszter volnék, azt a derék, jógerinczű urat föltétlenül kitüntetném és előléptetném.

Dr. Arányi Taksonynak hívják azt az önértékes köztisztviselőt, akinek volt szive hozzá, hogy nagytekintélyű, befolyásos urakkal szemben hivatalos rövidséggel beszélgesen, amikor azok tőle elég izléstelenül azt kívánták, hogy balkáni rendőrtiszt módjára viselkedjék. Sőt volt szive dr. Arányi Taksonynak ahhoz is, hogy ugyanazon nagytekintélyű és befolyású urakat rendreutasította, amikor azok megfedkeztek a köztisztviselő iránti köteles tiszteletről és vihánczolni merészkedtek a rendőrség hivatalos intézkedései fölött.

Azért írom ki ennek az önértékes magyar uri embernek a nevéét kétszer is, mert én a szerény, szürke, de sok mindent tapasztalt újságíró, nagyon megbecsülendőnek találom, ha valaki ebben az országban nem esik azonnal hasra az állítólagos tekintélyek előtt és alternatívás pillanatokban is gondolkodni mer a saját uri fejével.

Tudok ugyanis például dr. Arányinál sokkal nagyobb urakat ott a Zrinyi-utcai palotában, akik sokkal kisebb öblű potentátumok előtt az első szóra, apró újsághírre engedelmesen azonnal hasra esnek.

Azonkívül tudom, hogy ezt a derék rendőrtisztet nem fogják megjutalmazni azért, amtt tegnap éjszaka csinált, kapja meg tehát legálább azt a legszerényebb kis jutalmat, amit intellektuális ember egy másik intellektuális embernek a tiszteletével és a nagybecsülésével nyújtani tud.

Igenis uram, dr. Arányi Taksony rendőrtiszt uram, akit én személyesen ismerhetni nem vagyok szerencsés, fogadja a magam és még igen sokunk nevében hálás tiszteletemet azért a bátorságért és európai izlésségért, amelylyel barbárrá vedlett európaiakkal szemben és európaiakká sminkelt honi barbárjainkkal és potentatusainkkal szemben meg tudta és meg mertte óvni a magyar köztisztviselő tekintélyét.

Méltóztatik tudni ugye, hogy miről beszéltek? Azt olvasom ma az újságokban, hogy az éjszaka önnél egy mulató társaság tett látogatást. Hölgyek és urak vegyesen. Az orvoskongresszus tagjai közül verődött össze a kompánia valamelyik hüvös előkelőségű mulatóhelyen. Idegen országbeli urak és hölgyek voltak, de akadtt köztötte magyar is. Urak. Jobbára nagy auktóritású fővárosi személyiségek, akik quasi házi gazdákként kalauzolták egész nap a társaságot.

A pezsgő mellett azután megoldóztak a nyelvek, kipirultak az arcok, és a fölvillanyozott hangulatban szóba kerültek Budapest hírességei, amiket nem a Bedeckerből ismer az idegen.

Nem tudom biztosan, de gondolom, hogy valamelyik szokatlan izgalomra éhes szép hölgynek juthatott észébe az ötlet, a pezsgő rózsás ködös hangulatában, hogy jó volna, főleg pedig mód fölött érdekes Budapest éjjeli életét szemtől-szembe látni.

A gondolat pikáns volt és gusztust csinált. Hogy az ördögbe ne akarták volna az urak szép hölgyek társaságában végigjárni azokat a helyeket és hogy az ördögbe ne akartak volna gyönyörködni a titkos tüzekből kigyuló szép szemekben. Hiszen ez kész és ritka gurmandéria...

Az ige tehát nyomban testté is lön. A társaság fölkerekedett és elindult hölgyeknek sorra mutogatni Budapest éjjeli tanyáit és bordélyházait.

A tudományos vállalkozás azonban már a legelső ajtnál csődöt mondott, ahol bekopogtak. A nyilvános ház tulajdonosnőjében ugyanis volt annyi jó izlés, mint amennyi a kongresszus külföldi nagyságaiban és az őket kísérő magyar urakban nem volt, hogy tudniillik, a hölgyek számára megtagadta a bebocsátást.

A magyar urak, a tekintélyek, természetesen rögtön pattogni kezdtek, tekintélyt, rendőrséget emlegetve, a mulató tulajdonosnője azonban emlegetlenül megmaradt az izlés áhán-

ponján és körülbelül így járt a társaság a többi helyeken is, ahol bebocsáttatást kért.

A víf-hölgyek természetesen családostan duzzogtak, az urakat pedig len mód fölött bántotta a fiaskó. Ekkor jutoit észbe valamelyik idegen urnak:

— Hát menjünk a rendőrségre! Kérjünk hivatalos konduktot, hiszen kongresszusi tagok vagyunk vagy mi. Mink tanulmányozni akarunk!

Igy jutott aztán a társaság Arányi Taksony dr. elébe, akinek előadták sérelmüket és kérték, hogy hivatalos karhatalmat, escortot vagy passepartout vagy mi isten csudáját adjon nekik.

És Arányi dr. azt mondta, hogy nem ad, uri asszonyoknak semmi keresni valójuk azonban a szomorú helyeken.

— De kérem, — kapacitálták a honi tekintélyek. — Külföldiek! A miniszter...! A kongresszus... Európa!

— Nem adok, kérem. Nem vagyunk Belgrádban.

— De kérem, ez orvostudományi studium. Ezt valamelyik legnagyobbképű tekintély hőkta ki. A rendőrtiszt azonban nem ámult el ezen az okosságán, hanem még okosabban megfelelt:

— Szeretném látni, eszükbe jut-e ezeknek az uraknak otthon, Párisban, Londonban vagy Berlinben tanulmányi kirándulásokra vinni a feleségüket ezekbe a házakba.

Ez olyan gorombán logikus és végleges válasz volt, hogy a magyar cziczerónéknak kénytelen-kelletlen meg kellett magyarázniok a külföldieknek, hogy a fránya magyar rendőrtiszt nem ad hivatalos segítséget a juxhoz. Egy francia orvos ideges kicsinyléssel fakadt ki:

— Talán a közmorált félti ez az ur?

— Nem én. — Mondta a rendőrtiszt flegmatikus nyugalommal. — Csak disznóságnak találok azt, amit az urak akarnak. És én disznóságokba nem avatokom. Ajánlom magamat, sok a hivatalos dolgom.

Igy folyt le, vagy így folytatható le a dolgot a Zrinyi-utcai palotában, egy egészséges lelkű ur jóvoltából.

De kérdem! Mi minden disznósággal tartatták itt jól az idegeneket, hogy ezt a disznóságot már a tapasztalatok alapján kockáztatni merték? Micsoda barbár ország lehet ez, ahol egy-két nap alatt elsöndörű európaiak ilyen utolsó rendű barbárokká válnak?!

Garvay Andor.

— Személyi hír. Günther Antal igazságügyi miniszter szabadságának leteltével ma reggel visszaérkezett a fővárosba.

— Új csillagkeresztos hölgy. A hivatalos lap mai száma közli, hogy Mária Jozefa főhercegnő gróf Ledebur-Wichein Ferenczné, szül. Montenuovo Mária hercegnőnek a csillagkereszt-rendet adományozta.

— A tiszadobi Andrassy-szobor leleplezése. Néhai Andrassy Gyula gróf szobrának Tiszadobon vasárnap történendő leleplezési ünnepére a környék előkelőségén kívül Budapestről is számosan utaznak le. Az ünnepségen jelen lesznek Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Mezössy Béla földmívelésügyi államtitkár, Rakovszky Géza miniszteri tanácsos a földmívelésügyi miniszteriumból. Az országos alkotmánypárt küldöttségileg jelenik meg a szobor leleplezésén és a szobor talpzatához koszoru tesz. A küldöttségben való részvételre eddig a következők jelentkeztek: Szivák Imre, Buday Barna, Siegesku József, Szilassy Zoltán, Dániel Pál és Weisz Julián orsz. képviselők és a párt kültagjai közül Moskovits Géza és Schiller Zsigmond.

— Új egyetemi tanár. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Haraszti Gyulát, a kolozvári tudományegyetem nyilván. rendes tanárát a budapesti tudományegyetemhez a francia nyelv és irodalomtörténet nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— Bleriot felszállása. Bleriot, akinek egészsége legutóbbi balesete óta teljesen helyreállott, előkészületeket tesz budapesti, bécsi és londoni felszállására. Bleriot Bécsben október 24-én a Simmeringer Heiden fog felszállni. Budapesten a Vérmezőn lenne ez a felszállás.

— Zeppelin és királynak. Konstanzi távirat szerint Ferencz József király Friedrichshafenben hosszabb beszélgetést gróf Zeppelinnel, amely beszélgetésről igen érdekes epizódokat lehet följegyezni. A király mindenekelőtt melegen üdvözölte gróf Zeppelint, majd egészségéről tudakozódott. Ezután „Zeppelin III.” büzlizi szerencsétlenségéről kérdezősködött. A király sajnálkozását fejezte ki a grófnak.

A beszélgetés ezután a léghajó katonai jelentőségére terelődött. A király ezeket mondta:

— A léghajó kétségtelenül a főfegyvere lesz a jövőendő háborúnak, amitől az Isten még sokáig óvjon. Remélem, — folytatta a király, — hogy nem látjuk a léghajót ilyen működésben.

Ausztria-Magyarországban is nagy az érdeklődés most a léghajózás iránt, hogy más államokkal lépést tarthassunk, — mondotta még a király.

Az uralkodó meghívta gróf Zeppelint, hogy látogasson el léghajójával Bécsbe. Majd mikor a berlini zajos óvációra térült a beszélgetés, a király megjegyezte, hogy a bécsiek is ilyen fogadásban részesítenék a grófot, ha léghajójával egyszer csak Bécsben teremne.

Végezetül az új léghajók iránt érdeklődött az uralkodó, s annak a reményének adott kifejezést, hogy még a „Z. IV.”-et, vagy a „Z. V.”-öt is megláthatja, ha mindjárt nem is Bécsben. Ezzel a beszélgetés véget ért.

— Az egyetem megnyitó-ünnep. A budapesti tudományegyetem új iskolai évének megnyitó-ünnepé szeptember 16-án, csütörtökön lesz. Az egyetemi templomban ezen a napon délelőtt tíz órakor kezdődik a „Veni sancte”, amelyet dr. Walter Gyula püspök, szeminaryumi kormányzó fog mondani. Az istentisztelet után az egyetem aulájában diszülés lesz, amelyen az egyetem új Rektora Magnifikuszát és tanácsát fogják ünnepiesen beiktatni. Ez alkalommal beszédet fog mondani dr. Székely István, a lelépő rektor, dr. Sággy Gyula udvari tanácsos, orsz. képviselő, az új rektor és végül dr. Magyary Géza jogkari dékán. Sággy Gyula Rektor Magnifikusznál hivatalba lépése alkalmával dr. Margitay Antal tanácsjegyző vezetésével testületileg tisztelgett az egyetem tisztviselői kara. A rektor az üdvözlő beszédre kijelentette, hogy ugy az egyetem, mint az egyetem tisztviselői karának érdekeit mindenkor szívén fogja viselni.

— A nagygyakorlatok. A királynak és a hadgyakorlatok vezetésének Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös parancsnoksága alatt álló főhadiszállása mellett attasé-szállást is rendeznek be, amelyhez a barátságos idegen hatalmak katonai képviselői fognak tartozni. Az attasé-szállást szeptember 8-án állítják fel s parancsnoka ostrymecz Urbanszky Agost vezérkari alezredes lesz, aki mellé wehrbergi Dittl Rezső vezérkari alezredes, marchau Kammer Gusztáv vezérkari őrnagyot és Hubka Gusztáv vezérkari századost osztják be. A német császárnak megérkezése után fogja Ferencz Ferdinánd főherg a királyt és a német császárt a gyakorlat harcászati föltevéséről és a szeptember 8-ára vonatkozóan tett intézkedésekről tájékoztatni. Közvetlenül az első udvari ebéd előtt mutatja be gróf Paar, a király főhadisegéde Crainiceano román vezérőrnagyot és Urbanszky alezredesét a német császárnak. Urbanszky alezredes mutatja be azután a német császárnak az idegen hatalmak katonai attaséit, Socanescu román őrnagyot és a svájci katonai küldöttség két tisztségviselőjét. Az attasészálláshoz beosztott segédtisztek a főhadiszálláson étkeznek. A külföldi tiszteket a gyakorlat területére a szállás parancsnoka vezeti a hadvezetőség utasításainak megfelelően és ő szolgál nekik fölvilágosítással.

— Az elnyomott lengyelek. Prágából jelentik, hogy a „Hlasz Narodá”-nak jelentik Varsóból, hogy az orosz kerületi hatóságok meghiusították lengyel iskolásgyermekeknek lengyel iskolákba való beírását. A kormány rendelkezése fölözlatlák a lengyel iskolaegyesületnek száználcvannégy fióktelepét. A prágai ujság ezt az eljárást gonosz-tettnek mondja.

— Robbanás a szén közt. Londoni értesülés szerint a plymouthi kikötőben, ahol az angol hadihajók szénkészletüket szokták felvenni, tegnap ismét nagymennyiségű robbantóanyagot találtak a szén közt. Az egyik hajót, amelyen ilyen szén volt, visszavitték a kikötőbe, ahol a szén ki-rakták.

— Összeesküvés Stolypin ellen. Pétervárról jelentik, hogy Stolypin miniszterelnök ellen a kownói kormányzósgásban fekvő saját birtokán merényletet terveztek, amely majdnem sikerült is és az orosz miniszterelnök csak a véletlennek köszönheti, hogy megmenekült. Az eset részletei a következők: Röviddel Stolypinnak a varsói pályaudvarra való érkezése előtt a Kamenny-sziget Pétersétányán leszakadtak a táviróhuzalok és megakasztották utjában egy autómobil, amelyben három férfi és egy nő ült. A titkos rendőrség, amely Stolypin őrzésével volt megbízva, a táviróhuzalok eltávolítása után az autómobil a benne ülőkkel együtt a szomszéd udvarba vitette és megállapította, hogy az autómobilból akarták meggyilkolni az államásra igyekvő miniszterelnököt. Stolypin mit sem sejtve, folytatta útját és megérkezett raswiliski-i birtokára. Az autómobil utasait letartóztatták és így az egész összeesküvést felfedezték és annak sok részét letartóztatták. A hivatalos körökben titkolják a merényletet és az egész esetet véletlennek szeretnék feltüntetni, de a rendőrség intézkedései, amelyeket a magasabb állami méltóságoktól lakott utcákon járó autómobilok ellen hoztak, egész határozottsággal arra engednek következtetni, hogy a Stolypin ellen tervezett merénylet komoly volt.

— Halálraítelt követségi titkár. Közöltük hónapokkal ezelőtt, hogy a chilei német követség irodahelyisége kigyuladt és a benne volt irományok nagy része elégett, azonkívül az épület kapujában egy meggyilkolt férfi felismerhetetlen holttestére találtak. Eleinte azt hitték, hogy a holttest Becker irodafőnök személyével azonos, a személyazonosságát tanuk azonban utóbb megállapították, hogy a szerencsétlen áldozat a követség portása volt, míg Becker maga megszökött. A rendőrség ekkor körözölevelet adott ki ellene és ezen az alapon néhány hét múlva el is fogták Beckert, akiről kiderült, hogy ő gyújtotta fel az irodát, hogy különböző visszaéléseit ily módon elleplezze. Santiagó de Chiléből jelentik most, hogy a lefolytatott főtárgyalás után a bíróság a bűnös embert gyilkosság, gyújtogatás, vádhamisítás és a követség számláinak meghamisítása, valamint család büntetésében bűnösnek mondta ki és mindezt egyhangulag halálra ítélte.

— Mit érteit a pápa a földrengéskor? Rendkívül érdekes tudósítás érkezett Rómából arról, hogy micsoda érzéseket keltett a legutóbbi földrengés a pápában. A tudósítás így szól: A földrengést legjobban a Vatikánban érezték. A pápa, aki éppen akkor az ágyában feküdt, néhány másodperczig szinte himbálózott az ágyával. Csengett és behívatta a titkárát, akitől megkérdezte, hogy egész Rómában olyan intenzíven érezték-e a földlökéseket, mint a Vatikánban? A pápa ebédelőjében csörömpölve törtek össze a finom porcellánedények és a metszett poharak. A nagy fogadóteremben pedig kimozdultak helyükből a butorok; több kép leesett a falról. A pápa kijelentette, hogy a földrengéskor első perczben úgy érezte, mintha a föld megnyílt volna alatta. A másik pillanatban azonban már tudta, hogy a föld hullámzik s eszébe jutott a délolaszországi földrengés katasztrófája. Lehunyta a szemét és istennek ajánlotta lelkét, azután nyugodtan várta, hogy mi fog történni. Azt azonban mondhatja, hogy csak most tudja, hogy mit érezhettek a katasztrófa pillanatában azok a szerencsétlen emberek, akik tavaly a délolaszországi földrengésnél elpusztultak. Az ember egy percz alatt átfutja az egész életét s elkészül a halálra. De közben valami megmagyarázhatatlan érzés nehezedik a lelkére.

— Tolsztoj Leoról. Struve Péter Jasznaja-Polyánában meglátogatta Tolsztoj grófot, akivel hosszabb ideig beszélgetett. A beszélgetés Tolsztoznak a tudomány hasznáról írt legújabb könyvéről folyt s azután rátértek arra, hogy egy berlini vállalkozó azt az ajánlatot tette Tolsztoznak, hogy a sockholmi békekongresszusnak szánt előadását Berlinben több estén egymásután mondja el, amiért esténként ötezer frankot kínált neki. Tolsztoj ezt az ajánlatot, bár udvariasan, de határozottan visszautasította s egy Berlinben élő elvtársát ajánlotta, aki bizonyára épp oly jól, vagy talán még jobban beszélhetne a berlinieknek a militarizmus káráról. Tolsztoj mosolyogva tette hozzá, hogy a vállalkozó ennek az elvtársának bizonyára nem lenne hajlandó minden egyes fölolvásásáért ötezer frankot fizetni.

— **A kassai merénylet.** Mai számunkban megírtuk, hogy Junga Sebő százados, a kassai pokolgépes merénylet tettesét Székesfehérvárról a fővárosba hozták. A százados a székesfehérvári fogházból a pályaudvarra csukott bérkocsin vitték, amelyben kivételesen Zsigmond százados, Lendvay István hadnagy és dr. Falvay Jenő honvédfőorvos foglaltak helyet. Junga százados annyira megtört, hogy a pályaudvaron ketten segítették ki a kocsiból, s a főorvos, s a hadnagy karjára támaszkodva tudott csak bemenni az első osztályú váróterembe. A vonat ötven percet késett. Mialatt a tiszték várakoztak, a terem ajtaja előtt nagy csoportban gyűlt össze az utazóközönség. Mindenki Junga századosot akarta látni. Amikor a vonat megérkezett, hozzácsatoltak egy első osztályú kocsit és abban helyezték el a nagybeteg századosot, aki kimerülten dűlt hátra az ülésen. Az egykor daliás katonatiszthen szörnyű rombolást végzett az utóbbi napok izgalma. Teste megroskadott, arcszíne sápadt, arca beesett, szeme zavaros; oly értelmetlenül néz maga elé, mintha nem is tudná, hogy mi történik körülötte. Most már mindenki kétségtelennek tartja, hogy elméje elborult. A százados, amióta a fogházba került, nem aludt, alig evett valamit, az utolsó napokban pedig már többször elvesztette eszméletét, majd érthetetlen szavakat mormolt, kezével pedig olyan mozdulatokat tett, mintha el akarna üzni valamit magától. Egy ízben a szekrény telejére akart fölkapaszkodni, úgy kellett leemelni. Beavatott emberek azt mondják, hogy úgy nem is kerül a bíróság elé. A százados Budapesten a honvédhelyőrségi kórházba vitték. A pokolgépes merénylet sebesültjét, Mátyássy Zoltán honvédszázados-hadbíró megoperálják. A robbanás ugyanis elérte arcán a bőrt s most az elpusztult részeket másokkal kell pótolni. A műtét rendkívül komplikált lesz, mert a pótlásra szánt bőrt magáról a századosról kell venni, még pedig valószínűleg a hátáról, mert a mellén és a két karján ugyancsak összegette a robbanás a bőrt.

Nagykanizsáról táviratozzák: A letartóztatott Junga Sebő százados felesége ma elegáns öszo-bás lakásának egész berendezését eladta, mert háztartását feloszlatja. Az eladott tárgyak között igen szép dolgok, különösen művészi termékek vannak, Eredeti Gaurmann és Van Guyk képek, történelmi emlékek és Miksa megyyikolt mexikói császár nevének, Charlotte császárnének sajátkezű festményei. Jungánét a hadtestparancsnokság megkeresésére Cseszna vizsgálóbíró kihallgatta. Jungané a vizsgálóbírónál ismételte a már közölt interjúban mondottakat.

— **Élelmi irónó.** Bécsben ma reggel holtan találtak a nyolcadik kerületbeli Josefstaedterstrasse 60. számú házban lévő lakásán Pataky Ionát, a magyar származású irónót. Mindjárt észrevette környezete, hogy öngyilkosságot követett el s jelentést tett az esetről a rendőrségnek. Pataky Iona 40 éves volt s csak nemrég tüntette ki a király az arany érdemkeresztrel. Hír szerint megmérgezte magát. Pataky Iona Pataky Bélának, a „Pester Lloyd“ néhai munkatársának volt az özvegye és leánya Geiger bankárnak, aki évekket ezelőtt hangadó szerepet vlt a budapesti börzén és utóbb szintén önkézevel vetett véget életének. Mint irónó belső munkatársa volt a „Fremdenblatt“-nak és különösen az udvari bálokról írt csevegéseivel kellett feltűnést.

— **A svédországi sztrájk.** Cederborg állami megbízott közbelépésére a sztrájkolók elhatározták, hogy legkésőbb szeptember 6-áig ismét megkezdik a munkát, azon üzemek kivételével, melyeknek tulajdonosai tagjai a svéd munkaadók egyletének. A többi munkaadó egyesületnek tagjai, kiknek munkásai rokonszenvből csatlakoztak a sztrájkolókhoz, készek munkásaikat lehetőleg teljes számban visszavenni. Ezzel az általános sztrájk megszűnt és csak a főnövezt munkáltató szövetség és munkásaik közt folyik tovább a viszály. A sztrájkvezetőség megkérdezte az állami megbízottat, vajjon az így megváltozott helyzetben várható-e a kormány részéről közvetítő akció. A megbízott azt válaszolta, hogy meg van győződve, miszerint a kormány kész az intervenczióra, mi-helyt a konfliktust lokalizálják a kezdetben viszálykodó felekre.

— **Nagy bányakatasztrófa.** Krayból (Essen-Ruhr mellett) jelentik: A Konigin Elisabeth bányájának feltárás alatt álló Joachim I. tárnájában tegnap délután az északi tárna-falnál egy nehéz sziklatömb beszakadt. A lehullott kővezet egy tárnadeszkázást magával ragadott és a munkások védelmére szolgáló emelvényt átszakította, úgy hogy hat tárnamunkás a mélységbe zuhant. A szerencsétlenek 100 méternél mélyebben zuhantak le és bizonyosra vehető, hogy nyomban meghaltak. A mentési munkákat azonnal megkezdik, mi-helyt a többi tárna-állvány bedőlés ellen biztosítva lesz.

— **A muzeumi lopás.** A rendőrségen biztosra veszik, hogy Kováts László, a muzeumi könyvtár tolvaj segédre, egyik magyarországi rokonánál húzza meg magát és ott várja be a csendesebb napokat, amikor könnyűszerrel kijuthat majd Amerikába. A muzeum könyvtárában erőlyes vizsgálatot kezd gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter három kiküldöttje, akik közül az egyik dr. Erdélyi Pál, a kolozsvári egyetemi könyvtár levéltári őre. A vizsgálat első sorban azt fogja megállapítani, hogy mennyi a tényleges kár. Valószínű, hogy sok adat tuzott és a kár egy része különben is megtört a Kováts lakásán történt foglalásokból.

— **Szerkesztőváltás.** A „Katholikus Tudósító“ című könyvatos lapudósító szerkesztőségében változás állott be a mai napon, amennyiben K. Török M. Miklós felelős szerkesztő, az „Alkotmány“ segédszerkesztője más oldalra nagy elfoglaltsága miatt megvált felelős szerkesztői állásától és helyét Persian Adam az eddigi segédszerkesztő, az „Alkotmány“ belső munkatársa foglalta el.

— **A kolerá.** Az angol kormány hónapokkal ezelőtt megtett minden óvintézkedést az ellen, hogy a kolerát be ne hozhassák az országba. Most kiderült, hogy az óvintézkedések ellenére is bekerült az országba a fekete veszedelem. Vasárnap ugyanis London egyik negyedében rosszul lett egy férfi és összeesett az utcán. Bevitték a kórházba, ahol megállapították rajta a kolerát. A beteget rögtön elkülönítették s a kórházat erősen fertőtlenítették. Estére meghalt. Az orvosok a holttesten is minden kétséget kizáróan megállapították az ázsiai kolerát. — Rotterdamban a legutóbbi jelentés óta egy újabb beteget vettek fel a barakkba és egy kolerahalálesetet állapítottak meg, amely nem a kórházban történt. Augusztus 20. óta kolerában összesen 12 ember halt meg. Az összes halálozások száma 216. A kórházból négy beteget bocsátottak el, 13 kezelés alatt áll, közülük háromnak állapota komoly, kettő kielégítő, a többi jó. A megfigyelés alatt álló személyek egészségesek.

— **Végzetes tévedés a gyógyszerárban.** Tragikus tévedésnek lett az áldozata tegnap egy angol orvos fiatal szép felesége, aki Berlin környékén lakó rokonait ment Németországba látogatni. A fiatal asszony tegnap délelőtt Berlinbe rándult bevásárolni. A sok járkálástól megfájdult a feje és bement egy patikába, ahol csillapító orvosságot kért. Alig távozott a fiatal asszony a patikából, a gyógyszerész észrevette, hogy az orvosságot ott hagyta a kiszolgáló asztalon; de magával vitte azt a kis doboz mérget, amely véletlenül került az asztalra. A gyógyszerész kiszaladt az utcára; de már nem látta a fiatal asszonyt sehoh. Jelentést tett rögtön az esetről a rendőrségen, amely szintén kereste, de hiába. A fiatal asszony eközben mit sem sejtve hazatért s bevette az orvosságnak vélt mérget. Rosszul lett s mire a megrémült rokonai orvost hívtak, már meghalt. A rendőrség letartóztatta a gondatlan gyógyszerészt.

— **Borzalmas végzetű játék.** Szombathelyről táviratozzák: A 41. honvédhadosztály tegnap a vas megyei Baitavár közelében gyakorlatozott. A tisztikar tanácskozása alatt a zágrábi 13-ik tüzérezred néhány horvát katonája az ágyukkal játszadoni kezdtek, azt hitték, hogy töltetlenek vagy hogy már löttek velük. Az egyik tüzet vezényelt, mire egy másik katona meghuzta a závarzat zsinórját. Az ágyú elsült és az ágyuban lévő vak-töltés, gyapottal, papirossal együtt Kokotovic Iván köztüzér hasába júdott, ki félórai kínlás után meghalt. A szerencsétlenül járt katonát Mihályfán katonai diszszel temették el.

— **Az aradi Kossuth-szobor leleplezése.** Arad város polgármestere meghívta a képviselőházat az aradi Kossuth-szobor leleplezésére, szeptember 19-ére. A képviselőház küldöttségét Justh Gyula elnök vezeti Aradra.

— **Árverés egy érsek ellen.** A *Matin toulousei* távirata szerint az auch-i érsek lakásában, akit nemrégiben 500 frank pénzbírságra ítélték volt, de az ítéletet nem akarta magára nézve kötelezőnek elismerni, a bíróság lefoglaltatta a butorokat és azok árverését szeptember 11-ére tűzték ki. A zálogolás az érsek távollétében történt. Az árverés az auch-i piacon fog végbemenni. Ugyanekkor több más lelkésznel is történt bírói foglalás, akiket a püspökkel egyidejűleg ítélték el. A városban nagy az izgatottság.

— **Bontják a tordai fak...t.** A híres tordai fahidnak, melyről a fővárosi sajtó az utóbbi időben annyit írt, meg vannak számlálva a napjai. Tudva-lelvő, hogy mikor az új vasút felépült mellette, Cholnoky Jenő dr., a kolozsvári egyetem tanára azt ajánlotta, hogy az érdekes történelmi emléket helyezték használaton kívül, de hagyják meg mai állapotában. A tervet Torda város tanácsa nem vette figyelembe és a napokban megkezdette a hid lebontását, melynek ma már csak az alsó fáváza áll épen. Egy hét múlva már nyoma sem lesz Magyarországon első függő hidjának.

— **A török katonaság új ruhája.** Londonból jelentik: Leedeben egy ottani nagy szövögyár a török kormánytól hatalmas megrendelést kapott khaki szállítócára. A török kormány ajánlattételre szólította föl az angolországi szövögyárakat s az árlejtés másfél millió méter khaki vászonra szólt. Az egész rendelést, amely az orosz-japán háboru óta a legnagyobb, a leedei cég kapta meg.

— **Buta tréfa.** Egy eddig ismeretlen buta ember Komárom megyének különböző városaiiban lakó polgárok nevében, az illetők teljes nevének és címének jelzésével hirdetéseket tesz közzé a fővárosi újságokban. Így nemrégiben egy öreg komárom megyei református lelkész nevében azt hirdette, hogy óriási birtokot örökölt, szüksége van hat gazdatisztre, kiket évi 4000 korona fizetéssel alkalmazna nagy mellékjövedelemmel. A zsiros állásra természetesen tömegesen jöttek személyesen ajánlkozni s amikor a lelkész fölvilágosította őket a hirdetés valótlan voltáról, botrányos jeleneteket csaptak. Egy másik komárom megyei református lelkész nevében gazdasszonyokat, házvezetőnőket, szakácsnőket keresett fényes föltételekkel, igérve egyszersmind azt is, hogy személyesen jelentkezőknek az utiköltséget megtéríti. Más alkalommal ismét egy megyebeli tanítónőről azt hirdette, hogy öt millió koronát örökölt, keres egy daliás katonatisztet férjül. A tanítónő természetesen rengeteg levélbeli ajánlatot kapott. A rendőrség keresi a tettest.

— **Beszélgetés Jurcsenkával.** Berlinből jelentik, hogy a „Tagéblatt“ egyik munkatársa beszélt a Burzev által leleplezett Jurcsenkával, aki azt mondta neki, hogy a forradalmárok tüzei már fiatal korában undorral töltötték el s korán támadt benne az a gondolat, hogy a forradalmi mozgalom ellen harcoljon. Amikor az egyetemi előadásokat hallgatta, megismerkedett egy Lesputin nevű forradalmárral, ennek feleségével és még egy kisebb csoport revolvencionistával. Nagyobb forradalmi párt akkor, 1897-ben még nem létezett. Ez a kis forradalmi kör elhatározta, hogy II. Miklós czár Moszkván való keresztül utaztában meg fogja ölni. Jurcsenka ekkor lett a politikai rendőrség hivatalos ügynöke. A forradalmi kör tagjai azt a kérdést intézték hozzá, vajjon hajlandó-e a czár ellen való összeesküvésben részt venni. Jurcsenka erre igennel felelt. A rendőrség később az ő föl-jelentésére tartóztatta le az összeesküvőket. Jurcsenka később férjhez ment, de titokban folytatta eddigi tevékenységét.

— **Rablótámadás a vonaton.** Tegnap a limbach-müncheni vonalon vakmerő merényletet követtek el egy Bécsből jövő vonaton. Egy harmadosztályú szakaszban Köhler nevű müncheni szabómester, aki Bécsben rokonait látogatta, két fiatalemberrel beszélgetett. Kevéssel a mühladorfi állomás előtt a két fiatalember hirtelen rávetette magát Köhlerre és revolvert szegezett a mellének azzal a fenyegetéssel, hogy ha nem adja oda pénzét és ékszerét, lelövik. A megrémült szabómester teljesítette a rablók kívánságát, akik leugrottak a robogó vonatról és eltűntek.

— **Czápa a hálóban.** Portoróban tegnap egy tinhalász-hálóban hatalmas czápát fogtak hat kölykével együtt. A czápa hatodfél méter hosszú s úgy össze-vissza tépte a hálót, hogy a halászok kára körülbelül 2000 korona s ezzel nem ér föl az a jutalom, amit a halászok a czápáért a kormányzóságtól kapnak.

— **Fővárosi Orfeum.** A nemzetközi orvoskongresszus rendkívül sok tagja, aki ezt a világhírű elegáns szórakozó-helyet meglátogatta, nem győzött eleget csodálkozni Palma Nathal csodálatos ügyességgel véghezvitt műtávjain. Amit Nathal gorilla-jelmezbe öltözve produkál, amint végig kuszlik a páholyok mellvédein és boszorkányos gyorsasággal mászik fel az oszlopokon és egy kifeszített kötélre, miközben lábainak kapaszkodó nagyujjai emberfeletti erővel tanuskodnak, az már igazán nem mindennapi látványosság. A hollandi Naess első fellépése, aki korcsolyacipőjével utánozhatatlan dolgokat mutat be, fényesen sikerült. Az előadások pont nyolcz óraker kezdődnek. Aki később érkezik, nagyszámu érdekes fellépést mulaszt el. Jegyek elővétele külön díj nélkül délelőtt 10—1-ig és délután 3—6 óráig a nappali pénztárnál.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrük legelőnyösebben Polgár Kálmán műórák ékszerlelepen. Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmertve küldetik.

— **A végrehajtó halála.** Friedrich Jenő szombathelyi városi végrehajtó a városi pénztári hivatal előszobájában agyonlőtte magát. Az öngyilkos végrehajtó, mint Szombathelyről táviratozzák, levelet hagyott hátra, melyben öngyilkosságának okául hivatalfőnökének szigorú bánásmódját mondja. Az öngyilkosságot kicsiny pisztolylyal követte el s a golyó csak szerencsétlen véletlen folytán érte szívéit. Azt hiszik, hogy nem akart öngyilkos lenni, csak ráakart ijeszteni főlebbvalójára.

— **Steinhardt mulató.** Szeptember 1-én volt a Steinhardt mulató nagy érdeklődéssel várt megnyitójának előadása. A csinosan átalakított helyiség zsufolásig megtelt kíváncsi, mulatni, kacagni vágyó közönséggel. Az előadás valóságos ünnepséget keretében folyt le, a közönség nem akart, nem tudott betelni a látottakkal és hallottakkal és szünni nem akaró tapsal honorálta az előadók kitűnő művészetét. A nagyszerű műsor fénypontjai Steinhardt és Gyárfás új magánszámait voltak. A két illusztris művészt elhalmozta a közönség szeretetének és elragadtatásának minden jelével. Perczekig zugott az éljen és az orkányszerű tapsvihár. S valóban az ünneplést meg is érdemelték, mert művészetük legjavával kedveskedtek a közönségnek. „A Fekete Franczi és a Csingilingi” című bohózatokhoz hasonló jól meg nem látunk. Egységes, fegyvermezt, közvetlen, természetes előadás viszi szédületesen gyors tempóban diadalra a zseniálisan megírt két kaczagató bohózatot. Az egész kitűnő együttes élén Steinhardt igazgatóval valóban értékes munkát végeztek. Gyárfás feledhetetlen alakítása mellett igen jók voltak még: Steinhardté, Schindlerné, Hajnal Ilonka, Aranyosi Klára, Szabó Rittka, Sándor, Kis és Fodor.

— **Pusztító orkán.** Szemlak községben nagy vihar volt, mely a vetemények és takarmány egy részét elpusztította. A vihar az utcán járó embereket a földhöz vágta, fákat csavart ki és több háztetőt lesodort. A román templomot a vihar annyira megrongálta, hogy most dűlőfélben van; megrongálta a katolikus templomot is. A dühöngő orkán után jégeső esett.

— **Vakmerő és uszóbajnokokhoz igazán méltó fogadást nyert meg a napokban Kankovszky Arthur.** Magyarország buváruszó bajnoka. Arra kötelezte magát, hogy az összekötő vasuti hidról, hátrahagyott kezekkel a Duna közepébe ugrik. A halálmegevevő kísérlet sikerült és Kankovszky, a Duna iszapjától sárosan, de szerencsésen partra uszott. Ezt az idegizgató és valóban bámulaosan vakmerő produkciót mozgófényképfelvételben örökítette meg az Apolló-Színház és esténként a közönség frenetikus tetszésnyilvánításai mellett óriási sikerrel mutatja be.

— **Dadogók** vagy bármily beszédhibában szenvedők részére gyógytanfolyamot és siketnémák részére természetesen kiejtésre oktató állandó tanfolyamot tart özv. Roboz Józsefné. Az oktatás néhai Roboz József, a kiváló gyógyepedagógus, s hazánkban a dadogó oktatás megalapítójának kitűnő módszere szerint történik. Vidéki tanulók teljes ellátásban is részesülhetnek s szeretetteljes otthont találnak. A szeptemberben kezdődő tanfolyamra már jelentkezhetni. Értekezni lehet délután 2—4-ig Ferencz-körút 46. szám alatt. (Üllői-ut sarok.)

— **Letartóztatott hamiskártyások.** Csikszeredában az utóbbi időben állandóan nagy kártyázások folytak, amelyekkel szemben a rendőrség tehetetlenül állott, mert többnyire eldugott lebujszóban folyt a játék. Városszeri beszélték, hogy egy nagyvárad keresskedő állandóan adja a makao-bankót, aki egy este 4000 koronát veszített. A hét elején ismét megjelent a gyanus alak és a „Vigadó” egy félreeső kis szobájában örült szerencsével nyert és egymásután 12—14 ugynevezett „sláger” csinált, ami végre gyanút keltett a játékosok körében és miután a gyanus idegen nagy nyeresége ellenére sem akarta elfogadni a pinczértől rendelt új kártyát, a játékosok megvizsgálták a régi kártyákat és ekkor látták, hogy minden egyes lap meg van jegyezve. Azonnal értesítették dr. Éltés Gyula rendőrkapitányt, aki a szobájában felkereste az idegent és ott kiderült, hogy az illető egy Keizler Kálmán nevű, rovott multu, faczér pinczér, aki a vendéglő főpinczérével, Herberl Péterrel együtt szövetkezett a jőhiszemiek kifosztására. A két hamiskártyást letartóztatták és átkísérték a királyi ügyészség fogházába, hol család büntette miatt megindítják ellenük az eljárást.

— **A Royal Orfeum** szeptemberi új műsorának is a legnagyobb siker szegődött nyomába. Városszeri beszélnék az új műsor slágereiről, elsősorban a Szerencseszám című páratlanul mulatságos párisi bohózatról, amelynek ellenállhatatlan kómikumai és burleszk tréfái folytonos derűltégekben tartják a közönséget. Az iskolai beiratások aktuális vonatkozású paródiája is élénk visszhangot kelt az állandóan teljesen zsufolt nézőtérre, a Solti Hermin új kupléi pedig külön szenzációi a műsorban. Egyre népszerűbb lesz a Czigányország operett, amely Lonczai Annának, Borosnak, Simainak és Vitéznek hoz sok tapsot s hasonló mértékben jut ki a tetszés Poór Lili, Heltai Hugó, Varjas Antal, Gergely Géza, Kabók Győző, Kökény Ilona, Gergely Lajos, Lubinszky Ödön, Mics Rózi és Deszoffy László produkcióinak és a káprázatos gazdag műsor többi 13 attrakciójának is. A jövő keddre, szeptember 7-re várja az igazgatóság Vágó Gézát, a Professor Burghardt világhírű Mythology Revived-jének megalkotóját, akit — mint állítólagos orosz forradalmárt — sürgős diplomáciai közbelépéssel sikerült kiszabadítani a tulbuzgó orosz hatóságok kezéből, hogy egyik vonzóereje legyen a Royal-Orfeum szenzációs műsorának.

— **Életunt tanoncz.** Baktár István 16 éves borbélytanoncz a Köztemető-ut 21. számú lakásán hasba lőtte magát. Életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Seffer Gusztávné szül. Keblowszky Luiza, evang. főgimnáziumi tanár özvegye, Rozsnyón szeptember 1-én élete 74-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma volt nagy részvét mellett. Seffer László szerkesztő, Seffer Pál m. kir. honvédszázados, Varga Józsefné, Seffer Etelka és Seffer Berta gyermekei, valamint unokái gyászolják.

— **Rendőri hírek.** Lopás a vonaton. A vasuti tolvajok ugyancsak kitesznek magukért. Nincs nap, hogy egy-két vasuti lopás ne történne. Ma Lengyel Elza tanítónő tett feljelentést a főkapitányságon, hogy Bécsből Budapestre utaztában a vonaton ellopták az utazó táskáját, amelyben 300 koronát érő holmi volt. A tolvajt nyomozza a rendőrség. — **Véletlenül elsült fegyver.** Ma délelőtt a Váci-ut 4. szám alatti borbélyüzletben Sárközi Mihály 21 éves pinczér kiejtett zsebéből egy revolvertöltényt. Schoder Lajos borbélytanoncz kíváncsian megkérdezte, hogy Sárközi mire használja a töltényt. A pinczér elővette a revolverét és mutatta, hogy ebbe való. Közben a fegyver véletlenül elsült s a golyó Schoder hasába furdott. A súlyosan sebesült fiut a gróf Károly-kórházba vitték. — **A részeg ember balesete.** Tegnap bevittek az V. kerületi kapitányságra Erber Adolf 56 éves gyógyósi születésű hordárt, akit az utcán részegen találtak. Erber a kapitányság börtönében is nagy botrányt csapott, közben tehetetlen dühében többször neki rohant a falnak úgy, hogy a fejét több helyen betörte. Sérülését a mentők köztölték be. — **Lopás a szállodában.** Esser Pál artista feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap a Révay-utcában levő Tisza-szállodában ellopták az utazó táskáját, amelyben 1300 koronát érő kosztüm volt. A tolvajt keresi a rendőrség.

x **Somatose** olyan készítmény, amely magába foglalja a hus fehérnyéjének összes étvágygerjesztő részeit, amelyek könnyen emészthetők. Mindenféle gyógyeségi állapotnál a legrövidebb módja az erőhöz jutásnak a Somatose használása. Minden gyógyszertárban és drogériában kapható.

x **Bob hashajtó** a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 8. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Pórbajok hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Höning Izsó villanygyógyító intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalommentesen és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Almodozók.

— Színmű három felvonásban. Irta: Fényes Samu. Bemutatták a Magyar Színházban. —

Előadás után még egyszer megnéztem a színlapot. Már értettem, hogy ezt a darabot mért tűzték ki holt szezonban, szeptember 3-án bemutatásra, de annak utána kellett betűznöm, hogy Fényes Samu írta volna. Tényleg ő írta. Aki eddigi írásaiban távol — sokszor erőltetetten és az elképedésre számított, provokálóan távol minden konvencziótól mondta el a maga lázító, nyugtalan mondanivalóját. Aki néhány színpadi alak erős odavágásával, kemény beállításával jelentős sikereket és irodalmi sikereket is aratott. Ma este megbíltent a véleményem erről az erős gondolkodóról. Ebben a darabban mese, beállítás, küzdelem, drámaírás, mind csupa konvenczió, még pedig jó öreg konvenczió s még a keze munkája is ingadozó, gyenge és erőtlén. Lehet, hogy ő maga is ilyen kora őszi darabnak szánta, de nagyon is annak, tulontul annak csinálta meg. Ezt a munkát nem lett volna szabad a műhelyből kihoznia. Se szerzőnek, se színháznak.

Önök ismerik a Vasgyarost. Egy nem élő magyar köznemesség leánya Kenéz Klótild és a meggazdagodott könyvparaszt Kosbor játszószék végig ezt a nem egészen új történetet. Hagyján. Néhányan önök közül talán ismerik a kis Eyolfot és a Florenczi Tragédiát is. Egy-egy foszlány ezekből a darabokból is benne van az Almodozókban. Hagyján. Az ismerős akkordok legalább kedves emlékeket zsongatnak. De ahogyan mindez bele van keverve a magyar falu levegőjébe, ahogyan az ősi kuria, az erős paraszt amerikaiúsága szemben áll, ágaskodik egymás ellen s ahogy végül a szerelem „megtisztult tüzenél” egymás fölé hajol megbékéltetően, átlátszó vérszegényen, valahogy a levegőben gyökerezvén árnyszerű logikátlansággal, — ez a Magyar Színház új színpadán rikító élességgel mutatta meg a darab fogyatékoságát.

Jelenetről-jelenetre szinte gondos lelkiismeretességgel összeválogatottan, kivágot, egymás mellé ragasztott nem is irodalmi, hanem jó öreg és ásitóan megszokott könyvklisék, fejezetléczek és felvonásközlehek részletei szakadoznak egybe a szemünk előtt minden élet, művésziesség, vagy legalább valószínűség nélkül.

A darabot különösen játszották meg. Nagy igyekezettel, itt-ott erős összjátékkal, de hit nélkül. Mintha a színészek a maguk játékaival is játszottak volna. Batori Giza erős fejlődést mutatott ma este. Kezd oly jól játszani, hogy háttérbe szorul a szépsége. Rátkay és Sebestyén intelligens volt, Kürthy József erősen aláhuzott és tulnyers színpadi paraszt volt. Törzs a helyzet magaslatán állott: szerepét elejtette.

A közönség szépen, intelligensen viselkedett. Nagy résztvevéssel és részvétellel volt a darab fejlődése iránt, felvonások végén elég sürűn tapsolt, sőt néhányszor kihivta a „Kurucz Feja Dávid” és a „Csöppség” szerzőjét.

Miklós Jenő.

(*) **Hajnalodik.** (Bemutató előadás a Budai Színházban.) Ma este került színre először a Budai Színházban *Kampf* Lipótnak *Hajnalodik* című drámája. A szerző darabjának témáját az orosz nihilizmusnak az abszolútizmus ellen vívott harcából veszi. Az első felvonás egy titkos nyomda helyiségében játszódik le. Ebben a nyomdában készítik a titkos propaganda nyomtatványait.

Csupa fanatikus forradalmár nők és férfiak vegyest szolgálják itt a nihilizmus ügyét. Életük fölött lebeg állandóan a felfedezés lehetőségének réme. Ezt a félelmet a szerző erős vonásokkal rajzolja meg és a felvonás végén, amikor a rendőrség meglepi a forradalmárokat, nagy próbára teszi a gyengébb idegzetűeket. A dráma további folyamán a nihilisták elhatározzák, hogy a kormányzó elé bombát dobnak, amikor az operából hazahajtat. E terv keresztülvitelét Vaszili nevű fiatal forradalmárra bízzák. Vaszili szerelmes volt Rikanszkája Anna forradalmárnőbe és ezt arra bírja, hogy nagynénje lakásából égő gyertyával jelezze a kormányzó kocsijának elindulását. A fiatal leány nehéz harcot küzd önmagával, mert tudja, hogy jelzésével a halálba kergeti kedvesét is. A szentügy iránt érzett kötelesség azonban leküzdí a leány szerelmét, megadja a jelt és Vaszili a kormányzó kocsija elé dobja a bombát, mely őt is megöli. A szerző ríkió színekkel tárja elénk mindezeket az eseményeket. Sőt néhol valóságos rémdrámába csapnak át a különben is izgató események. Talán éppen a sajátágánál fogva mindvégig rendkívül felcsigázta a közönség érdeklődését. A Budai Szinkör drámai személyzete különben is nagy ambícióval készült erre a darabra. Ahol a szerző néhol tulerős tollal rontott a darab színvonalán, azt a nagyon jó előadásnak sikerült némileg kiegyenlíteni. Természetesen ez elsősorban Krecsányi szakavatott rendezésének köszönhető. *Andor* Mária Rikanszkája Anna szerepében egyik legjobb alakítását mutatta be. Sok érzéssel és erős drámai erővel játszotta a forradalmárnő szerepét. Különösen ott ért el nagy hatást, ahol a szerelem és kötelesség harcait vívja. Ma láttuk ismét színpadon egy szerény szerepben *Krecsányiné*, kinek finom, diszkrét művészetét sokáig nélkülöztük. *Haraszthy* Miczi megható vonásokkal ruházta fel Joanovna Zsófia szerepét. Nagyon jó volt az öreg mosonő szerepében *Bánhazy* Teréz. *Ternyei* mint Vaszili mindvégig meggyőző alakítást nyújtott. Hozzájárultak még az est sikeréhez *Bárdi* Gabriella, *Kádas* Mariska, *Szegő*, *Bérczi* és *Kövesi*.

(*) **Az Opera gyászja.** Az Operaházon fekete lobogó hirdeti egy szerény, de izig-vérig művész, *Zsivny* Károly első hegedűművész halálát. A nagytehetségű művész fürdön meghűtötte a fülét, középfültögyuladást kapott és itthon megoperálták. A műtét azonban már nem segített rajta és meghalt. Halála széles körben kelt részvétet.

(*) **Hírek a Városligeti Színházról.** Holnap, szombaton este és vasárnap délután (méréselt helyárral) a „Smokk-család” című vidám pesti bohózat, vasárnap este pedig *Küry Klára* felléptével a szenzációs sikerű „Erdészleány” operett kerül színpadra. A „Nebántsvirág” operett repitit iránt, amelyben *Küry Klára* játsza a címszerepet, igen nagy az érdeklődés. A személyzet most *Andrejew* Leonid „Az ember élete” című színművére, *Géczy* István „A tolonczházban” című népies drámájára és *Zihrernek* a kontinens minden nagyobb színpadán sikert aratott „Hódító keringő” című táncos operettjére készül.

(*) **Állandó Uránia-színház Kassán.** A kassai Uránia-színházi bizottság memorandumot nyújtott be a város közgyűléséhez, amelyben az ottani Uránia-színház állandósításához kér engedélyt. A bizottság évenként 4-6000 koronát ajánl fel Kassa város közönségének és naponta tartaná előadásait a budapesti Uránia-színház mintájára. A tanulóifjúság és a munkásság husz százalékkal olcsóbban juthatna az előadásokhoz. A pártolásra érdemes kérést városszerte támogatják.

(*) **Szobrászati ösztöndíj.** Néhai Haynald Lajos kalocsai érsek által alapított mesteriskolai 700 koronás ösztöndíjat a vallás- és közoktatási minisztérium három évre *Siróbl* tanár egyik legképzettebb tanítványának, *Vaszary* Lászlónak adományozta. A fiatal művésznék már eddig több sikerült alkotása van, köztük *Ferenczy* István az első.

(*) **Somogyi parasztsók.** Kövesi Albert pécsi színgazgató a nagykanizsai színpadon e hónap 6-án bemutatja *Török* Istvánnak ilyen című népdramáját, amelyben a szerző új felfogással dolgozta fel a mai népiélet szociális motívumait. A nagykanizsai bemutatót követni fogja a darabnak pécsi előadása.

(*) **A Lovas-féle zeneköznevelési akadémiái előkészítőben** a beiratások naponta reggel 9-től este 8 óráig serényen folynak. Ugy a kezdők, mint a haladó felvételnek s a legmagasabb művészetig képesítettek. 31 okleveles művésztanár tanít az intézetben. Tekintettel a rendkívül nagyszámú beiratásokra, minden egyes tanszakra még 5 egész és 10 féltandíjmentes növendék vétetik fel. Kérvények az intézet titkári hivatalához *Andrássy-ut 67* intézendők.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltökték nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

NATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legelsőbb évenyő
SAVANYUVIZ

MINDEN
SZÜLŐ
ÉRDEKE!

hogy a **LOVAS-féle**
ZENE-CONSERVATORIUM

akadémiái előkészítő prospektusát átolvassa, melyet díjmentesen küld az intézet titkári hivatala:
Andrássy-ut 67.

FÓVÁROS.

(*) **Vaszilievits alpolgármester szabadságon.** Dr. Vaszilievits János alpolgármester ma szabadságra elutazott. Ez idő alatt *Vosits* Károly tanácsos fogja helyettesíteni.

(*) **A Mész-utca megnyitása.** A kereskedelmi miniszter értesítette a fővárost, hogy a II. ker. Mész-utca megnyitása céljából szükséges ingatlanok megszerzésére elrendelte a kisajátítási eljárást és egyúttal a munkálatnak közérdekből való sürgőssége alapján megengedte, hogy a kisajátítandó területeken munkálatokat a kártalanítási eljárás befejezése előtt és a tulajdonos beleegyezése nélkül is meg lehessen kezdeni.

(*) **A vásárpénztár forgalma.** A városi vásárpénztár, amely működését ez év május elsejétől a marhavásártéren kívül a sertésvásárra is kiterjesztette, ma tette közzé az 1909. év első feléről szóló kimutatást. Az eredmény kedvező, mert a leírásokon és tartalékok felretett összegeken felül a pénztár 86.000 korona nyereséget mutat ki. Ez a nyereség a következőképpen áll elő:

A pénztár kiadásai: igazgatási és személyzeti költségvetés (összes alkalmazottak) 225,393 korona 79 fillér; üzemi költségvetés (üzleti, irodai, utazási és egyéb költségek, könyvek, nyomtatványok, üzleti jelentések, sürgöny, telefon, bélyeg és postadíjak stb.) 26,262 korona 85 fillér; leírások számla (alapítási költségek, leltár leírás és követelések tartaléka) 39,945 korona 65 fillér; adószámla 20,000 korona; tartalékalap (dotációért) 10,000 korona; — bevételei: nyereség elővitel 1908. évről 1463 korona 30 fillér; beszédési díjak számla 106,551 korona 89 fillér; bizományi díj számla 2157 korona 89 fillér; hajtó- és bélyegzési díj számla 191,937 korona 22 fillér; különféle jövedelmek számla (kötélköcsöndij, szállítás biztosítási díj, külön szolgáltatmányok, járattmegújítási díj, kocsiúvar és különféle jutalékok) 23,841 korona 97 fillér; kamatok számlája 50,978 korona 49 fillér. A nyereség 85,067 korona 60 fillér; az 1908. évről fennmaradt 1463 korona 30 fillérrel együtt.

A pénztárkimutatással együtt a vásárok for-

galmáról is beszámol az igazgatóság s a következő adatokat teszi közzé:

Az összes forgalom pénzürtéke a marhavásáron 27,959,555 koronára, a sertésvásáron fent jelzett két hónap alatt 6,775,931 koronára rugott. Az eladott állatok értékét tekintve, a folyó évben a marhavásáron 5,912,759 koronával nagyobb volt, mint az előző évnék ugyanabban a szakában, ebből a vásárpénztár bizományi közvetítésére 492,438 korona jutott.

(*) **A főváros kiakadásai.** A Mihalkovics-téri lakókázak, amelyek most épülnek, november 1-én lesznek lakható állapotban. A 220 lakásra már eddig is annyi előjegyzés történt, hogy az Aréna-uti, Váci-uti és Hungária-uti házakra is meg kellett nyitni az előjegyzést.

(*) **A Ferdinánd-híd javítása.** A főváros tanácsa a VI. ker. előjáróság előterjesztése alapján elhatározta a Ferdinánd-híd Podmaniczky-utca feljárójának javítását és felhívta a pénzügyi osztályt, hogy a 17,850 koronára előirányzott költségekre mutasson ki fedezetet.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Nyugalomba vonuló kuriai tanácselnök. *Válkat* Bertalan kuriai tanácselnök, a 111-ik büntetőtanács vezetője, mint az „Ügyvédek Lapja” írja — legközelebb nyugalomba vonul.

§ Az országos patronage-kongresszus előkészítésére serényen folynak az előkészítő munkálatok. A kongresszus, amely a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében e hó 10-én és 11-én lesz, várakozáson felül látogatottnak ígérkezik. Eddig 27 hatóság, 9 jogakadémiai és teológiai főiskola és 61 patronage tevékenységgel foglalkozó vidéki egyesület jelentette be kiküldötseit. A vidéki kiküldöttek száma már ez ideig meghaladja a 300-at. Ezek között nincsenek benn a vidéki bíróságok és ügyészségek kiküldöttei. Valószínű és elvárható, hogy minden bíróság és ügyészség a kongresszus tárgyalásain képviseltetni fogja magát, mert a tárgyalási kérdések elsősorban és mindenek felett őket kell, hogy érdekeljék.

§ **A zágrábi pör.** A mai tárgyaláson kihallgatott *Milkovics* csenabörömester igen terhelő vallomást tett *Príbicevics* Ádám, *Szvetozár* és *Milán* ellen. Ezután dr. *Hinkovics* védő indítványozta, hogy kérjék el a helyőrségi bíróságtól a dr. *Miladinovics* Zsarkó ellen folytatott vizsgálatra vonatkozó iratokat. Az ügyész megköszönte a védőnek, hogy érintette ezt az ügyet, mert alkalmat adott neki ama téves hírek elosztatására, amelyek erről az ügyről forgalomba kerülnek. A büntető perrendtartás szerint minden törvényszék köteles, ha katonai büntény gyanuja merült föl, a vizsgálatot megszüntetni és az irományokat átengedni a helyőrségi bíróságnak. Így történt ez a *Miladinovics*-esetben is, amelynél a Szerbia javára való jogtalan toborzás gyanuja merült föl. Az az állítás, hogy *Miladinovics*ot a helyőrségi bíróság fölmentette, téves. Az eljárást ellene megszüntették anélkül, hogy a helyőrségi bíróság a hazaárulás kérdésébe bocsátkozott volna, amelyre nem illetékes. Az itteni polgári törvényszék előtt még folyik a vizsgálat dr. *Miladinovics* ellen hazaárulás miatt. Az ügyész ezért ellenezi az iratok megszerzését s a törvényszék tanácsa is megtagadta. A határozat ellen *Hinkovics* védő semmi ségi panaszt jelent be. Ezután áttértek az amerikai *Srbobran* cikkeknek fölolvására, amelyet botrányos tartalma miatt az elnök zárt ülést rendelt el.

A déli szünet után folytatták az irományok fölolvását, amit be is fejeztek. Ezután az elnök kijelentette, hogy a teljes hat hónapig tartó bizonyító ellárást befejezte és a tárgyalást csütörtökre, szeptember 9-ére halasztja. Ezen a napon fogja az ügyész megkezdeni vádbeszédét.

§ **Az Andrássy-uti tüntetés.** A tárgyalás mai második napján a bíróság folytatta a vádlottak kihallgatását. Valamennyi vádlott tagadta, hogy résztvevő volt a tüntetésben és hogy a rendőrökre lövöldözött, vagy ezekre vasbotokkal támadt volna. A vádlottak elmondották, hogy a rendőrség előtt tett beismerő vallomásukat a rendőrök kinzása következtében tették. Előadták, hogy a rendőrök bikacsokkal agyba-főbe verték és pofozták őket, úgy hogy kénytelenek voltak beismerő vallomást tenni, hogy az ülteléstől megszabaduljanak. Beismerő vallomásukat már a vizsgálóbíró előtt is visszavonták. Hajmeresztő részleteket beszéltek el a vádlottak a rendőrségnek velük szemben tanúsított bánásmódjáról. A vádlottak legnagyobb része azzal védekezik, hogy csak a tüntetés lezajlása után került az eset színe-

lyére, ahol a czirkáló rendőrök kimélet nélkül összegyűjtötték és beszállították őket a mozsár-utcai rendőrkapitányságra. A vádlottak kihallgatása után a tanúk kikérdezésére került a sor. Első tanu volt Bencsik István volt rendőr-lovasszakaszvezető, akinek balkarját a tüntetés alkalmával keresztül lőték s aki ezen sérülés következtében szolgálata képtelenné válván, teljes fizetéssel nyugdíjaztatott. Bencsik István elmondja, hogy a tömeg eleinte nem viselkedett támadólag, mindössze éltette a választójogot és abczugolta a fekete grótot és rendőrséget. Ekkor hangzott fel a kürtjel s nyomban utána a rendőrség attackirozta a tüntetőket. A támadásra a tüntetők revolver-lövészekkel felelt. Ezután dr. Ladányi Armin szólalt fel s bejelentette, hogy a kihallgatott rendőrtanuk vallomásairól informálják a teremőrök a kint lévő még ki nem hallgatott rendőrtanukat. Az elnök felhívására azonban a teremőr nevét nem tudta bejelenteni. Tóth XII. István rendőr tanuvallomásában Császár rendőr vallomásaival ellentmondóan azt vallotta, hogy Molnár és Koritár revolvereiben nem volt kilőtt üres töltényhüvely. Tóth XIII. Péter rendőr kihallgatása után az elnök a tárgyalás folytatását délutánra halasztotta. — A délután kihallgatott rendőrtanuk többé-kevésbé szintén ellentmondóan vallottak. A tárgyalást holnap folytatják.

§ Haverda Mária bűnpöze. Mint nekünk Szabadkáról írják, Haverda Mária bűnpöze az esküdt-bíróság novemberben fogja tárgyalni. A védőügyvédek az ügyész vádirata ellen kifogásokat adnak be és e miatt késik a tárgyalás. A bűnpöze iratai egyelőre még a szegedi királyi táblánál vannak és így Winckler királyi ügyész még hozzá sem foghatott a vádirat megszerkesztéséhez.

§ Alkoholmérleg. A Pilis-Vörösvártól és Pilis-Szentivánon rummérgezés gyanus tünetei között augusztus 19-én elhalt Fakli Irén, Fakli Anna, Schvantner József és Schvantner Józsefné, augusztus 20-án elhalt Steánovics Péter és Schneider Károly, augusztus 21-én elhalt Ohn Koszta belső részei, valamint a lakásukon talált rummenyiséget dr. Aczél Nándor pestvidéki törvényszéki vizsgálóbíró kiadta vegyvizsgálás céljából dr. Felletár Emil orsz. vegyész szakértőnek. Dr. Felletár Emil a megejtett vegyvizsgálat eredményéről szerkesztett terjedelmes szakvéleményt ma terjesztette be a pestvidéki törvényszékhez a következő tartalommal:

A Fakli Györgytől, Schvantner Józseftől, Ohn Kosztától és Schneider Károlytól lefoglalt rumok sok metyl-alkoholt tartalmaznak, míg a Steánovics Pétertől elkobzott rumban, melynél csak 8 perc mulva állott be a határozott ibolya színreakció, jóval kisebb a metyl-alkohol tartalom.

A hullákból származott anyagok közül:

Fakli Irén belső, vérdusabb szerveiből kiszivárgott vérnek 50 grammnyi mennyisége az ibolya színreakciót még a szabályszerű határidőn belül gyengén, de határozottan konstataható módon eredményezte.

a Fakli Anna belső, vérdusabb szerveiből kiszivárgott vérnek 50 grammnyi mennyisége az ibolya színreakciót 5 percen belül már intenzív módon adta,

a Schvantner József vizeletének 51 grammnyi része 5 percen belül már intenzíve adta a metyl alkoholra utaló színreakciót, míg 40 gramm vére, ugyanazon módon kezelve, már 6 perc mulva elég erős színreakciót mutatott,

a Schvantner Józsefné vérének 20 grammnyi része 6 perc mulva adott határozott ibolya színreakciót,

Ohn Koszta vizeletének 50 grammnyi részéből 4 perc mulva tünt elő a határozott színreakció, míg vérének 30 grammnyi mennyisége 6 perc mulva jelezte félreismerhetlenül a metyl alkohol jelenlétét,

Steánovics Péter vizeletének 35 grammnyi része 6 perc mulva, vérének 45 grammnyi része pedig 7 perc mulva jelezte határozottan a metyl-alkohol jelenlétét.

Schneider Károly vizeletének 50 grammnyi része 9 perc mulva, vérének 30 grammnyi része 10 perc mulva adta a keresett színreakciót.

A metyl-alkohol jelenlétét tehát mind a hét hulla vérében, közülük négynek rendelkezésre állott vizeletében is, konstataálva lett.

Tekintve ezek után, hogy a nevezettek a részükre augusztus 18-án este kiszolgáltatott rumból való élvezés után megbetegedtek, nagyfokú szédülés, álmoság és gyengeség állott be náluk, mely állapot időleges javulásnak engedett helyet, melyet azonban csakhamar collapsus elváltott fel s miután az élet vége felé látásuknak elhomályosulása, illetve némelyiküknél teljes megvakulásuk következett be: a 15 hónapos Fakli Irén, a 6 éves Fakli Anna, Schvantner József és Schvantner Józsefné augusztus 19-én, Steánovics Péter és Schneider Károly augusztus 20-án, Ohn Koszta pedig augusztus 21-én meghaltak.

Tekintve, hogy metylalkohollal kevert pálinkától és rumtól a tavasz óta közel 70 ember halt meg Magyarországon, hogy tehát nem most elő-

ször szedte ez az alattomos mérge a nép sorából áldozatait, hanem már polgárjogot szerzett köztünk:

minden kétséget kizárólag megállapítottunk bizonyul az, hogy a fenti 7 személy halálát a bűnjel rumnak metylalkohol tartalma idézte elő.

§ Kifosztott nyaraló. Jankovics János pénzügyminiszteri tanácsos budai villáját Ferenczi János, aki a tanácsosnál régebben mint szolga volt alkalmazva, a nyáron kifosztotta. Rendesen eljárt az elhagyott villába, gyakran ott is aludt, s amit lehetett elvitt. Mintegy ötezer korona a tanácsos kára. Ferenczit végre elcsípték egy szép reggelen, mikor az elhagyott villában a miniszteri tanácsos ágyában aludt. A törvényszék három évi fegyházra ítélte Ferenczit, s ezt az ítéletet ma a királyi tábla is jóháhagyta.

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Tizenketedik nap. —

A legsikerültebbek egyikének ígérkezik az utolsóelőtti nap. Az egyes futamokra nagy nevezések és ezek közt a klasszis is képviselve van.

A nap legjobban díjazott futama a kétélveseké. A *Tenyésztők dija*, amely a meeting egyik legérdekesebb youngster-versenyét képezi, még tizenkilenc telivért gyűjthet startjához. Az idei pályázók ugyan nem érnek fel a múlt évi nyerő klassziséval, mert nem hiszszük, hogy Stixensteinhez hasonlóan az idei győztes a jövő évi Derby nyerője is legyen. Az állvamaradottak nagyobb része ugyanis igen kevés versenyképességet mutatott eddig. Fejedelem, Cap Horn, Tiburtio, Hajmáskér, Rákos, Add ide, Grimaldi II. eddig nem igen tudtak érvényesülni még gyengébb társaságban sem. Említésre méltóbb futása van azonban Gourmande, Ardelle, Paradenia, Szózat, Piroška és Pierettenek. Pónalitása miatt el kell állanunk *Szózattól* és képességéhez mérten rosszul áll sulyban *Piroška* is. Maradna még a már látottak közül *Gourmande*, mely májusban két ízben is igen szépen nyert, de a vert mezőnyben nem igen volt jobb képességű ló és ügyiátszik istállója sem nagyon bizik benne, mert 5:1-hez áll a fogadási listán. *Ardelle* csak egyszer indult és ekkor fejhosszal vereséget szenvedett a nagyartott Memittől, azonban a vert mezőnyben volt Semiramis, Bolero és Bonaccident is, mely utóbbi azóta igen szép javuláson ment keresztül. Ha nem állunk bizalmunkkal feltétlenül a Friar Lubincancca mellé, ezt azért teszzük, mert véleményünk szerint az 1100 métert hosszúnak fogja találni. *Paradenia* is még csak egyszer startolt ugyanolyan távra, mint az értékes dija és ezen bemutatkozása a legjobb ajánlólevél, mert nagyon jó társaságot hagyott maga mögött, melyek közt oly nevek vannak, mint Sanstache, Granville, Ikkal, Piroška és különösen Taranto, mely rá egy pár napra az Ujpesti díjban imponáló stílusban hagyott maga mögött jó lovakat. *Pierette* szintén mutatott már elfogadható formákat, de ezek egyike sem olyan, hogy akár Gourmandeal, akár Paradeniával vetekedhetne s így öt nem vehetjük mint nyerőt kombinációba. Hátra volnának még a sötét lovak, melyek ezek: Annexion, Kuoni pásztor, Cullinan, The Pride, Magnus Gubernator, Monitor s ezek közül *Magnus Gubernatorról* oly jó hírek kerüngenek és származása is oly előkelő, hogy startolása esetén neki adjuk az első esélyt. Összegezve az elmondottakat, odakonkludál véleményünk, hogy az idei Tenyésztők díját *Magnus Gubernator* nyeri meg *Paradenia* és *Ardelle* előtt. Jó futást a még nem futott *Annexiontól* várunk.

A *Rákosi handicap* a nap második jobban díjazott futama s az 1800 méteres távon nagy mezőny fog találkozni. A skála élén *Rouquin* áll 66½ kilóval, amit mi tulszigoru elbírálásnak találunk akkor, ha látjuk *Slavery* 61½ kilóját, mert az angol származású St. Serf-mén nagyon magas formákat árukt el. Jól állanak még sulyban a román *La Catharina*, *Kaiseruhlan*, *Sympathy* és *Floridsdorf* is. Szorosabb választás után mi a nyerőt *Floridsdorfban* látjuk, míg hozzá legközelebb *Kaiseruhlant* és *Slaveryt* várjuk.

Sportjelentőség dolgában szintén elül álló

futam a *Naphegyi dija*, melynek mértföldjén hároméves és idősebb lovak találkozhatnak korteher alatt. Legjobban nekünk a *Dreher-istálló* kiküldöttje, továbbá *Daffodil* és *Foglaló* tetszik és a verseny sorsát is ezek közé helyezzük.

A napot bezáró *Mező-díjban* csak kis mezőny indul, de azért egyike lesz a legérdekesebbeknek, mert a 900 méteres flyer-konkurrencziában nagyon gyors kezdősebességű lovak neveit látjuk. Ezek közt első helyen *Mi ez* fel fordul bizalmunk *Hazlemimi* előtt, míg meglepetést a rakoncátlan *Dámától* várunk.

Jelöltjeink:

- I. *Negropontes-ist.*—*Alabárd.*
- II. *Daffodil*—*Dreher-ist.*
- III. *Floridsdorf*—*Kaiseruhlan*—*Slavery.*
- IV. *Rivoli*—*Sansiache*—*Dezentor.*
- V. *Magnus Gubernator*—*Paradenia.*
- VI. *Egyedi-ist.*—*Formosa*—*Foolhardy.*
- VII. *Mi ez*—*Hazlemimi.*

KÖZGAZDASÁG.

Milyen lesz a szüret?

Budapest, szeptember 3.

Rossz volt a termés, rossz a magyar gazda kedve is. És a szüret nem ígérkezik bufelejtőnek: rossz lesz az is. A földmivélsügyi miniszter ma közzétett jelentése szerint legalább a m. kir. szőlészeti és borászati felügyelők igen szomorú állapotokat jelentenek a borvidékekről. Pusztít a peronoszpóra, a harmat, a penész, a jég, a fagy, a féreg: meglátogatta tehát az idén a nemes venyigét minden elképzelhető betegségre. És a csapás annál súlyosabb volt, mert az ellene való védekezést jóformán teljesen lehetetlenné tette a rendkívüli időjárás. Az augusztus 30-iki állapotokat jelző hivatalos jelentések egyébként így hangzanak:

Szekszárdi kerület. Tolna- és Somogy vármegyékben a peronoszpóra nemcsak a szőlő levélzetét, hanem a fürtöket is megtámadta, melynek a töké, a nagy esőzések, ködjárások és az ezt követő igen nagy hőség miatt az óvintézkedések dacára sem tudtak ellenállani. Az egész kerületben gyenge termés várható.

Pécsi kerület. Baranya vármegyében augusztus hónap folyamán lényeges változás nem állott be. A peronoszpórától megtámadott szőlőkben a beteg szemek összeszáradvá részint leperegnek, részint az ép szemek közé bekelődnek. A lombot is sokat szenvedett a peronoszpórától s így a szőlőnek kis czukortartalma lesz. Általában kis középtermésre van kilátás; ahol pedig ujabban jégverés is volt, ott csak genge termés ígérkezik.

Pápai kerület. Veszprém (Somlyó, Balaton mellék, s a többi hegyi és síkvidék), Győr és Komárom vármegyékben a szőlő fürtjének és a boglyoknak fejlődése nagyon visszamaradt ugy érésben, mint a nagyságban. Hegyvidéki szőlőkben mennyiségre nézve közepes, a sík vidéki szőlőkben pedig rossz termés várható. A minőség közepesnek ígérkezik.

A soproni kerületben a szőlőmoly és oidium kisebb kártételeitől eltekintve elég jónak ígérkezik a termés.

Pozsonyi kerület. Pozsony és Moson vármegyék kerületén a szőlő fejlődése a múlt évihez képest két-három héttel visszamaradt. A peronoszpóra csak szórványosan tett kárt. Az új, már termő szőlőkben jó közép, a régi szőlőkben ellenben gyenge termés mutatkozik. Átlagosan középtermés várható.

Nyitrai kerület. A szőlők állapota július közepé óta nem változott. Nyitra vármegyében közepes, Bars és Hont vármegyében gyenge, Esztergom vármegyében pedig csekély kivétellel rossz termésre van kilátás.

Egri kerület. A szőlők a tavaszi peronoszpóra infekció s az augusztusi nagy szárazság következtében gyenge állapotban vannak. A peronoszpóra Eger vidékén átlag 70-80 százalék, Pásztó vidékén 40-50, Gyöngyös vidékén 50-60 százalék kárt okozott. Az egész kerületben általánosan gyenge termés várható. Heves vármegyében kat. holdanként 3-4 hl. bornál több nem remélhető. Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében még ennél is kevesebb.

Miskolci kerület. Borsod vármegye hegyvidéki szőlőiben az utolsó hónapban lényegesebb változás nem volt. Augusztus hónap közepén a peronoszpóra terjedése megszűnt. A terméskilátás úgy mennyiségileg, mint minőségileg: rossz. Gömör és Kishont vármegyében mennyiségre nézve szintén gyenge termés várható.

M
vármeg
pett pe
fagyok
visszar
peronc
termés

Sz
ronosz
miatt
nőség
moki
sem j
többi
a bog
fonny

Sz
bogyó
rásban
gyenge

A
a per
akasz
nek. E
nak;
pedig
szállít
várhat

A
részén
ben a
csökke
desébe
sége
ható.

A
és Kis
tök bo
nem
megye
pes te
megye
lőkben
évi t
kilátás
lőiről

A
Torda
és Bes
a nagy
noszpo
lők n
kilátás

It
nagyta
ség sz
zett k
zár ala

Uj
vasut
uj vi
tárgya
mása
indulv
ágotai
fővona
Vurpon
vágány
vasutn
lőkéje
ként 2
részvé
200 K
részvé
fejlebb
Gusztá
Thalm
roly, K
dr. Or
Quittn
Andor,
bimak

M
árjegy
gazdas
követk
A
pásztá
ősi
kedvez
tozalla
nyel

Munkácsi kerület. Bereg, Ung és Szabolcs vármegyék területén az előző hónapokban fellépett peronoszpora pusztítása miatt (és a tavaszi fagyok miatt is) a szőlők fejlődésükben szerfelett visszamaradtak, augusztus hónapban azonban a peronoszpora megszűnt. Közepes minőségű gyenge termésre van kilátás.

Szatmári kerület. Ugocsa vármegyében a peronoszpora továbbterjedése a hosszúság miatt megszűnt, gyenge mennyiség mellett jó minőségű termés várható Szatmár megyében. A homoki és sikvidéki szőlők termése az idén számba sem jöhet. A hegyvidék egyharmad része jó, a többi gyenge szüretet ígér, a szárazság miatt a bogycók lassan fejlődnek, elvéve a tőke is fonnyad.

Szilágysomlyói kerület. A tartós szárazság a bogycók fejlődését megakadályozta. A tasnádi járásban gyenge közepes, a többi járásban igen gyenge termés várható.

A ménési kerületben (Aradvármegye területén) a peronoszpora terjedését a száraz időjárás megakasztotta, de a megtámadt részek teljesen lesülnek. Egyébként a fűrtök szépen telnek és lágynak; a kadarka már erősen szinesedik, az oporító pedig teljesen érett. Chasselas és passaioutti szállítás 23-ika után megindult. Középtermés várható.

A kecskeméti kerületben. Pest vármegye alsó részén, Csongrád-, Csanád- és Békésvármegyékben a peronoszpora, szőlőmoly és aszály egyre csökkenti a terméskilátásokat. A szőlő ugy fejlődésében, mint érésében el van maradva. Minőségére és mennyiségére nézve gyenge termés várható.

A nagyenyedi kerületben. Alsó-Fehér-, Nagy- és Kisküküllővármegyék területén a zsendülő fűrtök bogycói, részben a száraz időjárás miatt, eléggé nem fejlődhetek ki. Az említett három vármegye területén mennyiségileg gyenge közepes termésre van kilátás, azonban Kisküküllő vármegyében az elemi csapásoktól ment maradt szőlőkben közepesen felüli termés várható. Itt a múlt évi termésnek nem egész egynegyedére van csak kilátás. Ugyanez mondható Hunyad vármegye szőlőiről is.

A marosvásárhelyi kerületbe tartozó Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyékben a szőlőbogycók a nagy szárazság miatt nem fejlődnek. A peronoszpora és jégverés által okozott károkat a szőlők nem bírják kiheverni. Gyenge termésre van kilátás.

Itt említjük meg, hogy a Nyitra vármegye nagytapolcsányi járásába tartozó Nyitrabajna község szőlőiben a fillokszéra megállapítván, nevezett község határát a földművelésügyi miniszter zár alá helyezte.

Új viczinális. Nagyszében—Szentágotai h. é. vasut r.-t. cím alatt Nagyszébenben nemrégiben új viczinális vasúttársaság alakult. A vállalat tárgya: a m. kir. államvasutak Nagyszében állomása mellett létesítendő átrakódó állomásból kiindulva Hortobágyfalván át a Segesvár—Szentágotai h. é. vasut Szentágotai állomásáig vezetendő fővonalból és Hortobágyfalvánál való elágazással Vurpodig vezetendő szárnyvonalból álló keskenyvágányú gőz-, illetve motorüzemű helyi érdekű vasutnak kiépítése és forgalomban tartása. Alapítóké 3,249.200 K, mely áll 4.809 darab, egyenként 200 K névértékű és bemutatásra szóló törzsrészevényből, valamint 11.437 darab egyenként 200 K névértékű és bemutatásra szóló elsőbbségi részvényből. Az igazgatóság legalább 8 s legfeljebb 15 tagból áll; a mostaniak: Reissenberger Gusztáv, Schuster Márton, báró Bedeus Gusztáv, Thalmann Gusztáv, dr. Wolff Károly, Bock Károly, Pfalz Károly, Dörr Samu, Schöpp János, dr. Orendi Gyula, Albrich Adolf, Mandel Gyula, Quittner Vilmos, dr. Okolicsányi Zoltán és Szűts Andor, kik mindnyájan cégjegyzési jogosultsággal bírnak.

Mezőgazdasági helyzet. Az O. M. G. E. gabonaárjegyző irodájának tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetről szeptember 2-iki kelettel a következőket jelentik:

Arad. Az időjárás — eltekintve kisebbszertű pásztalesektől — általában száraz s a talajnak az őszi vetések alá való előkészítésére éppen nem kedvező. A kukorica- és répatermés kilátásai változatlanok. A dohány törése — közepes eredményen — a legtöbb helyen még folyamatban van.

Baja. Kedvező időjárás mellett csak most végződnek a cséplési munkák; gazdáink szántanak, a talaj még elegendő nedves. Tengeri már lassan érik, az eredmény kevesebb lesz, mint várták. Gabonautlet lanyha, hozatalok még soha ilyenkor ily csekélyek nem voltak.

Debreczen. A száraz, meleg időjárás miatt a kapásnövények szenvednek.

Győr. Az időjárás jó, a mezei munkák akadály nélkül folynak, a sarju és a többi őszi takarmány jó eredményt ígér. Nagyobb gazdaságokban jövő hét elején a rozsvetést megkezdik.

Kaposvár. A cséplés nagyobbára mindenütt befejeztetett; végeredmények: buza 870 kg., rozs 900 kg., árpa 880 kg., zab 720 kg., búkköny és borsó 1000 kg., tavaszi buza 730 kg.

Léva. Az időjárás borús és esős. A várva-várt csapadék a kapásnövényre nagyon jó hatással van. A gabonacséplés befejezéséhez közeledik, a tavaszi vetés jó termést, az őszi gyengét adott.

Miskolc. Meleg napjaink vannak, ma reggel és délután esőnk volt. Átlag gyenge a terméseredmény. A buzaszemek ugyan szépek, de a kereszt ritka volt, az árpa és zab bővebben fizetett, a takarmány is kevés.

Nagybecskerek. A folytonos meleg időjárás következtében a kukorica sokat szenvedett. Átlag 10—12 q-ra lehet számítani. Buza ára folytonosan hanyatlak. A malmok nem akarnak magyar búzát venni. Az orosz és román konkurrenzia teljesen hátraszorítja magyar búzákat.

Nagyvárad. A tartós szárazság sok kárt tesz a tengeriben, különösen a késői vetésekben, melyeknek egy része meg is semmisült. A takarmány és gyökörrepa is szenvednek a szárazságtól.

Nyiregyháza. Hosszantartó szárazság után augusztus 30 án viharral jött erős záporosóknak volt, mely ugy a késői tavaszakra, mint a vetési előmunkálatokra igen kedvező volt.

Nyitra. Az időjárás kissé lehűlt, gyakran zivatar van és gyakran, különösen éjjelenként esik. A cséplési munkálatok nagyobb részt befejeződtek. Az őszi szántási munkálatok megkezdődtek. A kapásokból közepes termés várható.

Pápa. Kapásnövényekre kedvező időjárás van s jó közepes termés várható. Kukoriczatorás e hó második felében veszi kezdetét, természetesen, ha az érlelő idő rosszra nem fordul.

Pancsova. A tengeri szépen érik, bár sok helyen, hol nem mélyen szántották és sűrűn ültették, a nagy hőség sok kárt tett benne. A törés 14 nap múlva veszi kezdetét és átlag 12 q várható.

Sopron. Az időjárás állandó hűvös, gyakori esőzésekkel. A kapások, valamint a szőlő szépen állanak. Meleg napokra volna szükségünk.

Szatmár. Szárazság állandó, a fejlődésekben visszamaradt tengerin már az eső sem segíthet. Rétek, legelők le vannak égve, lóherések és luczernások tenyészete fennakadva. Repczék igen szépen keltek, ezekre igen kellene az eső. Burgonya és takarmányrépa középtermést ígér.

Verscez. A későbbben bevetett tengerinek a beállott esőzés elkésve jött, ugy hogy míg egyes helyeken a hozam 10—12 q-ra tehető, míhol csak 5—6 q várható.

Zalaegerszeg. Az időjárás esős, kedvező a talaj előkészítési munkálatokra, amelyek általánosságban vissza vannak maradván. A szőlő érése kedvezőten, ugy hogy egy állandó, tartósan meleg szeptemberben nélkül a bornak minősége nem lesz.

Az „Adria“ biztosító új cégjegyzői. Az „Adria“ biztosító társaság legutóbb *Bruck* Zsigmond pénztárosát és *Kroó* Adolf főkönyvelőt cégvezetővé nevezte ki. Az „Adria“ leányintézete, a nemzetközi balesetbiztosító r.-t. pedig újból cégvezetővé nevezte ki *Krauszmann* József, *Allstädter* Béla és *Pap* Mór „Adria“ tisztviselőket, valamint saját tisztviselői közül *Sommer* Ödönt ruházta fel cégjogosultsággal.

Az osztályorsójáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

100.000 koronát nyert: 23570.
15.000 koronát nyert: 53507.
5000 koronát nyertek: 41910 62976.
2000 koronát nyertek: 17276 84012 98641.
1000 koronát nyertek: 29722 68561 72883.
500 koronát nyertek: 63 3083 4539 7875
8515 12237 15639 17414 19187 21662 22655
23772 28113 31315 34274 39796 40923 43130
45567 46186 50008 54083 57332 62621 63819
64671 65545 66864 68709 69822 74614 75273
75648 82157 86474 90211 90336 92541 94721
97341 98708 99129 101965 101174 107202
108143.

Egy „résztvénytársaság.“ Tagadhatatlan az, hogy a gazdasági élet szükségleteinek gyors ellátása céljából szükség van kis bankokra is, amelyek első sorban a kis egzisztenciák igényeit elégítik ki. A kis bankok alakulását, ha azok komolyaknak tekinthetők, örömmel köszönti mindenki, viszont azonban kevésbé örvendetesek azok a kis bankok, amelyek hangzatos címekkel és nagy programmal, de nevétségesen csekély alaptőkével alakulnak. Ilyen pl. legújabbban a *Kereskedelmi és Incasso R.-T.* A vállalat tárgya: activ követelések megvétele, ily követelések beszedésének átvállalása; névre szóló utalványok beszedése, továbbá nyilt- és jelzálogkölcsonók közvetítése. *Alaptőkéje: 10.000 korona*, mely 100 darab egyenként 100 korona névértékű, névre szóló részvényre oszlik. Az első igazgatóság tagjaiul az alakuló közgyűlés által megválasztottak: dr. Blantz Manó, Löwy Antal és Löwinger Adolf. Már most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy hány százalékkal akar dolgozni ez a résztvénytársaság, ha meg akar élni 10.000 kor. alaptőkéből?

Villamos vasutak bevételei. A budapesti közuti vasútvállalat társaságának folyó évi augusztus hóban 1.098,458 K bevétele volt, a múlt év augusztus havában 980,647 K. Az összbevétele folyó évi január 1-től augusztus 31-ig 8.170,621 K volt; a múlt év hasonló szakában 7.575,169 K. — A budapesti villamos vasut r. t. vonalain augusztus hóban 497,003 korona volt a bevétel. A múlt év ugyane havában 427,949 korona bevétel érték el. Ez év január elsejétől az összes bevétel 4.042,479 korona; a múlt évnek ugyanezen időszakában 3.665,349 korona volt a bevétel. — A *Ferencz József földalatti villamos vasuton* augusztus hóban 2777,339 szállított személy után 41.254 koronát vettek be. Ez év január elsejétől 2.772,716 szállított személy után 427,184 korona volt a bevétel.

A Rimamurányi harcz. Ma már egész tisztán kidomborodott, hogy a Rimamurányi résztvények körül ugyanazok a pártok harcolnak, amelyek a legutóbbi kavargás alkalmából állottak egymással szemben. Egyik oldalról a Rimamurányi bankjai: a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Wiener Bank Verein, a másik oldalon pedig a csoport exponense, a Krausz- és Bettelheim-cég veszi a papirokat, tekintet nélkül arra, hogy minő árt kérnek érte. Így aztán a Rimamurányi papírok állandó érdeklődés tárgyai, ami meglátszik azon is, hogy ma is 8 koronával emelkedtek 625 koronáig. Ezen az áron ma kb. 5000 drb résztvény kelt el.

Alapszabályjövahagyások. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a „Kelmefestők és Vegytisztítók Országos Egyesületé“-nek alapszabályait és a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a „Férfiszabó Munkaadók Szövetsége Budapesti“ alapszabályait az 1884. évi XVII. t.-cz. 150. §-a alapján jóváhagyta.

Iparostanfolyamok Fiumében. Fiumében rövidesen meg fognak kezdődni az iparos továbbképzőtanfolyamok. A technológiai iparmúzeum igazgatósága, az iparfejlesztési mozgalom ügyvivője, már régóta szándékozik a magyar kikötővárosban az iparosok továbbfejlesztésére lépéseket tenni, de a legjobb szándék is meghiusult a nyelvharczok miatt, amelyek lehetetlenné is tették hosszú időn át a tanfolyamok ügyének kedvező elintézését. — Most végre *Gaul* Károlynak a Technológiai Iparmúzeum igazgatójának sikerült elsimitani az ellentéteket és ilyenformán Fiumében még az idén meg fogják kezdeni az iparostanfolyamokat. Az ipari számtan, kalkuláció, az alkalmazott ipari mérési és szabadkézi rajz tanfolyamok, valamint az üzleti fogalmazás és ipari könyvviteli tanfolyamok nyitják meg a sorozatot, amelyet a ruházati ipari tanfolyamok fognak követni. Egy iparostanfolyamon már folyik is Fiumében az előadás, ez a hajógépészek tanfolyama, amelyre igen sokan jelentkeztek.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Résztvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székelyorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDE.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 3.

A készáru piacczon kifejezetten szilárd volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és jobb árak fizetésétől sem idegenkedtek. Így aztán meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 55.000 q buza kelt el — több mint felerészben magyar áru — a tegnapiaknál 10—20 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 28.70 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 26 korona 78 kilós szerb búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 10 fillérrel drágább, a tengeri és az árpa változatlan. Forgalmomba került: 700 q rozs 18.55—18.60 koronás áron, 1200 q zab 14.20—15.45 koronás áron, 300 q árpa 14.40 koronás áron és 2000 q tengeri 14.92 koronás áron. — A határidőpiacczon a mai üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál valamivel magasabb jegyzésekkel indult meg. Mindjárt kezdettől fogva igen jó vételkedv volt észlelhető, amely egyre fokozódott, mire aztán erősen szilárdult az irányzat és lényegesen emelkedtek az árfolyamok. Később élénk forgalom mellett mérsékelt ingadoztak a kurzusok, a zárlat szilárd maradt. Az októberi buza 6 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül, 26.84 koronán indulva, gyorsan 27.08-ig emelkedett, később 26.96-ig gyöngült, de újra 27.02-ig javult és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 24 fillérrel, az áprilisi buza 14 fillérrel, az októberi rozs 18 fillérrel, az áprilisi rozs 18 fillérrel, az októberi zab 2 fillérrel, a májusi tengeri 16 fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tozszaen a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.10—28.50
"	76	—	80	28.20—28.70
"	77	27.60—27.75	81	—
"	78	27.70—28.	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27.80—28.
"	76	—	80	28.—28.40
"	77	27.30—27.60	81	—
"	78	27.50—27.80	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.90—28.20
"	76	—	80	28.10—28.55
"	77	27.50—27.70	81	—
"	78	27.60—27.90	82	—
Bánsági	75	—	79	28.—28.25
"	76	—	80	28.20—28.55
"	77	27.50—27.75	81	—
"	78	27.70—28.	82	—
Bácska	75	—	79	28.10—28.50
"	76	—	80	28.20—28.70
"	77	27.50—27.75	81	—
"	78	27.70—28.	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	18.70—18.90
középmínőségű új	—	—	—	18.50—18.70
Árpa I-rendű új	—	—	—	14.35—14.65
II-rendű új	—	—	—	14.—14.20
Zab I-rendű új	—	—	—	15.20—15.40
II-rendű új	—	—	—	14.60—15.
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.10—15.30
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piacczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 1600 q 79.5 k 28.70 K, 100 q 79 k 28.30 K, 100 q 78 k 27.95 K.
Pestvidéki: 400 q 77 k 28 K.
Bánsági: 2100 q 77 k 28.20 K, 100 q 78 k 28 K, 300 q 78 k 27.85 K, 2750 q 77.8 k, 3000 q 78 k 27.50 korona.
Törökkanizsai: 3200 q 78.5 k 28.20 K, 800 q 80 k 28.50 K.
Törökbecse: 5800 q 79.3 k 28.30 K.
Pancsova: 1630 q 77.5 k 27.80 K.
Fejérmegyei: 500 q 78 k 27.80 K, 100 q 78 k 27.70 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 78 k 28.05 K, 200 q 78 k 28 K.
Szerémség: 100 q 75.3 k 26.70 K. rozsos.
Szerb: 500 q 78 k 27.10 K, 100 q 78 k, 100 q 78.5 k, 100 q 79 k 27.30 K, 5000 q 78 k 26 K.

Román: 2040 q 81 k 28.20 K, 5000 q 80 k 23.10 K, 4650 q 79.5 k 27.90 K.

Bors: 200 q 18.55 K kpf par., 450 q 18.60 K kpf par.

Zab: 100 q 14.45 K kpf, 200 q 14.70 K kpf, 100 q 14.60 K kpf, 200 q 14.70 K kpf, 100 q 15.30 K kpf, 100 q 14.20 K kpf dohos, 100 q 14.50 K kpf, 200 q 14.50 K kpf, 100 q 14.35 K kpf.

Árpa: 300 q 14.40 K kpf par.

Tengeri: 2000 q 14.92 K kpf ab Budapest.

A határidőüzletben köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza októberre 26.84—27.08—27.—

Buza áprilisa 27.20—27.42—27.34.

Rozs októberre 18.90—19.14.

Rozs áprilisa 19.54—19.68.

Tengeri májusra 14.14—14.28

Zab októberre 14.52—14.54—14.50—14.58.

Zab áprilisa 15.04—15.08—15.— K.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	27.02—27.04
Buza áprilisa	27.32—27.34
Rozs októberre	19.06—19.08
Rozs áprilisa	19.64—19.66
Tengeri májusra	14.28—14.30
Zab októberre	14.54—14.56
Zab áprilisa	15.—15.02

Budapesti gabonaforgalom.

1909. szeptember 1-ől 1909 szeptember 2-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	68443	5464
Rozs	5680	3091
Árpa	3460	4162
Zab	6370	954
Tengeri	68	314
Liszt	510	19510
Korpa	—	3402

Értéktözsde.

Az értéktözsden ma kissé lanyhább volt az irányzat, s a forgalom azonban nagyobbára a fennálló érdeklőségek lebonyolítására szorított, míg új üzletkötések csak egyes értékekben fordultak elő nagyobb mértékben. Ezért a két hitelrészvény, noha állandóan nagy élénkség uralkodott körülöttük, csak nagynehezen tudták az árfolyamukat föntartani, sőt később gyöngültek is kevésbé. A rimamurányi megint rendkívül sürgősen volt keresve és 616.25 koronás kezdő árfolyamát 625 koronáig tovább javította, ezenkívül a Déli vasut is élénk kereslet tárgya volt és 125.50 koronáról 129.50 koronáig emelkedett, később azonban 127.50-re gyöngült. Ezenkívül élénk érdeklődés mutatkozott az Adria iránt is, amely érték ma 423 koronáig javította az árfolyamát, továbbá a Danubius iránt, amely 332 koronáról 335 koronáig emelkedett. Forgalmomba került a mai nap folyamán: Osztrák hitel 663.50—664—661.50—662 koronán, Magyar hitel 767.50—768—764.50 koronán. Államvasut 755.75—753.50 koronán, Leszámitolóbank 485.50—486—485 koronán, Jelzálog 446.75—448—446.50 koronán, Rima 61.50—625 koronán, Városi villamos vasut 286.25—285 koronán, Közúti 588.50—587.50 koronán, Déli vasut 125.50—129.50—127.50 koronán. Adria 420—423 koronán, Danubius 332—335 koronán. Hazai bank 287.50—288 koronán, Salgó 590—591 koronán.

A előtözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 663.50—664—661.50, Magyar hitel 767.50—768—764.50—765.50, Osztrák-magy. államvasut 755.75—753.50. Leszámitolóbank 485.50—486—485, Jelzálogbank 446.75—448—446.50. Rimamurányi 616.25—624.50—624, Városi villamosvasut 286.25—285.50, Közúti vaspálya 588.50—588—587.50, Déli vasut 125.50—128—127 korona.

A déli tözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 662—662.25—662, Magyar hitel 766—765.50. Osztrák-magyar államvasut 754—753.75, Leszámitolóbank 485, Jelzálogbank 446.50, Rimamurányi 624—625, Városivillamosvasut 285, Közúti vaspálya 587.50. Déli vasut 129.50—127.50 korona.

Díjbitosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 5—6 korona, szept. hónap végére 18—20 korona.

Utötözsde.

Osztrák hitel 662.25, Magyar hitel 766.—, Államvasut 754.25, Leszámitoló 484.50, Jelzálogbank 446.50, Rimamurányi 625.—, Városi vasut 285.—, Közúti vasut 590 korona.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, szeptember 3. (Saját tudósítónktól.) Az előtözsde irányzata nagyon nyugodt és csak Déli vasuti részvény volt élénk lokális vásárlások következtében. Korlátok közt 3 százalékos Déli vasuti elsőbbség és petroleumértékek folytatták javulásukat. Skodnicza 15 koronával javult, Galicziai Kárpát-petroleum részvény emelkedése 8 koronát tett ki. Az üzleti forgalom csökkenése gyengítette az irányzatot. Hitel- és Alpési részvényekben realizációk fordultak elő. A déli tözsde tartózkodó irányzattal nyílt meg, az árfolyamok nem változtak, csak Rimamurányi részvény javult. A forgalom későbbi során az árfolyamok tartottak és Államvasuti részv. némileg emelkedett.

Tizenny órákor: Osztrák hitel 662.50, Landerbank 473.—, Bankverein 542.50, Union 571.—, Államvasut 765.—, Déli vasut 127.50, Alpési 697.50, rimamurányi 617.50. Magyar jelzálog 448, Prágai vasmű 2790, Galicziai Kárpát-petroleum 777, Skodnicza 944, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 282, Török sorsjegy 191.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 662.—, Magyar hitel 766.—, Anglo 305, Bank egyesület 542, Landerbank 472.75, Union 570.—, Magyar Jelzálog 447.50, Államvasut r. 764, Déli vasut 127, Dunagőzhajózás 1019.—, Alpési 699.50, Prágai vasmű 2792, Rimamurányi 624.50, Orosz járadék 100.45, Török sorsjegy 191.75 K.

Bécs, szept. 3. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 118.50, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 115.50, Magyar hitelbank részvény 765.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 623.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 412.—, Magyar koronajáradék 92.60, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.55 Magyar nyeresem.-kötv. sorsjegy 208.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzálogbank 447.—, Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, szept. 3. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.80, 4 százalékos osztrák arany-járadék 119.90, 1860-as sorsjegy 163.—, Osztrák hitel-sorsjegy 496.—, Angol-osztrák bank részvény 303.50, Bécsi Bankverein 539.75, Osztrák magyar bank 1772, Déli vasut 126.50, Dunagőzhajózás társ. 1006.—, Dohány részv. 388.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.37, Osztr. Lloyd 504.—, 4.2 szaz. ezüst jár. 95.75—925 Osztr. koronajáradék 95.75, 1864-es sorsj. 296.—, Osztrák hitelintézeti részvény 661.—, Union-Bank 568.50, Osztrák Landerbank 472.10, Osztrák-magyar államvasut 750.—, Elbe völgyi vasut —, Alpési részvény 698.50 20 frankos 19.07, Londoni váltóár 239.75, Lipótkohó 485.—, Török sorsjegyek 192.— K. Nyugodt.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg trissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-féle Haematogent! Óvás! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szept. 3. (Tözsdejelentés). A külföldi tözsdék jó magatartása, valamint az Amerikában bekövetkezett emelkedése a vasáraknak kedvező hangulatot idézett elő a tözsdén ugyannyira, hogy egyes bányaeértékek lényegesen emelkedtek árfolyamaikban. Ellenben felső-sziléziaiak tegnappal ellentétben ismét visszamentek. Hajózási részvények a Hamburg—Amerika Line kedvező jelentésére lényegesen javult. Ugyanígy javultak Trust-dinamit részvények is és villamossági értékek, melyek tegnaphoz képest magasabban jegyezték. A bankok irányzata nem volt egységes; azonban az áringadozások úgy fel, mint lefelé alig haladtak meg az 1/2000-ot. Vasutak közül déli vasut Bécsre, amerikai vasutak pedig New-Yorkra továbbra is javultak. Egyéb vasuti részvények árfolyama változatlan maradt. Járadékok jól tartották árfolyamaikat. Az üzlet későbbi menetében csekély áringadozások voltak feljegyezhetők. Csupán hajózási részvények javultak ismét lényegesen egész zárlatig. A készpénzpiac ipartermékeinek irányzata szabálytalan volt. Napi pénz 2 1/2 százalékos és az alatt, magánleszámitolási kamattal 2 1/2 százalékos

TÉLIKABÁT 35, selyem vagy angol béléssel **45,** prima ölt. vagy átmeneti kabát **30 frt.**

Csakis mérték szerint, elsőrangú kivitelben
Angol készpénzrendszerű uriszabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 116—59.

Berlin, (Zárlat) szept. 3. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék ...)

Frankfurt, (Zárlat) szept. 3. 4.2 száz.-os papírjárdék ...)

Hamburg, (Zárlat) szept. 3. 4.2 százalékos ezüst járadék ...)

London, szept. 3. Angol consol 84 3/8 ...)

Páris, (Zárlat) szept. 2. 3 százalékos francia járadék ...)

Uzleti tudósítások.

Sertéskonsumvársári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatósága.) Szeptember 3-án. Előző napi eladási maradvány ...)

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű ...)

Kőbányai sertés piac.

Budapest, szept. 3. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felül) ...)

Budapesti szurómarhavasár.

Budapest, szept. 3. Felhajtott 1285 darab élő borjú ...)

ékmárha, 0 drb élő bárány. Árjegyzések: elsőrendű élő orjúkért ...)

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Elektromágneses gyógyítás. Gyógyítványozók: Finsen-féle lviámpa fűrdők szivha) és veredényel-meszedés ellen. Elektromágneses gyógyítás ...)

— Rendelési d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 3. —

Kinvezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Paupert József budapesti X. ker. kőbányai állami főgimnáziumi h. tanárt ...)

a földmívelésügyi miniszter Báló András, Füsü Lajos napibéres muzeumi szolgálatát és Rezső János földmívelésügyi miniszteri kisegítő szolgát ...)

Végelgositás. A földmívelésügyi miniszter Németh János földtani intézeti ideiglenes minőségű hivatalsszolgát ...)

A helyettesek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Szőke Lőrincz kaposvári állami főgimnáziumi r. tanárt ...)

városi állami főgimnáziumi r. tanárt a budapesti VII. ker. István-uti állami főgimnáziumhoz. Arad Arpád német elemi iskolai tanítónót ...)

Pályázat. Gergelylaka községben (Sárosm.) posta-ügynöki állásra szeptember hó 10-ig lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: szept. 3, szept. 2, méter, szept. 3, szept. 2, méter. Lists water levels for various locations like Duna, Tisza, Körös, etc.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap — az Északi Felföld északnyugati felét, a Kis Alföldet meg a Tengerpartot kivéve — országszerte volt kisebb-nagyobb eső ...)

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz és nappal melegebb idő várható. (Sürgöny-prog: Száraz, enyhébb.)

Table with columns: Állomás, Szélirány és ereje, Hőmérséklet. Lists weather forecasts for various stations like Budapest, Debrecen, etc.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

HETI MŰSOR.

Table with columns: Aug.-szept., Nemzeti Színház, Vigaszínház, Király Színház, Magyar Színház, Föv. Városligeti Színház, Föv. Nyári Színház, Uránia. Lists weekly programs for various theaters.

ISKOLA KEZDETÉVEL

fiú és leányka

RUHÁK

dús választékban,
legujabb
kivitelben

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállítónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. és 3. sz.

Kérjen árjegyzéket.

KÜLÖNFÉLÉK.

A fehér holló.

Fehér mező felett sötét hollóserég
Kóvályog szerzetészét.
— Mögöttük szürke köd, — előttük éjbe főd
Mindent a gyászos ég.

Hahó, ki áll elő, — ki lesz oly vakmerő,
Aki előre megy?
— Nyugatra vak sötét, — keletre vészes ég —
Ki az, aki vezet?

Fehér holló vagyok, — szárnyam tisztán ragyog,
Megyek előre én!
— Sötét hollóserég fehér hollót követ
Az éj borus ködén.

— Keleten kél a nap, — a hajnal felkaczag,
Ragyognak a hegyek —
— Előre, — kénsí kár, — új tájak üdve vár,
Siessünk, bus sereg.

— Nézzék, a szemtelen! — a tolla szintelen,
És ő még szólni mer?
Még azt hiszi: vezet? — sötét hollóserég
Rajta, ne tűrjük el!

Gőgös, hiu nagyon, verjük gyorsan agyon
Mi közénk nem való!
— Lehull a hófehér, — szivéből hull a vér
A hangja elhaló.

— És halkán kél szava: sötétség csapata,
Utánnam jöttetek!
— Mindig fehér valék, — s bár téptek szerze
[szét:]

Holtan is az lesztek!

Horváth Ákos.

(Légújóruok pókhálóból.) Egy német szaklap legutóbbi száma hosszabb cikkben foglalkozik a pókhálóból készült szövet előnyeivel. A cikk írója szerint egyetlen rostanyag sem bír olyan érzéketlenséggel az időjárás befolyásával szemben, mint a pókháló, amelyre a nedvességnek nincsen semmiféle hatása. A természet, mint tudjuk, a

pókot nagyszámu körtealaku mirigygyel látta el, amely a pókhálónál anyagát termeli. A mirigyekben feltalálható pókhálószerű anyagát a kémiai analízis csupán különböző szigmentek összetételének találta. E szigmentek közül azonban egyetlen egy sem mutatja a rostos szövetek tulajdonságait, mert a levegővel való érintkezés után sem keményedik meg egyik sem, csakis abban a pillanatban, amikor a pók szőrös szövőszerkeivel összefonja a különböző mirigyek anyagát, áll be kémiai reakció, vagyis összekötés, amelynek az a következménye, hogy a nedves anyagok eltávoznak és a fonál megkeményedik. A mirigyek kocsonyaszerű anyagának kémiai összetétele ugyan még ismeretlen ugyan, azonban bizonyos, hogy éppen ezen a kémiai reakción alapszik a pókhálószerű anyag megbecsülhetetlen tulajdonsága, hogy a nedvesség iránt nem mutat fogékonyságot. Ezenkívül igen becses tulajdonsága a pókhálónak, hogy rosszul ég. Eppen ebből következik, hogy mily fontossággal bír a pókhálóból készült szövet a légújóruokban. A légújóruok terén elért sikerek, de még inkább a sokkal számosabb kudarcok igazolják, hogy mennyire szükség van egy teljesen kifogástalan ballonanyagra. Különösen szomorú, de annál meggyőzőbb bizonyítékot szolgáltatott erre a legszorgalmasabb kísérletező, gróf Zeppelin, aki nem egyszer csak azért nem volt képes ballonjával felszállni, mert annak burkát és köteleit az eső teljesen átáztatta és napokra volt szükség, míg a nedvesség elpárolgott. A pókhálóból készített légújóruok és kötelek a következő előnyöket fogják felmutatni: Minthogy a pókhálónál öszörte könnyebb, mint a selyemfonál, lehetővé válik a burkolatot és a köteleket sokkal vastagabb, tehát stabilabb minőségben előállítani. Azonkívül a köteleket sokkal sűrűbbé és így biztosabbá tehetik, mint ma a kenderkötelek alkalmazásával. Ezzel a ballonok nyernek stabilitásukat. Mindezek a másképpen élő nem állítható előnyök már is arra indították a német gyarmati kormányt, hogy a pókhálószerű szövet előállítására szükséges nyersanyagot nagyobb mértékben állítsák elő. Hogy a nyersanyag beszerzése nincs oly nagy nehézségekkel egybekötve, azt bizonyítja az a tény, hogy a legjobb anyagot előállító pókjaikat Afrika belsejében óriási számmal fordulnak elő. Az állatok által készített nyersanyag Afrika egyes részeiben oly óriási mértékben található fel, hogy egyes helyeken a pókhálónalakkal átszórt rengetegeken alig, vagy

egyáltalában lehetetlen áthatolni. Gyakorlati kísérleteket már régebben végeztek, mert már az 1900. évi párisi világiállításán is voltak pókhálónalából készült szövetek láthatók. Sőt egy pókháló-szövetből készült teljes kosztüm nagy bámulatot keltett a kiállítás látogatói körében.

(A világ legfiatalabb kereskedőasszonya.) A new-yorki gyermektörvényszék előtt a napokban megjelent mr. Louis Stano felesége. Más törvényszék előtt nem jelenhetett meg, mert Stanoné már asszony ugyan s mint üzletasszony havonként megkeres 400 dollárt, de még csak 15 esztendő. A fiatal asszonyka mesterséges tollakat és virágokat gyárt s számos munkánót foglalkoztat, kik mind oly fiatalok, mint ő. A napokban megjelent a gyárban George Daniels gyárfelügyelő s mivel a munkánók közt egy sem volt idősebb 15 évesnél, vagyis mind gyermek volt még, Stanonét bepanaszolta a munkásvéd-törvény áthágása miatt, mely gyermekek alkalmazását a legszigorúbban megtiltja. Mivel azonban a rendes bíróság „gyermekek” ügyével nem foglalkozik, az esetet a gyermektörvényszék elé utasították. E különben apró ügyekkel foglalkozó törvényszék előtt Stanoné kijelentette, hogy ha követelik, hát elbocsátja valamennyi munkánóját s csakis nagykorúakat alkalmaz, s mivel mint gyermeknek neki sem szabad dolgoznia, hát majd csak az emelvényre ül s fel fog ügyelni a munkásokra. A gyermekasszony férje csak 17 éves s trombitás egy zenekarban, de sokkal kevesebbet keres, mint vállalkozó szellemű fiatal felesége.

(Részvénytársaság a szép hang kiaknázására.) Egy londoni lapban olvassuk: Ausztráliában részvénytársaság alakult oly célból, hogy egy széphangu, de szegény leányt énekesnővé kiképeztesen és azután a hangját értékesítse. A részvénytársaság alapítókéje ezer font sterling, egy-egy font részvényenként. A társaság a leányt Párisba küldte, ahol madame Marchesi énekiskolájában fog tanulni. A jövődi primadonna az ingyenes taníttatásért arra kötelezte magát, hogy kiképezte után Ausztráliában meghatározott számú hangversenyen föllép, amelyeknek a jövedelme a részvénytársaságé lesz. Ezekről a hangversenyekről a részvényesek nagy anyagi sikert várnak és már előre számitgatják, mennyit is fogja felülhaladni az osztalék a részvények névértékét.

SZINHÁZAK

Szombaton, 1909. szeptember 4-én

Nemzeti Színház

Antigone.
Tragédia, írta Sophoklész. Fordította Csiky Gergely.
Kroona
Euridika
Ismene
Antigone
Ismene
Tircias
Or
Hírnök
Szoiga

utána
Képzelt beteg.
Vígjáték 3 felvonásban. Írta Mollière.

Argan
Belina
Angélica
Louison
Beralde
Cléante
Dafodius
Furgon
Beurant
Bonnoloi
Pometto

Kezdeté fél 8 óraker

Vigszínház

Először
Zsirus ügy.
Bűnösök 3 felvonásban. Írta Hennequin és Veber.
La Chembette
Mária Zeppa
Robert
Yvett
Yvett a leányok
Biffant Gaston
Chabory Michel
Le Camut
Szanna
De Rocamadour
Pumard
Vinoche

Kezdeté 1/3 óraker

Főv. nyári színház

Hajnalodik
Dráma 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 óraker

M. kir. Operaház

Zárva

Király Színház

Táncos huszárok
Operett 3 felvonásban. Írta Ralna Ferenc és Szirmai Albert
Hubert Egon
Von Flöben
Von Saarburg
Von Dennonvitz
Von Stackenberg
Heibrück, kadei
Canisius Voit
Horma, felesége
Thea, a lánya
Dürrenstein
Erna, a felesége
Edo, a szíriánus
Dr. Frohlocker

Magyar Színház

Almodozók
Színmű 3 felvonásban. Írta Fényes Előd és Samu dr.
Kenéz Gergely
Klotild, a leánya
Kenéz Lőrincz
Kosbor István
Ervin

Urania Színház

Az országos színművészeti akadémia színiiskolájának gyakorlati előadása.
Kezdeté 1/3 óraker

Főv. Városligeti Színház

A Smokk család
Bűnösök 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 óraker.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Halálgrás a Dunába. Kankovszky Artur, Magyarország bűvész bajnoka. (Saját felvétel.) — Kakaó-termelés Nyugat-Indiában. — Gyermekek. — Madár az aranykalitkában. — Női kalapdivatok. — A zsebkendő. — Fegyvertársak — A mérgezett bobonok. Az előadások hétköznapokon d. n. 5 óraker, vasár- és ünnepeken 3 óraker kezdődnek.

CIRKUSZ BEKETOW
Városliget. Telefon 107-46
Ma és a következő napokon este 7/8 óraker.
Fényes Elődadás új műsorral.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 óraker az új szenzációkkal bővült kolosszális szeptemberi műsor

A szerencseszám. A legkacagatóbb bohózat.

A bős Teréz. — Egy apa, aki beirat.

A palkovnik előtt. — Drama. — **Cigányország.** — Operett. —

A night in Dreamland. Varjas Antal új Zerkovits nótái. — Solti, Boross, Kabók. — A Vénus leányok és még 13 attrakció. — Ejjel 12 óraker a ragyogó tűkörtömbben: **ROYAL-CABARET.** — Ének és tánc előadás. — Keringő-verseny. — Cigányzene reggel 5 óraker.

Szeptember 7-én újra Budapestre jön a Faun és Nimfa!

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE

Bálint Dezső igazgatása alatt.
Ma és minden este 9 óraker

az óriási sikert aratott szenzáció szeptemberi műsor.
2 francia bohózat; Baráti köles. — Az a szegény Timóti! 4 aktuális tréfa: A kenyérgyár. — Az orvoskongresszus. — 20 új kuplé: A szamat beirtattam. — Az égi tűz. — Dinom-dánom, sum, sum, sum! — Ejjeli betérés. — A bankhivatalnok. — Csináltasson... stb. stb. Előadás után **ROUT** a társalgó termelben.

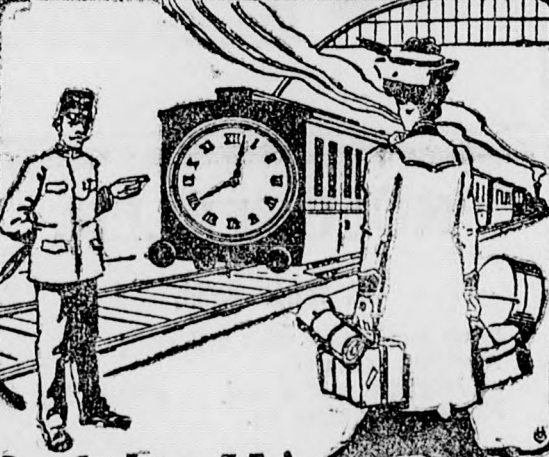
PARISIANA MULATÓ
Márványpalota. Szerecsen-utca.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.
Szenzációs műsor! Ma Szenzációs műsor!
Mabel May-Yong JAMAGATA
a világhírű kigyótáncos. két japán hercegnő.
Kondor Ernő a jeles magyar zenészerző ez komikus és még 15 elsőrendű attrakció.
Előadás este 10-11 óráig. Reggel 5-ig táncmulatság. Helyárak: Páholy 12 K, helypénz 2 K, éjjel 1 óra után 1 K. Jegyek egész nap előre válthatók a PARISIANA pénztáránál.

FOLIES CAPRICE
téli helyiségei Révay-utca 18. Főrendező: Igazgató: Leitner és Keleti TELEFON 14-22. Rott Sándor
Ma este fél 9 óraker! Megnyitói ünnepi előadás. 10 óraker
Falusi erkölcsök
tréfás vidéki történet. Írta Satyr. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 óraker:
Die Actien Republik
Államkép. Írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Továbbá Werner Teresi és Springer Armin ugymintr Trebitsch Sándor új színi műsorával.
Nappali pénztár Révay-utca 18. d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig, ugymintr Sopronyi nagytársulat Rákóczi-ut 1. sz. 12 óra után az 1-3. emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének-tánc-attrakciók fellépnek.

Alkalmi vételt butorok, szőnyegek, csillárok-ban
ajánl szép és finom porzsa.
a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház
VI., Lázár-utca 3.
(SAZILKA KÖZELÉBEN.)
Jegyeseknek fontos! Véteikényszer nélkül mindenkinék meatekinteni ajánlatos.

ÖN BÉREL KIDOB
egy ócska zongorát vagy pianót és havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjára, végre pénzét kiadta, zongorája nincsen.
HA FIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb érzékszervekkel szerelt zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem kötelezettségbe barmkövetkezőnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak
„MUSICA“ részvény-társaság
(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepén.
Ezeken kölcsönkült legköltségtesebb grammofon- és művész-lemezek felárusítása.
Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.
(Király-utca sarok, az Országos Zenekadémiához közelében.)
Telefon 4-31.
Zongorák becseréltése, javítása, hangolása legkülönbesebb. Fenti rendszer kedvezményében egylőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Bloch Kálmán
zongoraművész és zeneszerző igazgatása alatt álló
„Hazai Zenekonservatorium“
országos magyar királyi zenekadémiái előkészítő tanfolyam középiskolai internátussal.
VI., Szondy-utca 42/c. I. em. és VIII., Rákóczi-ut 51. szám I. em.
A növendékek nyilvános polgári vagy felsőbb leányiskolába járnak és iskolán kívüli idejükben az internátusban gondos nevelést, kitünő élelmisézt és tanulmányaikban szakserüli támogatást nyernek. A zeneoktatást a legfelsőbb kiművelésig áll. képzett oktatók és elsőrendű művészek végzik. A német, francia és angol oktatáson kívül olaj, aquarel, selyem és porcellán festést is a legkitünőbb művészek tanítják.

Lekéssett!
mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járású órákat

POLGÁR KÁLMÁN
művésznél
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre is vásárolhat szíriánus szabott áron.
Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy képes árjegyzék ingyen és barmmentesen küldeték

Most jelent meg!
Tátrakalauz
Utmutató a Magas Tátrába és a tátravidéki fürdőkhöz. — A Magyarországi Kárpátgyógyászat közreműködésével szerkesztette dr. Szontagh Miklós, átnézte dr. Jármy László. Térképpel. Negyedik kiadás, ára 2 kor. 40 fill. Singer és Wolfner kiadása Bpeston, VI., Andrássy-ut 10.
Ugyanott jelent meg a Kassa-Oderbergi Vasúti személyszállító vonatainak
Zsebmenetrendje
Érvényes 1909. május 1-től. — Ára 12 fillér, minden könyvkereskedésben kapható.

Dr. Batizfalvy I. Z., főváros legelső FOGORVOSI INTEZETE
áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.
Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak aranyhídak, koronák. Tartós fogtömések. Jól használható fogszorók elhelyezése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. VI., Hagymező-u. 17.
Georg Neumüller
müncheni kómikus.
PALMA-NATHAL
??? Ember-e vagy majom ???
továbbá 10 különlegesség.
Az előadás kezdete 8 óraker.
A télközben reggeli 8 óráig **VOROS ELEG** cigányzenekara hangversenyez.
Jegyekétél 10-1 és 3-6 óráig, péntektől, augusztus 18-tól kezdve, a nappali pénztárnál.

STEINHARDT-MULATÓ
Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Ma és mindennap
A FEKETE FRANCZI. Bohózat, írták: Gilnger és Taussig, ford. Steinhardt. 11 óraker:
CSINGILINGI! Bohózat, írták: Gilnger és Taussig, ford. Steinhardt. 11 óraker:
Továbbá Steinhardt és Gyárfás fellépnek magán-szíriánusokban, valamint Madame Darlay et Son Danseur Bady apache-táncosok, Becarusos olasz utcai énekesek, Lotines komikus tornászok.
Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68. és 69. Konti J.-né dohánykülönlegességi áruházban, Andrássy-ut 29. kaphatók. Esti pénztárnyitás 7 óraker. A romek télközben cabaret és tánc. — Belepődj minc. — Izzetes magyar konyha a híres Balázs vezetésével.

A vadászati idény
 beköszöntével ajánljuk
 a választékú és elsőrendű minőségű
 vadászfegyvereinket,
 melyek csekély havi
 részletfizetés mellett
 beszerezhetők.
Aufrecht és Goldschmied
 fegyverárúháza
 Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon
 földbirtokra, jövedelmező,
 fővárosi, vidéki, városi és
 Budapest környékén levő
 birtokokra I., E., III., he-
 lyen 15-60 évig törleszt-
 hető. Személyhielt tisztvi-
 selőknek gyorsan eszkö-
 zöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Bu-
 dapest, Teréz-körút 1/a.

Az Athenaeum Irodalmi és
 nyomdai részvénytársulat
 kiadásában megjelent:

A szemérem
elleni bün-
cselekmények.

TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜN-
 TETŐJOG KÖRÉBŐL

Írta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN

budapesti ügyvéd.

Halász Zoltán dr., a kiváló
 krimináljogi, eme rendkívül
 érdekes és feltűnő hazánk
 uttörő munkája nemcsak
 jogász körökben, hanem
 a művelt laikus közönség
 között is méltán kell fel-
 tűnnet. Akik a *nemi élet*
 körébe tartozó cselekmé-
 nyek jogi elbírálása felől
 kimerítő tájékozást óhaj-
 tanak nyerni, azok a kül-
 földi hasonló termékek
 között sem találhatnak ehhez
 fogható kimerítő és alapos
 munkát.

A KÖZEL 460 OLDALRA
TERJEDŐ KÖTET
ÁRA 10 KORONA.

Megrendelhető úgy a kiadó-
 hivatalban (VII., Rákóczi-ut
 54. sz.), mint minden hazai
 könyvkereskedésben.

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest

V. Ferenc József-tér 5-6. (saít- palotában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk
 szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham
 ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi Igazgatótanács:

Gróf Andrássy Géza v. b. t. országgy. képvis., elnök.
 Batthyány Tivadar gróf országgyűlési képviselő,
 Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő,
 Dr. Gerenday György kincstári jogügyi főtanácsos,
 Karátszony Jenő gróf v. b. t. országgy. képviselő,
 Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:

Beckett A. Reginald

Schuk László

Vagyondíjazás 1907. december 31-én 235,857,564.85 K
 Érvényben levő biztosítások — 600,000,000.— »
 Biztosított feleknek kifizetett — 564,528,665.95 »
 Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 27,438,085.10 »

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok
 Budapest-Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság
 közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. szept. hó 5-én
 azaz vasárnap az idén az utolsó rendkívül olcsó és kény-
 elmes kirándulási hajójáratokat fogja fentartani Bpest-
 Vác-Nagymaros között. Indulás Budapest-Petőfi-tér-
 ről 8 óra délelőtt és 2.30 óra délután; Budapest-Bat-
 thyány-térről 8.05 óra délelőtt és 4.30 óra délután;
 Óbuda-ról 8.20 óra délelőtt és 2.50 óra délután. —
 Erkezés Vágra 10 óra délelőtt és 4.30 óra délután;
 Nagymarosra 11 óra délelőtt és 5.30 óra délután. —
 Indulás vissza Nagymarosról 11.30 óra délelőtt és
 8 óra este; Vácról 12.15 óra délel. és 8.45 óra
 este. — Erkezés Budapest-Óbudára 1.10 óra délután
 és 9.40 óra este; Batthyány-térre 1.25 óra délután és
 9.55 óra este; Petőfi-térre 1.30 óra délután és 10 óra
 este. — Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai
 a következők: Budapest-ről Vágra vagy megfordítva:
 I. hely 60 fillér, II. hely 50 fillér; Budapest-ről Nagy-
 marosra vagy megfordítva: I. hely 1 korona 20 fillér,
 II. hely 80 fillér; Vácról Nagymarosra vagy meg-
 fordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér. — Négy
 és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek
 és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, ka-
 tonák (legénység) a II. osztályon féláron; a m. kir.
 állam- és udvari hivatalnokok a szabályszerű igaz-
 olvány alapján az I. osztályon II. osztályú jeggyel
 utazhatnak.

Azonkívül az utazó közönség kényelmére való
 tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és
 pedig: Budapest-ről Nagymarosra és vissza: I. hely
 1 korona 80 fillér, II. hely 1 korona 20 fillér; Vácról
 Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 10 fillér,
 II. hely 75 fillér. Fenti járatok alkalmával egy nagy-
 s minden kényelemmel ellátott termes gőzös köz-
 lekedik, melyen a közönség eső ellen is védve van.
 A hajón jó vendéglő van polgári árakkal s pontos
 kiszolgálással. Nagymaros és Visegrad között csa-
 vargőzös közlekedik, melynek állomása Nagymaros-
 son közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e
 járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy
 erről a társulat idejekorán hirdetést fog közzétenni.
 A forgalmi igazgatóság.

BORHEGYI BORVIZ
 SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÖGY-
 ÁSVÁNYVIZ. LITHIUMTARTALMU. —
HUGYHÁJTÓ.
 TIZ PALACKOT MÁR HÁZHOZ SZÁLLITUNK.
 FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI és KIVITELI R.T.
 BATHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

958. sorozat **Bon 028. szám**
Polgár Sándor
 m. kir. szab. nyert orvos m. u. és köztörzsész
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett
 minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt
 százalékos nyereségvezményt adni az ered.
F. Bergerand fils,
 párisi különlegességek
 (óvszerek) gyártmányából. Kimerítő
 képes árjegyzék díjmentesen, zárt le-
 velben küldetik.
 Kivágott az „Egyetértés”-ből. 25705

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK.
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK
A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-és MŰRÁIS
 üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.
 VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

Alkalmi Butoráruház
 Legolcsóbb bevásárlási forrás buto-
 rok, garnitúrák és szőnyegekben!
BALASSA ES RÓNA
 " butoráruház "
 Budapest, VI., Eötvös-utcza 17. sz.
 " (Andrássy-ut sarok.) "

VSZTOJKAI
 A LEGKIVÁLÓBB LUGOS SÓS SAVANYÚVIZ
 GÉGE ÉS TUDÓHURUT ELLEN
 CUKORBETEGSÉGEKNÉLSPECIFICUM
 TIZ PALACKOT MÁR HÁZHOZ SZÁLLITUNK.
 FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI és KIVITELI R.T.
 BATHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

„Matteine“ vállalat 6 óra alatt **poloskáit** egy évi jótállással Videkre gép és
 végleg kiirtja. Király-u. 16. Telefon 161-38. anyagszállítási

E hirdetés rovatban minden szö... egyszerű beiktatása költséges... betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szö... egyszerű beiktatása költséges... betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkivül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

3 koronáért

szép csémege-szöllőt szállít postán 5 kilós kosárban (kb. 4-4 1/2 ko. utánvéttel Szöllősy Imre Kecskeméti, VIII. ker., 188. sz.

URAK VIRGO

főlöles a gummi az ideális ÖVSZER három dobozzal 3 koronáért portómentesen és diszkrétan küld: Markbreit, gyógyszerész, Budapest, Dohány-utca 84.

Csodaerős!

Gramofon, 200 koronás, vadonat új, 16 torintért eladó. Duplaemlék. Nyár-utca 5. ajtó 5. 5808

Házfelket veszek

a VI. vagy VII. kerület forgalmasabb pontján 150-300 m²-es nagyságú, közvetítő-ügynökök kizárásával. Ajánlatokat „Pénzember” jelleggel a kiadóba ember.

Csemege-szöllőt

Saszi fajok métermázsánként kosarastul 42 koronájával előleg beküldéssel postakosaraként 280, 6-szi duránzi barackot remek példányokat befőzésre 3.40. Gyümölcskivitel Csongrádról. 27755

Káposztának száza

hattól 8 forintig, görög-dinnye hattól 10 forintig, cukorkáinnye tiztől 15 forintig mindannyi nemes fajok, paprikának, ugorának száza 1 frt, paradicsom mázsája 10 frt. Almának, körtének, szilvának 8-tól 12 forintig, bármelyikből postakosaraként 1 forintjával előleg beküldéssel. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktattott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1868-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezéket-tá más hirdetésünket előlno újabb tanfolyamok-eB független. Telefon 64-68 lútrítások egész napon át.

Pénzi röglön

butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvek-re és kereskedelmi árakra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza

Tauber

VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

Pánzszerények

és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkivül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Soványág

Az egyedül eredménytől kísért háziasszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek zablat. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Versenyesség, gyengeség, idegesség ellen és nyomorba-jóknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiváltottva: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készítők: Jemelák minden ország-ból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Pórtár: Szász Mór 5. Budapest, VII. kerület 11. sz.

Réz és vasbutor

gyári áron, réz hálózobba berendezések a legkisebb amerikai módszer szerint készítve és férgmentessé tételének egyedül gyárosan legolcsóbb gyári áron ajánl Weisz Jakab, Budapest, Andrassy ut 77. (bejárat Rózsau-tca-ban.) 27644

BUTOROK

áló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétele Wechsler Karoly né VI., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok.

Pótvizsgálatra

javitóra, póterettségére, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Szárdel Tantólyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

Csemege-szöllőt

remekszép nagy szemű chasselas muskotálylival, vagy válogatott legjobb ószi-barackot 5 kilót 2 1/2 koronáért, zamatos körtét, legfinomabb asztali vagy rétesalmát, édes beszteceit szilvát 2 koronáért szállít Müller I. szőlő-birtokos Kiskunhalas.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktári szőnyegek, függönyök, torniók, csillárok, vas-és rézbutorokban. GROSZ SÁNDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, eszlótt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Legjobb likörök

és rum készíthető kivonataimmal. Egy üveg ára 80 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve küldök. Arjegyüket kívánat-ra. Róthy Béla gyógyszerész Béke-Usaba. 27180

Róthy

név látható a valódi pe-mestéri csukorka minden egyes darabkáján. 26798

Ingóságokat

értékesítő és beraktá-rozó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Kész-pénzlelleggel beraktá-rez bármilyen ingó-ságokat, berendezése-ket mintaszerű raktá-raiba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

A legelőnyösebb részlegzetese

zongorát, pianinót, ozimbalmot, hegedűt

bankhitel

úján kizárólag csak REMÉNYI nagy magyar bankjelenében. Prospektus és Arjegyűk ingyen. Budapest, Király-u. 58.

Singer női

varrógépet 27 forintért karika-hajót 40 forint-ért, centráló-ból 48 forintért. Iparos gépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidék-re arjegyűk in-gyen. Krassz Henrik varró-gépgyári raktár Budapest, IV. Veress Péter-utca 40. házi s. Víztorlatóknak árcsokor.

Chasselas csemege-szöllőt

bérmentve 5 kg. kosarak-ban 3 kor. 50 fill.-ért szállít Wigner Géza. Orosháza.

Tankönyveket és Segédkönyveket

vegyen Magyarországról legelső és legnagyobb tankönyvkeres-kedésben

LAMPEL R.

könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-ut 21. Itt kapható az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereske-delmi- és magániskolákban s a szakiskolákban haszná-latban levő minden tan-könyv és segédkönyv a legújabb kiadásban.

Postai megrendelések a be-érkezés napján azonnal el-intéztetnek. A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek legy-zekét kívánat-ra készséggel megküldjük. LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Koporsó asztalosok

részére mindennemű ko-porsók díszítései összesen temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánat-ra in-gyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Brilliantot,

aranyat, ezüstöt, ékszer-t és röplépet veszek és eladok. Kértesz ókszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-43. —

Ingyenes gépirás-tanítás.

Kedvezményes magyar, né-met gyorsírást-oktatás. A „Stenografia” Országos Ga-belsberger magyar, német gyorsíró- és gépiráskölté-ban okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai ta-nárok vezetése alatt havi-ment ujj gépirást, gépirást és sokszorosított tanfolya-mok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvviteli kereske-delmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és széprás. Díjtalan és biz-tos állásközvetítés. Tan-órák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírás sürgős esetben egy hónap alatt is megtanulható. Kü-lön órák. Sokszorosító és másoló berendezések leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb fel-tételek mellett. Utóiratok naponta vannak az intézet helyiségében kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert nevezéseit újabb megkezdészté módon utánozzák. Tájékoztá-tét szívesen küld az igaz-sátság.

Zálogszedulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 ko-ronáig költségmente-sen kiváltak és teljes értékét ki fizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella - utca sarok. 27505

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Perenczok tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberou-dezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol bőrgarnitúrák és szalonbutorok, keltől — szőnyegek, csillárok — Telefon 62-12.

Vasbutor.

Rézagy 85 lit, gyermek-ágy 11, összesukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, réz-garnis 2.50. Összesukható tábori ágy acélsodrony-nyal 8.—, sodronyfonat kerítést, vaskeput legol-csóbban számsz Htoker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon-22-66. 26875

Zálogszedulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes ér-tékét ki fizetem. 756 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 9. szám.

Most jelent meg.

Ebtenyésztés, kézikönyv ebtenyésztők, vadászok és ebkedvelők számára. Irta és száz ábrával állatta MONOSTORI KÁROLY állatorvos, a m. kir. állatorvos-főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.

Szerző 3000-ik szakmunkája.

Ára 4 K 50 I.

Az első magyar ebtenyésztési kézikönyv!

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál. Budapest, VI., Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Egységletes teljes levezetése összes hirdetésemnek

Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz.

Legújabb rendszerű benzínmotorokról tessék díszárjegyzékét kérni.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármilyen méretben és alakban, igaz ol-csón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberen-dezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegy-zékét kívánat-ra ingyen küldi: Budapesti Paszo-mánygyár, Nagymező-utca 8. szám.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kerkerítések, koromtápolok, kohelmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór építélet-bontós vállalkozónál BUDAPEST, Mádor-u. 72-74. Flók-tízlet Visegrád-u. 27.

Kocsi arnosarnok

VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legna-gyobb kocsi raktára Arjegyűk ingyen és bérmentve. 26888

Saját gyártmányú fűrdőka-

dak 14 kor.-tól feljebb; fűtő-tűz-kadak 60 kortól feljebb. Kivál-talok mindenféle kúszvatnyuk és házi vízvezeték-berendezé-kei legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF

Budapest, VII., Wesseleny-u. 51E. Telefon 113-46. Arjegyűk : : ingyen és bérmentve. : :

Nevelőnőket

német, angol, francziákat, zene és nyelvismerettel minden nemzetiségű bonno-kat belépésre ajánlok ma-gyar zene és nyelvismerő okleveles tanítóknak sür-gősen keresek Szegheő S. Lejza, Budapest, VI., Desso-wffy-utca 23. 27697

Elegáns kerékpár

contra - iékkél, új külső s belső gumikkal, kitunó állapotban, számmal együtt eladó, Mahrer, Desso-wffy-utca 26., ajtó 6.

Légszez és Villamos csillárok

legelőnyösebben szerzhe-tők be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyára-ban, Budapest, VI. ker., Desso-wffy-u. 9-11.

Asztalosok

új jóvedelmi forrást le-író képes nagy árjegyzékét kívánat-ra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Neu Samu és Fia

szállítószerszög és gépgyár, kir. országos feigintőzet

VÁCZ.

Gyárt: mindennemű fa-és vastalicskát, kő-és kézkö-sít, szerszámokat, emelő-gépeket, kettős átítéletű, házfűtőszerszámokat kertli és locomobilfcskendőket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

„Hungaria” beszélő-gépek

kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, rész-letfizetésre is olcsón kaphatók,

Demányi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 72. Kérjen Arjegyűket

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.